

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ కార్యకలాపాలు

ANDHRA PRADESH
LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

అధికార నివేదిక

OFFICIAL REPORT

మంగళవారము, ఆగష్టు 11, 2009

13 వ శా. స. II స. వాల్యూం -- III నంబరు -- 1

శక సంవత్సరము - 1931, శ్రావణ - 20

TUESDAY, THE 11th AUGUST, 2009

13 L.A. II S. VOL-- III No. - 1

20 - Sravan, 1931 - S.E.

#

శాసనసభ సచివాలయము

పబ్లిక్ గార్డెన్స్

హైదరాబాదు - 500 004.

LEGISLATURE SECRETARIAT
PUBLIC GARDENS
HYDERABAD
500 004.

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ

ప్రథాన అధికారులు

నభావతి	:	శ్రీ ఎన్. కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి
ఉప సభాపతి	:	శ్రీ నాదెండ్ల మనోహర్
కార్యదర్శి	:	శ్రీ ఎన్. రాజ సదారాం
ప్రత్యేక కార్యదర్శి	:	శ్రీ కె. గోపాలకృష్ణయ్
సంయుక్త కార్యదర్శులు	:	శ్రీ డి.శివరావు
ఉప కార్యదర్శులు	:	శ్రీ డి. నర్సింహులు శ్రీ పి. సత్యనారాయణ శ్రీ కె. సుఖార్చు చంద్రబోను శ్రీ ఎ. రామిరెడ్డి శ్రీ ఎన్. జయరాం శ్రీ కె. సత్యనారాయణరావు
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ మహ్నద్ జహీరుద్దీన్ శ్రీమతి ఎ. సత్య సాయిలక్ష్మి శ్రీ జి. వెంకట కృష్ణ శ్రీ పి. బాలకృష్ణమాచార్యులు శ్రీమతి వి. ప్రభ శ్రీమతి వై. వెంకట రమణమ్మ
చీఫ్ ఇపోర్టర్	:	శ్రీమతి టి. సుశీల

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ చర్చలు

అధికార నివేదిక

(పదమూడవ శాసనసభ :)
(రెండవ సమావేశము : పదమూడవరోజు)

మంగళవారము, ఆగష్ట 11, 2009

సభ ట. గం. 8.30 లకు ప్రారంభమైనది
(గౌ. సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో వున్నారు)

విషయ సూచిక

1. సభా కార్యక్రమము
(వాయిదా తీర్మానముల గురించి)
  2. సక్షిప్తపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రాహ సమాధానములు
  3. సభా కార్యక్రమము
(శాసనసభలో పీడియాప్లై ఆంక్లలు విధించడం గురించి)
  4. ప్రభుత్వ తీర్మానము
తెలుగుదేశం పార్టీ శాసన సభ్యుల సౌమ్య గురించి
  5. సభా కార్యక్రమంఇ
(తెలుగుదేశం పార్టీ శాసన సభ్యుల సౌమ్య ఎత్తించుటకి సంబంధించి)
  6. ప్రభుత్వ తీర్మానము
(ప్రతిరోజు ప్రధాన ప్రతిపక్షం సభా కార్యక్రమాలకు అంతరాయం కల్గించడాన్ని ఖండిస్తూ)
  7. సక్షిప్తపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రాహ సమాధానములు (కొనసాగింపు)(అనుబంధము-1)
  8. జీరో అవర్
  9. అఫ్యూ చర్చ
నిత్యావసర పస్తుపుల ధరల పెరుగుదల గురించి(మంత్రిగారి జవాబు)
(కొనసాగింపు)
- 10.వివరణ
(రాష్ట్రంలో ప్రతికూల రుతుపవనాల పరిస్థితిపై గౌముఖ్యమంత్రిగారి వివరణ)

....

సభా కార్యక్రమము
(వాయిదా తీర్మానముల గురించి)

MR. SPEAKER: First, let me read out the notices given for Adjournment Motions.

- 1) An Adjournment Motion given notice of by Sri Dr. Nagam Janardhan Reddy Garu and others regarding “Alleged imposition of Restrictions on media in Assembly.”
- 2) An Adjournment Motion given notice of by Sri B. Satyananda Rao Garu and others regarding “Need to bring pressure on the Central Government to stop illegal constructions of projects at Babli by the Maharashtra Government.”
- 3) An Adjournment Motion given notice of by Sri E. Rajender Garu and others regarding “Alleged imposition of Restrictions on media by the Government in the premises of Legislative Assembly.”
- 4) An Adjournment Motion given notice of by Sri G. Kishan Reddy Garu and others regarding “Alleged increase in the activities of Terrorist Organizations in and around Hyderabad and the return of Badminton players from England.”

All the above Adjournment Motions have been disallowed.
(At this juncture, Telugu Desam Party Members stood up from their seats and started pleading with the Chair to allow the Adjournment Motion given by them)

MR. SPEAKER : You can not question the decision of the Chair. బి.ఎ.సి. మీటింగులో స్పెషణగా ఏం నిర్ణయాలు తీసుకుంటున్నామో చెప్పడం జరిగింది. ఏదైతే హాసులో డిస్కషన్ పట్ పెట్టబోతున్నామో అది ఫంక్షనింగ్ అఫ్ ద హాసులో మెస్టన్ చేయండి. It will be clarified

(పత్రికా స్వచ్ఛను కాపాడండి, ప్రజాస్వామ్యాన్ని పరిరక్షించండి, ప్రజాస్వామ్యమూ నియంతృత్వమూ, మూడో కమ్మను మూసున్న ప్రభుత్వం, అసంబీల్య వైన్ జాగీరా - అని నినాదాలు రాసిన ప్లకార్డులను చూపిస్తూ ప్రతి పక్షాలకు చెందిన పలుపురు సభ్యులు తమ తమ స్థానాలను విడిచి ముందుకు వచ్చి నినాదాలు చేయసాగేరు.)

MR. SPEAKER : Question No. 519 (111).

(Amidst Interruptions, the Minister started reading the answer)

వక్కత్రపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రాప సమాధానములు
సుబాబుల దైతులకు సహాయం

ప్రశ్న నెం.111(519)

Sri Devineni Uma Maheswara Rao(Mailavaram), Sri Sreeram Rajagopal(Jaggayyapeta) - Will the Minister for marketing and Ware Housing, be pleased to state:

- Whether there is any proposal with the Government to establish Paper Industry in Nandigama Region where Subabul is being cultivated on a large scale.
- The steps being taken by the Government to provide assistance to Subabul Ryots who are facing severe hardships?

MINISTER FOR MARKETING (SRI DAMODAR RAJA NARASIMHA):

- No Sir.
- The Subabul is a notified commodity under Section-3 of the Markets Act, 1966 and trade is being regulated as per the said Act.

The following steps are taken.

- To identify operationally convenient dumping yards on available Agriculture Marketing Committees/Government/Private Lands on lease basis.
- Establishment of Weighbridges wherever necessary.
- Strengthening of flying/vigilance squads to eliminate leakages, if any and to ensure fairness of the transactions.

(‘మీడియాపై ఆంక్షలు ఎత్తివేయాలి’ అంటూ ప్రతిపక్ష సభ్యులు నినాదాలు చేయసాగేరు.)

MR. SPEAKER: I think you should realize about what you are doing. It is not proper. This behaviour is not proper. This is not the way. It is clearly against the rules. I will not allow such things to happen here. I am very clear on this. Rules are very clear on this and conventions are very clear on this. If you want to continue like this, it is left to you. But I do not allow such things to happen in this House.

సభా కార్యక్రమము
(జాసునసభలో మీడియాపై ఆంషులు విధించడం గురించి)

శ్రీ కె. రోశయ్ : అధ్యక్షా, వారేదైనా ప్రస్తావించదలచున్న విషయం పుంటే తమతో మాటల్లాడి టైము తీసుకుని పరిష్కారం తీసుకుని వారు మెష్టున్న చేయవచ్చు. కానీ తాము అడ్డరున్నమెంటు మోషన్సు డిసెలవ్ చేశాక కూడా సభ నడవటానికి వీలు లేని వాతావరణాన్ని కల్పిస్తున్నారు. దీని అర్థం ఏమిటంటే వారికి ప్రజా సమస్యల చర్చకు గాని, వాటి పరిష్కారానికి గాని ఆసక్తి లేదు. వారి ఉద్దేశ్యం స్పీకరు గారిని అదిలించే, బెదిరించే భ్లాక్మే యీల్ చేయడానికి ప్రయత్నం తప్ప వేరొకటి కానే కాదు. ప్రజాస్వామ్య చరిత్రలో ఎక్కుడా స్పీకరు ఇచ్చిన రూలింగును ఇలాగ ఒక అడ్డరున్నమెంటు మోషను ద్వారా క్షప్పాడన్న చేసే సంప్రదాయం గాని, సందర్భంగాని ప్రజా స్వామ్య దేశాలలో ఎక్కుడా లేదు. అలాంటిది అన్ని తెలిసి కూడా కేవలం స్పీకరు గారిని భ్లాక్మేయీల్ చేయాలనే లక్ష్యం పెట్టుకుని ప్రజా సమస్యలు ప్రస్తావపు రాకుండా పుండాలని వారి ప్రయత్నం. మూడవది, వర్షం రాకుండా పుండాలని కోరుకున్నారు. చినుకులు పడుతున్నాయి. అదీక బాధ. ఈ బాధలన్నిటితో కూడి ఇలాంటి ప్రదర్శన చేస్తున్నారు. వారికి సభ నడిపించాలన్న ఉద్దేశ్యం లేకపోయినా, గపర్చమెంటుకి ప్రజా సమస్యల ప్రస్తావపు, గపర్చమెంటుకి బిజినెస్ తీసుకోవాల్సిన అవసరమూ ఉన్నాయి. వారిని సహకరించమని కోరుతున్నాను. లేదా నిరశన తెలియజేసి, బయట ఏ ప్రదర్శన చేసుకుంటారో అది చేసుకోవచ్చును.

MR. SPEAKER: No protest is allowed on this. No protest is allowed on Speaker's ruling. Once I disallowed the Adjournment Motion there will not be any protest on that.

SRI NAGAM JANARDHAN REDDY(Nagarkurnool): Sir, we are not protesting. We only want to make a submission.

MR. SPEAKER: You can not have your Members standing around you, when asking for a submission.

(Telugu Desam Party Members who were standing, then resumed their seats)

MR. SPEAKER: Ashok Gajapathi Raju garu, what is your submission?

SRI P ASHOK GAJAPATHI RAJU(Vizianagaram): Sir, I would like to draw your attention to Page No.1083 of Kaul and Shakdhar, which says that " Press is the standing vehicle for the dissemination of public opinion. It is again the press which is a popular medium that conveys to the people....

MR. SPEAKER: Raju garu, one minute. I had very clearly disallowed the Adjournment motions given to me. It is Speaker's decision and I need not give any

reason for that. You can raise this issue when there is going to be a discussion in the House about the functioning of the House. At that time, this topic can be taken up. You have personally met me and explained about the whole thing. I said I will certainly look into the matter. The Leader of the Opposition had written a letter to me and I am also going to give reply on that. Once a decision was taken to discuss about the same during the discussion on the procedures to be followed in the House, there is no reason why you should insist on this now. I think I have made myself very clear on this.

↳ 8.40

SRI P ASHOK GAJAPATHI RAJU : Sir, since you have asked me to discontinue about Parliament and Press angle, with an assurance that it can be explained later, I would like to draw your attention to page No.122 on Parliamentary Functions. It says that "the Speaker has only those powers which are given to him by the House or the Rules. He can not start a new procedure on his own."

SRI DANAM NAGENDER: Sir, he is questioning the ruling of the Speaker.

SRI P ASHOK GAJAPATHI RAJU: © ★★

(Protests from Treasury Benches)

MR. SPEAKER: One minute.

SRI P ASHOKA GAJAPATHI RAJU : Sir again it says "The Speaker's supreme authority inside the House is based on his capacity to inspire Members confidence about his sincere efforts to give rulings to the best of his ability and judgement, uninfluenced by passion or prejudice unwearyed by their impact on his personal ambition. All the powers vested in him are intended to enable him to ensure the smooth functioning of the House. In no case, would it be justified for the Speaker to use his power arbitrarily or in such a manner as to prevent the House from functioning. "Sir, my submission here is..."

MR. SPEAKER : Kindly take your seat. Kindly refer to Page No.515. I would also like to appraise you about some more rules.

© Expunged as ordered by the Chair.

SRI P ASHOKA GAJAPATHI RAJU : Sir, it is the people who have elected us as representatives of this august House. It is their right to know ★★as to what is happening in this august House. ★★

(Loud protests from Treasury Benches)

MR. SPEAKER : One minute. I would also like to draw your attention to Page No.515...

(At this Juncture, amidst protests, Sri P Ashoka Gajapathi Raju tried to quote a procedure from the Book on Parliamentary Practices)

శ్రీ కె. రోశ్య : అధ్యక్షా, ఉదయం రాగానే మీరు అడ్జర్స్‌మెంట్ మొప్పుని డిబ్ అలాచేసినట్లు ప్రకటించారు. డిబ్ అలా చేసిన తరువాత, స్పీకర్ గారి రైట్‌ని వారు ఎక్సర్పైజ్ చేయడం పై Can there be a discussion on that? Sir, I want ruling on that. Sir, here I am quoting from the book of Sri PC Malhotra, Page No.120, pertaining to Rulings of the Speaker. It says that “**a Member who protests against the rulings of the Speaker commits contempt of the House and the Speaker.**” నేను ఒకటే అడుగుతున్నాను. మీరు డిస్ట్రిబ్ అలా చేశారు, కాబట్టే నేను దీన్ని కోట్ చేశాను. లేకపోతే నేను లేచి నిలబడడం కానీ, మాటల్లాడడం కానీ ఉండదు. Sir, in this House, the ruling of the Speaker is final one. ఇంకేమైనా ఉంటే Members got the options. They can come in a different form అంతేకానీ డిబ్ అలా చేసిన తరువాత, మీ రూలింగ్ పై మరలా డిబేట్ గానీ, వేరే చర్చ గానీ ఉండకూడదు. మేము వ్యతిరేకిస్తున్నాము.

MR. SPEAKER : Here, I would like to draw the attention of the House to Page No.515 of Kaul and Shakdhar, which says that “ When the Speaker withholds his consent on moving of the adjournment motion in his chamber, it is neither obligatory to read out the motion to the House, nor give the reason for refusing his consent. After the Member is informed of the Speaker’s decision to withhold the consent, no question is permitted to raise in the House either on the subject matter of the notice or the reason for disallowing thereof. However, if a Member would like to make a submission to the Speaker to reconsider his decision, he can do so either in person to the Speaker in his Chamber or later during the day, or submitting a written representation to the Speaker in that behalf.”

Therefore, it is very clear. I have already taken a decision. I need not explain the reasons to the House or need not suppose to read them in the House. Inspite of that, I read them in the House, because the people of the State have to know as to what decisions have been taken here. But I allow a discussion on this, when the procedures to be followed in the House are going to be discussed. We have been deviated enough. Now, it is Question Hour.

SRI AKBARUDDIN OWAISI(Chandrayanagutta): But Sir, derogatory remarks were against the Chair. Those words should be expunged. During the previous Assembly also they did like that.

MR. SPEAKER: No. That will not go into record. That will not go into record.

SRI AKBARUDDIN OWAISI : Sir, Hon'ble Raju Saab, used certain words which are objectionable. Sir, he used the words ★★ Sir, these words can not be used against the Chair. Sir, it became a regular habit with the main opposition. Sir, during previous Assembly also they did like that. During the previous Assembly, they had moved a No-Confidence Motion against the Speaker. Yesterday also they made remarks against the Deputy Speaker. It became a habit with them. Sir, the Leader of the Opposition was Chief Minister for 9 years. He should educate his party Members on addressing the Chair.

క.8.50

MR. SPEAKER: They will not be part of the record especially what Mr. Raju said on the Speaker. Other things will be part of the record.

Let us now go into Question Hour. Question No. 519.

(At that juncture Dr. Nagam Janardhan Reddy was on his legs attempting to speak)

(INTERRUPTIONS)

MR. SPEAKER: No. No. That is enough. People are watching about what is happening. It will not be allowed.

(అంతరాయం)

ప్రశ్న. 519. ఉమామహాశ్వర్ గారూ, ... నో ... నో ఐ విల్ నాట్ ఎలవ్. దటీజ్ ఇన్ఫ్ .

(తెలుగు దేశం సభ్యులు లందరూ తమ తమ స్థానాలలో నిలబడి ‘
‘పత్రికా స్టేచన్ కాపొడాలి’ , ఇది ‘ ప్రజాస్వామ్యమా? నియంత్రుత్తమా? ’ అనే ఈ కార్యాలను ప్రదర్శించారు .)

(అంతరాయం)

You are not serious about functioning of the House. You don't want to discuss the public issues. You don't want Question Hour. There is nothing I can do. Members

are the custodians of the time here. You don't want to use it properly. It is nothing I can do about it.

ఈ హోస్టలో ఈ విధంగా చేయడం మంచిది కాదు. ఈ సభలో చర్చించ వలసిన అంశాలు చాలా పున్నాయి. ప్రతి రోజూ యిలా చేయడం మంచి పద్ధతి కాదు. I appeal to all of you. ఈ హోస్టను సజావుగా సాగసియాలి. ప్రజా సమస్యల చర్చకు యిది వేదిక. ఈ వేదిక ప్రజా సమస్యల కోసం పున్నది. హోస్టలో ఈ విధంగా చేయడం మంచిది కాదు. You don't want to discuss the public issues.

శ్రీ ఇ. రాజేందర్ (మాజారాబాద్): అధ్యక్షా, మా అభిప్రాయాన్ని తెలిపేందుకు మాకు ఆనకాశం యివ్వండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అభిప్రాయాలన్నిటిపై చెప్పేటందుకు కుదరదండీ. స్టీజ్ కూర్చోండి I have made it amply clear. No more discussion will be allowed. I am very clear about the rules. I am very clear about the conventions.

(తెలుగు దేశం సభ్యులందరూ పోడియంలోకి వచ్చి నిలబడి ' పత్రికా స్వేచ్ఛను కాపాడండి,' 'ఇది ప్రజాస్వామ్యమా? నియంత్రుత్వమా? 'అంటూ నినాదాలు చేయసాగారు.)

(అంతరాయం)

మిస్టర్ స్పీకర్ : నేను క్లియర్గా రూల్స్, రెగ్యులేషన్స్, పొబిషన్ ,ప్రోసీజర్సను చెప్పాను. ప్రతి రోజూ హోస్టను సడవనీయకుండా ఈ విధంగా చేయడం మంచి పద్ధతి కాదు. You have to be a very reasonable Opposition. You have to be a constructive Opposition. We can't run the House like this. First Hour Question Hour. మెంబర్స్ అవర్ దీనిని ఈ విధంగా ప్రతి రోజూ చేయడం మంచి పద్ధతి కాదు.

శ్రీ కె. రోశయ్ : అధ్యక్షా, ప్రథమత్వానికి ప్రజలకు జవాబుదారీ తనం పుంది. ఇవేళ ముఖ్య మంత్రి గారు .....

(అంతరాయం)

MR. SPEAKER: I appeal to you. Take your seats. Let the Question Hour go on. Please take your seats. No opportunity will be given. I have already given the opportunity to your Deputy Leader. No more opportunity will be given. Let the Question Hour go on. I appeal to you. Don't waste time of the House. Please, ఈ హోస్టను సజావుగా సడవనీయండి. ప్రజా సమస్యలు చర్చించడానికి దీనిని వేదికగా చేసుకోండి. ప్రజా సమస్యలు చర్చించకుండా పుంటే ప్రజలు మనని క్షమించరు. ఈ వేదిక ప్రజా సమస్యలను చర్చించేందుకే పుంది. It is not for other aspects. క్వాశ్చనవర్ మెంబర్స్ అవర్. స్టీజ్ టేక్ యువర్ సీట్స్. క్వాశ్చనవర్ అన్నిటికంటే ముఖ్యం దీనిని యిలా చేయడం మంచిది కాదు. ఎన్ని సార్లు అపీల్

చేసినా కూడా మీరు ఈ విధంగా హోస్టెను నడవనీయకుండా పుంటే, there is no alternative. We have to see that the Question Hour goes on.

శ్రీ కె. రోశయ్ : అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం ప్రజలకు సంజాయిసీ , ప్రభుత్వానికి ప్రజలపై బాధ్యతనుది. ఇవ్వాళ రాష్ట్రంలో నెలకొన్న వర్షాభావ పరిస్థితులపై శాసన సభలో ఒక ప్రధానమైన ప్రకటన చేయాలని కూడా ప్రభుత్వం తయారుగా పుస్తది. ముఖ్యమంత్రి గారు తమ అనుమతి కూడా కోరారు.

అధ్యక్షా, ప్రతి నిత్యం కూడా హోస్టెలో బిజినెస్ జరగకుండా చేస్తూ, మేం చెప్పినట్టే జరగాలి అనే మొండి వైఫిరి ప్రదర్శించి, లక్షలాది రూపాయల ప్రజా ధనాన్ని ప్రతిపక్షాల వారు దుర్విని యోగం చేయడమే కాకుండా, ప్రజా సమస్యలు చర్చకు కూడా రానీయకుండా అడ్డుతగులుతున్న టువంటి సభ్యులను సభనుంచి బయటకు పంపవలసిందిగా కోరుతూ నేను ఈ మోష్ణ మూర్ఖ చేస్తున్నాను.

ప్రభుత్వ తీర్మానము తెలుగుదేశం పార్టీ శాసన సభ్యుల సమాప్తి గురించి

Speaker sir, with your permission, I beg to move:

"That under sub rule (2) of Rule 340 of Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly the following Members be suspended from the service of the House for three days – today, tomorrow and day after tomorrow.

01. Sri Vooke Abbaiah
02. Sri N. Ananda Babu
03. Smt. D. Anasuya
04. Smt. A. Annapurna
05. Sri P. Ashok Gajapathi Raju
06. Sri Ambati Brahmaiah
07. Sri V. Chander Rao
08. Sri Ravula Chandra Sekar Reddy
09. Sri Errabelli Dayakar Rao
10. Sri K. Dayakar Reddy
11. Sri B. Durga Prasada Rao
12. Sri Bojjala Gopala Krishna Reddy
13. Sri G. Govardhan
14. Sri M. Hanumanth Rao
15. Sri K. Harishwar Reddy
16. Smt. H. Hemalatha
17. Sri G. Jaipal Yadav
18. Dr. Nagam Janardhan Reddy
19. Sri V. Jogeswara Rao
20. Sri G. Kamalakar
21. Sri Payyavula Keshav
22. Sri M. Kishan Reddy

23. Smt. K. Lalitha Kumar
24. Sri P. Mahender Reddy
25. Sri B. Masthan Rao
26. Sri K. Meenakshi Naidu
27. Sri Gali Muddukrishnama Naidu
28. Sri G. Nagesh
29. Sri K. Narayana Reddy
30. Sri D. Narendra Kumar
31. Sri M. Narasimhulu
32. Sri Ch. Prabhakar
33. Sri T. Prabhakar Rao
34. Sri T. Prakash Goud
35. Sri R. Prakash Reddy
36. Sri P. Pulla Rao
37. Sri Palle Raghunatha Reddy
38. Sri S. Rajagopal
39. Sri V. Ramakrishna Babu
40. Sri K. Ramakrishna
41. Sri Ch. Ramakotaiah
42. Sri L. Ramana
43. Sri J. Ramanna
44. Sri T.V. Rama Rao
45. Sri Chandana Ramesh
46. Sri Ch. Ramesh
47. Sri G. Ramanaidu
48. Sri K.S. Ratnam
49. Sri P. Ramulu
50. Sri A. Revanth Reddy
51. Smt. Seetha Dayakar Reddy
52. Sri V.V. Siva Rama Raju
53. Sri S. Soma
54. Sri K. Sreedhar
55. Sri Y Srinivasa Rao
56. Sri Pocharam Srinivas Reddy
57. Smt. Suman Rathod
58. Smt. A. Uma Madhava Reddy
59. Sri Devineni Uma Maheswara Rao
60. Smt. T. Vanita
61. Dr. P. Venkata Rathnaiah
62. Sri G. Venkata Seeta Ramanjaneyulu
63. Sri S. Venkata Veeraiah
64. Sri M. Venkateshwara Rao
65. Sri Ch. Vijaya Ramana Rao

I have moved the Motion requesting the House to suspend these Members for three days, but I leave it to the discretion of the Hon'ble Speaker. I can't go against wishes of the Hon'ble Speaker. My proposal is for three days – today, tomorrow and day-after-tomorrow. Otherwise, we can't go on like this wasting public money every day without transacting any business.

MR. SPEAKER: Motion moved. The question is:

"That under sub rule (2) of Rule 340 of Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly the following Members be suspended from the service of the House for the day."

01. Sri Vooke Abbaiah
02. Sri N. Ananda Babu
03. Smt. D. Anasuya
04. Smt. A. Annapurna
05. Sri P. Ashok Gajapathi Raju
06. Sri Ambati Brahmanaiah
07. Sri V. Chander Rao
08. Sri Ravula Chandra Sekar Reddy
09. Sri Errabelli Dayakar Rao
10. Sri K. Dayakar Reddy
11. Sri B. Durga Prasada Rao
12. Sri Bojjala Gopala Krishna Reddy
13. Sri G. Govardhan
14. Sri M. Hanumanth Rao
15. Sri K. Harishwar Reddy
16. Smt. H. Hernalatha
17. Sri G. Jaipal Yadav
18. Dr. Nagam Janardhan Reddy
19. Sri V. Jogeswara Rao
20. Sri G. Kamalakar
21. Sri Payyavula Keshav
22. Sri M. Kishan Reddy
23. Smt. K. Lalitha Kumar
24. Sri P. Mahender Reddy
25. Sri B. Masthan Rao
26. Sri K. Meenakshi Naidu
27. Sri Gali Muddukrishnama Naidu
28. Sri G. Nagesh
29. Sri K. Narayana Reddy
30. Sri D. Narendra Kumar
31. Sri M. Narasimhulu
32. Sri Ch. Prabhakar
33. Sri T. Prabhakar Rao
34. Sri T. Prakash Goud
35. Sri R. Prakash Reddy
36. Sri P. Pulla Rao
37. Sri Palle Raghunatha Reddy
38. Sri S. Rajagopal
39. Sri V. Ramakrishna Babu
40. Sri K. Ramakrishna
41. Sri Ch. Ramakotaiah
42. Sri L. Ramana
43. Sri J. Ramanna
44. Sri T.V. Rama Rao
45. Sri Chandana Ramesh
46. Sri Ch. Ramesh
47. Sri G. Ramanaidu
48. Sri K.S. Ratnam
49. Sri P. Ramulu
50. Sri A. Revanth Reddy
51. Smt. Seetha Dayakar Reddy
52. Sri V.V. Siva Rama Raju
53. Sri S. Soma
54. Sri K. Sreedhar
55. Sri Y Srinivasa Rao

56. Sri Pocharam Srinivas Reddy
57. Smt. Suman Rathod
58. Smt. A. Uma Madhava Reddy
59. Sri Devineni Uma Maheswara Rao
60. Smt. T. Vanita
61. Dr. P. Venkata Rathnaiah
62. Sri G. Venkata Seeta Ramanjaneyulu
63. Sri S. Venkata Veeraiah
64. Sri M. Venkateshwara Rao
65. Sri Ch. Vijaya Ramana Rao

(PAUSE)

The Motion was carried and the Members were suspended from the service of the House for the day.

MR. SPEAKER: I request the Members suspended to leave the House.

.9.00

(తెలుగుదేశం పార్టీకి చెందిన గౌరవసభ్యులు గౌరవసభాపతి పోడియంవద్ద మరియు వెల్లో నిలబడి “ప్రజాస్వచ్ఛను కాపాడాలి”, “సభ్యుల హాక్యూలను కాపాడాలి”, “ప్రజాస్వమ్యాన్ని కాపాడాలి”, “ప్రజాస్వమ్యాన్ని రక్షించండి”, “పత్రికా స్వచ్ఛను కాపాడాలి” అని తెలుగుదేశం పార్టీ సభ్యులు నినదించారు.)

(ఈ సందర్భంగా గౌరవసభాపతి ఆదేశాలమేరకు మార్పుల్ని సభలోపలకు ప్రవేశించి తెలుగు దేశం పార్టీకి చెందిన గౌరవసభ్యులు ఒక్కొక్కరినే సభనుండి వెలుపలికి తీసుకువెళ్లారు. ఈ సందర్భంగా గౌరవసభ్యులు ”ప్రభుత్వ దోర్జ్యన్యం అరికట్టాలి” అని నినదించారు. శ్రీ కె. రామకృష్ణ, వెంకట గిరి శాసనసభ్యులు ఈ సందర్భంగా మైక్రను విరిచేశారు.)

(తెలుగుదేశం పార్టీకి చెందిన గౌరవసభ్యులు అందరూ సభనుండి వెలుపలకు వెళ్లినపుటికీ శ్రీ పి. కేశవ సభలోనే నిలబడి ఉన్నారు. గౌరవసభ్యుని చుట్టూ మార్పుల్ని నిలబడి ఉన్నారు. గౌరవసభాపతి మైక్ ఇవ్వనపుటికీ శ్రీ పి. కేశవ మాట్లాడసాగారు.)

శ్రీ పి. కేశవ(ఉరపకొండ): ఒక చిన్న సబ్మిషన్ సర్, సభలో లేని వ్యక్తులను ఎట్లా సస్పెండ్ చేస్తారు సర్? సర్, ఇక్కడ మీ ఇష్టం వచ్చినట్లు చేసుకోవచ్చా? సభలో లేని వ్యక్తులను ఎట్లా సస్పెండ్ చేస్తారు? ఇదేమైనా రోశయ్యగారి జాగీరా? Speaker Sir, you have to come to the rescue of the Member. స్పీకర్ సర్, రోశయ్యగారి జాగీరు కాదు సర్. సభలో లేని వ్యక్తులను సస్పెండ్ చేస్తే you have to come to the rescue. ఇది రోశయ్యగారి జాగీరు కాదు సర్, చెప్పండి సర్. Now only I am coming to the House. How can I be suspended? Sir, I am not in the House. When I am not in the House, the Government has no right

to suspend me. How can I be suspended? స్పీకర్ సర్, ఈ దుర్మార్గాన్ని మీరు చూస్తూ కూర్చున్నదానికి నేను నిరసన తెలియజేస్తున్నాను. ఈ దుర్మార్గ ప్రభుత్వాన్ని మీరు కూడా కాపాడు తున్నారు. ఈ వైఫలికి నిరసనగా ఈ సభనుండి నేను బయటకు పోతున్నాను.

(ఈ సందర్భంగా గౌరవసభ్యులు శ్రీ పి. కేశవ సభనుండి పెలుపలికి వెళ్లారు.)

శ్రీ కె. రోశయ్య: అధ్యక్షా, సభకు ఒక నియమాపథి ఉన్నది. వాటిని అనుసరించి సభను జరుపుకోవటం క్షేమకరం, శ్రేయోదాయకం. ప్రతి ఒక్కరూ దానినే వాంఛిస్తారు. ఆవిధంగా చేయ కుండా సభ ప్రారంభం కాగానే ప్రతి నిత్యం సభా సాంప్రదాయాలను ప్రకృసపెట్టి, స్పీకర్గారి డైరెక్ట న్యసు ఖాతరు చేయకుండా నేరుగా వివాదానికి దిగటం, వారి ఇష్టం వచ్చినట్లు మాట్లాడుతూ సభా కార్యక్రమాలకు భంగం కలిగిస్తున్నారు. అంతేకాకుండా ఒకానోక గౌరవసభ్యుడు శ్రీ కె. రామకృష్ణ, వెంకటగిరి శాసనసభ్యులు మైక్లను కూడా విరిచేశారు. మనకు ఉన్న బిజినెస్ రూల్స్‌లో రూల్ నంబర్.351, పీజ్ నంబర్.132ను తమరు ఒక్కసారి చూడమని కోరుతున్నాను, “The Speaker shall have power to regulate the conduct of business in the Assembly in all matters not specifically provided for in the Constitution, or the rules.” అదేవిధంగా రూల్ నంబర్.365, పీజ్ నంబర్.134 కూడా ఒక్కసారి చూడమని కోరుతున్నాను, “When a Member deliberately causes damage to the property of the House, the value thereof as determined by the Speaker or an Officer authorized by him shall be recovered from the Member.” నేను ఈ ప్రావిజన్క్రింద సంబంధిత గౌరవసభ్యునినుండి ఆ మైక్ రిపీర్టకు సంబంధించిన ఛార్జెస్ లేక డ్యూమేజ్ ఛార్జెస్ను రికవర్ చేయాలని కోరుతూ సభలో ఈ తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెడుతున్నాను.

MR. SPEAKER: I will take a decision on that.

సభా కార్యక్రమము

(తెలుగుదేశం పార్టీ శాసన సభ్యుల సమస్యల ఎత్తివేయబానికి సంబంధించి)

శ్రీ ఇ. రాజేందర్: అధ్యక్షా, మీద్వారా ఒక విషయం మనవిజేస్తున్నాను. మీడియాప్రైస్ నియంత్రణ జరుగుతోంది. మీరేమా నియంత్రణ ఉండటంలేదని చెబుతున్నారు.

ఉ. 9.10

మిస్టర్ స్పీకర్: రాజేందర్గారూ, రూల్ పొజిషన్ మరియు నేను తీసుకున్న నిర్దయాన్ని కీయర్గా ఎక్స్ప్లాయిన్ చేసి చెప్పాను. మీకు మాట్లాడటానికి అవకాశం కూడా ఇస్తానని చెప్పాను. ప్రాసీజర్స్ గురించి మనం డిస్క్యూన్ చేసే రోజు మీకు అవకాశం ఇస్తాను. దీనిపైన మీరు అప్పుడు రియాక్ట అవ్వాండి. Why I have taken that decision అనేది మీకు చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. In spite of that, హాన్కు మరియు ప్రజలకు తెలియజేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఉన్నాను కాబట్టి తప్ప

కుండా ఎక్కుపెయిన్ చేస్తాను. బి.ఎ.సి.లో తీసుకునే ప్రతి నిర్ణయం మీకు ఎక్కుపెయిన్ చేసి తీసుకోవటం జరుగుతోంది. Please don't go into all those details. If you want to talk in relevance to the present issue, please talk.

శ్రీ ఇ. రాజేందర్: అధ్యక్షా, రూల్స్ అన్ని నాకు తెలియపు. అందరినీ కన్సట్టేచేసి నిర్ణయం తీసుకుంటే బాగుంటుంది. Mood of the House పరిగణనలోకి తీసుకోకపోవటం చాలా బాధాకరం. పార్లమెంట్, అసెంబ్లీలకంటే ప్రజాస్థామ్య విలువలు వర్ధిలే స్థానం ప్రజాస్థామ్య వ్యవస్థలో మరొకటి ఉండదు. ఆ పవిత్రమైన క్రత్వాన్ని నిర్వహించే బాధ్యత మీ భుజాలపైన ఉన్నది. మా సభ్యుల స్వచ్ఛను గౌరవించడమంటే మమ్మల్ని ఎన్నుకున్న ప్రజలను కాపాడటమే. మీరే మా స్వచ్ఛను కాపాడకపోతే ఎవరు కాపాడతారు? ఈరోజు పాలక పక్షం ప్రతిపక్షానికి చెందిన వారందరినీ బయటకు పంపించి సభను సదుపుకోవటం హందాగా ఉండదు.

4.9.20

దెండోది, దీని పెనుక ఉన్న సమస్యల మీద నిస్సనే మనం మాటల్లాడాము కాబట్టి టీ విరామ సమయంలో మీరు అన్ని పార్టీల శాసనసభ పక్ష నాయకులను సంప్రదిస్తామని మీరు ఒక మాట చెబితే అందరూ కూర్చునేవారు. దయచేసి ఇప్పటికైనా ఆ పని చేయాలని కోరుతున్నాను. అంతేగాక, ప్రతిపక్ష సభ్యులను ఒక రోజు కాకుండా మూడు రోజులు సస్పెండ్ చేయడం భావ్యం కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : రాజేందర్ గారూ, ఒక్క రోజుకే సస్పెండ్ చేయడం జరిగింది.

శ్రీ ఈటెల రాజేందర్ : దయచేసి ఇప్పటికైనా ఆ సభ్యుల సస్పెస్చన్సు ఎత్తిపేసి సభను సజాపుగా సడిపించాలని, ప్రజాస్థామ్య విలువలను కాపాడాలని తమరిద్వారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి.మల్లేష్ (బెల్లంపల్లి): అధ్యక్షా, ప్రతి రోజూ మనం శాసనసభ నిర్వహణ పద్ధతి చూస్తున్నాం. ఇవాళ సజాపుగా చర్చలు జరగాలి, ప్రభుత్వంమంచి సమాధానాలు రాపాలనే పాయింటో సూచించి సూరు పాశ్లు నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. ఈరోజు సభలో కరపుషై చర్చ జరగాలనే ఉద్దేశంతో రాష్ట్రంలో ఎన్ని సమస్యలు ఉన్నా సభలో సజాపుగా చర్చ జరగాలనే ఉద్దేశంతో సీపీఎస్, సీపీఎస్(యం) పార్టీలు వాయిదా తీర్మానాలను ఇప్పాలేదు. కానీ, ఇవాళ పత్రికా స్వాతంత్ర్యానికి, మిడియాకు సంబంధించిన సమస్యలు తమరికి తెలియనివి కావు. వారి .....

మిస్టర్ స్పీకర్ : మల్లేష్గారూ, ఒక్క నిమిషం. మిడియాకు సంబంధించినవారు నన్ను రెగ్యులర్గా కలుస్తున్నారు, వారి సమస్యలను చర్చిస్తున్నారు. అని పరిష్కారమవుతున్నాయి. ఆ విషయాలను మీరు చెప్పాల్సిన అవసరం లేదు. I know my responsibility as a Speaker. On what has to be done, I will take a decision. నేను క్లియర్గా చెప్పాను. దానిలోకి వెళ్లపలసిన అవసరం లేదు.

శ్రీ జి.మల్లేష్ : అధ్యక్షా, సభా సమయం ఈ విధంగా వృత్తా అవుతున్నప్పుడు మీరు అందరినీ పిలిచి పది నిమిషాలు మాట్లాడాలి. టీ విరామంలో ప్రతిపక్ష పార్టీల శాసనసభా పక్ష నాయకులను పిలిచి, వారితో సంప్రదించి వారిని కూడా కాన్ఫిడెన్స్‌లోకి తీసుకుంటే బాగుంటుంది. ఇప్పటికేనా మీరు ఆ పని చేస్తే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : బీఎసీలో తీసుకున్న నిర్ణయాలను మీకు వివరించడం జరిగింది. ఆ నిర్ణయాలు ఎందుకు తీసుకున్నామో స్ప్షటంగా కూడా వివరించడం జరిగింది.

శ్రీ జి.మల్లేష్ : కరపుమీద చర్చ జరిగే సమయంలో వారు కూడా సభలో ఉంటే బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : కరపుమీద మాట్లాడడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు నాకు రెక్షిజిషన్ పెట్టారు. He wants to make a statement. వారి సుంచి లెటర్ వచ్చింది. ఇంకా చాలా ముఖ్యమైన అంశాలు చర్చకు ఉన్నాయి. Let us go to the subject.

SRI AKBARUDDIN OWAISI : Hon'ble Speaker. I would like to straight the record first about live telecast or press media or media point every thing. This issue was discussed in BAC and a few decision have been taken and they were brought to the notice of all the political parties. In that BAC, TDP and all other parties were present and all parties agreed upon and said 'OK'. What was said was that this would be continued for fifteen days. After fifteen days, we all will come back and review. This was decided. It is not that the decision is taken by the Chair. It was decided and it was agreed upon by all political parties. Now, the major Opposition Party and other political parties are making a hue and cry and they are playing for gallery and wanted to see that they get some coverage. It has become a regular habit.

I would like to continue reading one more sentence where you have read about 'contempt'. 'A member cannot criticize directly or indirectly inside or outside the House any ruling given, opinion expressed or statement made by the Speaker.' It is very clear. Not only this, they have been in the habit of going outside and speaking to Media about decisions taken by the Chair. It is very sad. It is important to note that the rule says that the Speaker's authority is the final within the four walls of the House and also outside the House. How can a decision of the Hon'ble Speaker be questioned.

Such a senior Member and Opposition Leader and Deputy Leader – how can they question the Hon'ble Speaker. Yesterday also the same thing happened. I have a strong objection for it. Hon'ble Deputy Speaker was in the Chair. Leader of Opposition – the way of his behaviour, the way of his speaking was very very bad.

I would like to read the rule 117 which clearly says, ...

MR. SPEAKER: I will give you an opportunity when they are here.

SRI AKBARUDDIN OWAISI: The reason for my quoting the rule is that they go out and that they speak less in the House and they speak more to the Media. People should know what is right and what is wrong and how they are wasting time of the House and how they are criticizing.

MR.SPEAKER : Not now. I will give you an opportunity when they are in the House.

SRI AKBARUDDIN OWAISI: With due respect, I request you to give me two minutes.

Yesterday – about yesterday's episode. He questioned about the time given to a Member. He can't impose a time limit on other Members. The discretion of the Chair is final. Hon'ble Speaker can allot time. Hon'ble Speaker can fix time. It is his authority. The Leader of Opposition is creating uproar. People have given mandate to one political party and made them ruling party. They have the right to take a decision how to rule the State. Right or wrong – Opposition has the right to agitate. But the Opposition including me can't dictate terms to the Hon'ble Speaker and say that the Government should do this and should do that. If they don't listen, people are the judges who will decide finally. But here they want to dictate terms to the Chair. It is not right. They are just wasting time of the House. We want all the issues to be taken up. Leader of Opposition should be serious towards the issues of the people. I believe that he is just playing to the gallery. For these reasons, I wish to set the record straight.

శ్రీ కె.కస్తుబాబు (కాకెనాడ-రూరలీ): అధ్యక్షా, ఈసారి కొత్త సభ వచ్చినపుడు ముందుగా తీసుకున్న నిర్దయాలలో మీడియాసు సభలో ఎట్లా ఉంచాలనే దానిపైన చర్చ జరిగి కొన్ని నియంత్రణలు అవలంబించాలని నిర్దయం తీసుకున్న మాట వాస్తవం. అదే విధంగా బీఎసీలో చర్చించడం జరిగింది. కానీ మీడియా పరంగా గానీ, పోర్టల పరంగా గానీ, ఇతర సభ్యుల మనోభావాల ప్రకారం చూస్తే దీనివలన ఇబ్బందులున్నాయని, సమీక్షించండనే డిమాండ్ కాని విజ్ఞప్తిగానీ వస్తున్నది. దానిమీద రెప్యూ చేయమని కోరుతున్నాను. దానిమీద పాజిటెవ్ చేయడం కర్దిక్క కాదేమాని సేననుకుంటున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అక్కరుద్దీన్ కొంచెం కరెక్షన్. సభ పదిహాను రోజులు నడచిన తరువాత మీనుంచి ఏమేమి ఇన్స్పట్టు పస్తాయో, వాటిని తీసుకుని రెప్యూ చేసి కావాలంటే మార్పుకొందామని బీఎసీలో నిర్దయం చేశాం. మీనుంచి వచ్చిన సజెప్ట్ తీసుకొని మనం ఒక కొత్త విధానం చేస్తున్నాం . ఆ విధంగా మీనుంచి కూడా ఫీడ్ బ్యాక్ తీసుకొంటాం. పదిహాను రోజులు కానివ్వండి. మీడియాసుంచి వారికున్న ఇబ్బందులను వారినుంచి తీసుకొని, మీనుంచి తీసుకొని సమీక్షించాం. ఆ విషయాన్ని బీఎసీలోనే సృష్టింగా చర్చించడం జరిగింది, ఆ నిర్దయాలను సభకు తెలియజేయడం జరిగింది. బీఎసీ నిర్దయాలు కొందరికి తెలియకపోవచ్చ. నేను కూడా మాట్లాడినప్పుడు it is under my consideration అని చెప్పడం జరిగింది. Let us leave it here. Let us go to the subject.

శ్రీ ఈచెం రాజేందర్ : అది మనం అనుకున్నాం స్పీకర్ సార్.

శ్రీ కె.కస్తుబాబు : అధ్యక్షా, ఇప్పుడు సమీక్షించవలసిన సమయం వచ్చింది. లేదు అంటే అన్న విషయాలలాగ ఇది కూడా రాజకీయమైపోతుంది.

MR.SPEAKER : I will review it.

శ్రీ కె.కస్తుబాబు : అధ్యక్షా, పంతాలకు, పట్టింపులకు పోవడంతో సభా సమయం వృధా అవుతున్నది. కొన్ని అంశాలు హైజాక్ అవుతున్నాయి. దయచేసి వెంటనే తగు చర్చ తీసుకొమని మాటైపునుంచి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం .

శ్రీ జి.కిషన్ రెడ్డి (అంబర్పేట): అధ్యక్షా, మీడియా విషయంలో మీకందరికి తెలుసు. ఎమర్జెన్సీ సమయంలో కూడా మా పార్టీ పోరాటం చేసింది. మా పార్టీ సభ్యులు అనేకమంది జైలుకు వెళ్లారు. చంద్రబాబునాయుడుగారు కాంగ్రెస్ పార్టీలో ఉండి ఇందిరాగాంధీ బ్రిగేడ్ పేరుమీద అప్పుడు ఎమర్జెన్సీకి అనుకూలంగా, ప్రజాసాధ్యమానికి వ్యతిరేకంగా పనిచేశారు. నేనోకటే ఇప్పుడు కోరుతున్నాను. మీడియా విషయంలో మీ కారణంగా ప్రతిపక్ష సభ్యులు సస్పెండ్ కావడం చాలా దురదృష్టికరం. వారు మిమ్మల్ని టాగ్గెట్ చేసి సస్పెండ్ కావడాన్ని మనమందరం ఆలోచించాలి. ప్రభుత్వాన్ని ప్రశ్నించిన అంశంమీద సస్పెండ్ అయితే ఫర్మలేదు. మీరు మీడియాకు నిబంధనలు పెట్టారని, మీడియాని నియంత్రిస్తున్నారని ప్రతిపక్ష పార్టీలు మిమ్మల్ని టాగ్గెట్ చేసిన కారణంగా సస్పెషన్కు గురయ్యామని బయట వారు మీడియాకు చెప్పుకుంటారు. అది సభకు వస్తే తేదు.

డి 9.30

నేను ఏమంటున్నానంటే అధ్యక్ష ఆ రోజు మీరు చెప్పింది బిసిసిలో మేము లేవనెత్తగానే డెసిప్స్ తీసు కున్నాను కాబట్టి కొన్ని రోజులు అబ్బర్వ్ చేద్దామని మీరు అన్నారు. ఇప్పుడు తీసుకున్నటువంటి నేపథ్యంలోనే మళ్ళీ పెంటనే ఒకసారి రిపూర్చ్ చేస్తే బాగుంటుందని మా అందరి తరపున మేము కోరుతున్నాము, ఇందులో వేరే కాదు కాబట్టి మీరు చేయాలి. ఈ రోజు మీడియా వ్యవహారం, ఎందుకంటే ఈ రోజు రిపోర్టర్స్ గానీ, ఎలక్ట్రానిక్ మీడియా గానీ వారు నేరస్తులు కారు. మనకు, ప్రజలకు మధ్య అనుసంధానం చేసేవాళ్లు. ఈ రోజు శాసనసభ కార్యక్రమాలు గానీ, ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు గానీ, ప్రతిపక్ష అభిప్రాయాలు గానీ వెల్లడించడంలో ఈ ప్రజాసాధ్య వ్యవస్థలో మీడియా ప్రముఖ పాత్ర పోషిస్తుంది. ఈ విషయంలో మనమందరము కూడా .....

(అంతరాయం)

MR. SPEAKER :As a Speaker, it is very difficult for me because once you level an allegation , I cannot defend myself. As a Speaker, the decisions why we have taken, I said, we will talk in the next meeting.

SRI AKBARUDDIN OWAISI : (Without mike): (Addressing the Ruling Party): You move a resolution, we will all support it, because a private member cannot move a resolution.

MR.SPEAKER;మనం మాట్లాడి మనం చేయడం జరుగుతుంది. కిషన్ రెడ్డి గారూ, వన్ మినిట్ ఇంకోకటి చెప్పాను నేను. MR. Akbaruddin owaisi , please take your seat. హాస్ ప్రోసీడింగ్స్ ఎట్లా జరుపుకోవాలో, మనం ఎట్లా చర్చ చేస్తున్నామనే దాన్నిపైన ఆ రోజు ఈ సబ్సెక్షన్ కూడా మీరు తీసుకోండి. అన్ని స్కోప్స్ మీరు తీసుకొని We will take a correct decision. Even though my decision cannot be questioned, I have given you the liberty so that you can take the House into confidence. అని చెప్పడం జరిగింది. హాస్ను కాన్విడెన్స్లోకి తీసుకోవాలి, ప్రజలకు తెలియజేయాలి అనే ఉద్దేశ్యంతోనే ఆ న్యిర్ణయం కూడా చెప్పాను. ఇప్పుడు అడ్డోర్నోమెంట్ మోపస్ రిజిస్ట్రేషన్ చేస్తానే I have asked you, when we are discussing the procurements o the House, we will discuss that also.

శ్రీ జి. కిషన్ రెడ్డి : ఇప్పుడు మీరందరూ మీడియాకు స్టోర్స్ తులు, మేము కాదని కాదు. ఈ ప్రజాసాధ్యం పట్ల, పత్రికా స్టోర్స్ పట్ల మాకు పూర్తి నిశ్శాసం వుంది. దాని కోసం అహర్నిశలూ పోరాటం చేశాము. మేము చాలామందిమి జైలుకు వెళ్లాము. భవిష్యత్తులో కూడా పత్రికా స్టోర్స్ కోసం మేము పోరాటం చేస్తాము. కానీ ఈ రోజు స్పీకరుగా మీమీద నిందారోపణలు చేసి ఈ రకంగా చెయ్యడం ఈ సభకు శోభ తీసుకురాదు.

కాబట్టి మీరు కానీ, మేమందరమూ కానీ పునరాలోచన చేసి వెంటనే ఒక సమావేశం ఏర్పాటుచెయ్యాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జూలకంటి రంగారెడ్డి (మిర్యాలగూడ): సర్, ఇప్పుడు మీడియా విషయంలో తమరు స్పీకరు అయిన తరువాత కొన్ని మార్పులు తీసుకువచ్చారు. ఈ మార్పులు తీసుకు రావడం వల్ల కొంతమందికి అన్యాయం జరుగుతుందని చెప్పి ఆ విషయాలను అన్ని కూడా నిన్న ఫ్లోర్ లీడర్స్ మందరమూ కలసి తమరికి చెప్పడం జరిగింది. మీరు కూడా పునరాలోచించి ఎపరికీ అన్యాయం జరగకుండా అందరికీ న్యాయం జరిగే పద్ధతిలో నిష్పక్షపాతంగా నడిపిస్తామని చెప్పారు. ఈ రోజు ప్రత్యేకంగా ఆ సమస్య పైన వాయిదా తీర్మానం ఇచ్చారు. మేమనేదేమంటే మీరు నిజంగా స్పీకరుగా అయిన తరువాత కాస్త మీ ఫ్లోర్నే కళ తగ్గుతా పస్తుంది. అక్కడ కూర్చున్నప్పుడు ఎప్పుడూ మీరు హాహారుగా సప్పుతూ పుండెవారు. ఎందుకో బాధతో సభ నడిపిస్తున్నట్లుగా అనిపిస్తుంది. అందుకనే మీ పేరుతోటి ఈ రోజు కరువు సమస్య పైన రాష్ట్రం మొత్తంలో ప్రజలు ఎదురుచూస్తున్నారు.

MR. SPEAKER : C.M. also.going to make a statement on that.

శ్రీ జూలకంటి రంగారెడ్డి : అందుకొరకే దయచేసి మేము రిక్వెష్ట్ చేసేదేమంటే మీరు టీ బ్రేకర్ మళ్ళీ అందరిని ఒకసారి పిలవండి. దయచేసి కరువు సమస్య పైన చర్చిస్తూన్నప్పుడు ఇంపోర్టెంట్ సమస్య పైన ప్రథాన ప్రతిపక్షం లేకుండా పుండడం కూడా లోటుగా పుంటుంది. ప్రభుత్వ నస్పెషన్స్ ఎత్తివేయండి. టీ బ్రేకర్ అందరిని పిలవండి. మీరు దయతో అలోచించి ఆ నిర్ణయం తీసుకొని దీనికి పుల్స్ట్రోప్ పెడచాం.

(అంతరాయం)

MR. SPEAKER: Question no. 519.

(అంతరాయం)

శ్రీ జి. కిషన్ రెడ్డి : మీరు నస్పెషన్ ఎత్తివేసి టీ బ్రేకర్ అందరిని పిలవండి.

MR. SPEAKER:Ranga Reddy garu, Don't make a mistake again . You are making a request. Leave it there. Whether I will accept it or not, it is left to me. నా నిర్ణయం కూడా మీరే తీసుకుంటే ఎట్లా? What I want to do is also you want to tell. How I should function, you wants to tell. What is this? It is not proper. You have requested. Leave it there. Your request stands with me. That is all. నేను ఏమి చెయ్యాలో మీరే చెప్పేది, నేను ఏమి నిర్ణయం తీసుకోబోతున్నానో దాని పైన ప్రాటెస్ట్ చేస్తామంటే ఏమిటిది? This is not good practice.

శ్రీ డి. నాగేందర్ : సర్, ఈ రోజు జరిగిన విషయాలు మీకు తెలుసు. గతంలో ఒక ఎథిక్స్ కమిటీ ఫార్మ్ చెయ్యడం జరిగింది. దీనికి సంబంధించి పలు సందర్భాలలో ఎప్పుడు అవకాశం పచ్చినా ఎప్పుడూ కౌల్ అండ్ పశ్కర్ రూల్ కోవ్ చేసే వ్యక్తులే ఈ రోజు ఈ రకంగా రూల్ను ఉల్లంఘించి మాటల్లడడం గానీ, ప్రత్యేకంగా స్పీకరు గారిని టార్డెట్ చెయ్యడం అనేది It is very unfortunate sir. ఆ ఛైర్స్ ఎవరు, ఎప్పుడు అడ్డను చేసినా కూడా With due respect to the Chair, మనం మాటల్లడుతున్నాము సర్. Unfortunately ఏమి చేస్తాము సర్. ప్రతి సందర్భంలో కూడా ఇక్కడ ప్రతిదానీ మీరు ఇప్పుడు చెప్పడం జరిగింది. డ్రోట్ మీద సియం గారు

ఒక స్టోచ్‌మెంట్ ఇస్తామని చెప్పి మీకు ఇష్వడం జరిగింది. నిజంగా వాళ్లకు చిత్తశుద్ధి పుండి పుంటే ఈ రోజు షాఖ్యున్ అవర్ అయిన తరువాత డోల్ మీద ముఖ్యమంత్రి గారు ఏమి స్టోచ్‌మెంట్ ఇస్తారో, ఏం సందేశం ఇస్తారో వినాల్సిన అవసరం పుంది. అలా కాకుండా కేవలం రాజకీయాలలో పుండే ఉద్దేశ్యంతోనే అందుకనే అక్కరుద్దీన్ గారు కొన్ని కోట్సెచేయడం జరిగింది. కౌల్ అండ్ షక్టర్కు సంబంధించి గౌరవనీయులైన లెజిస్ట్రిటివ్ అప్పుర్ మిని ష్టర్సు గారు చేయపలసిన అవసరం పుంది. ఇది ఒక్కసారి కాదు, పలు సందర్భాలలో మీరు రూలింగ్ ఇచ్చిన తరువాత మీరు ఒక్కసారి అడ్డుర్మెంట్ మోపస్సు డిజెప్లో చేశారు, చేసిన తరువాత వారి ప్రవర్తన మార్పుకో కుండా కేవలం ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా ఈ సభ నడవవద్దు, ఏదో మీడియాసు ఇది చెయ్యాలని. మీడియా విషయంలో కిఫ్వ్ రెడ్డి గారు చెప్పుడం జరిగింది. మీడియా అంటే వాళ్లకు ప్రేమ పుంది, మాకు ప్రేమ లేదా? మీడియా అంటే మాకు కూడా అంతే ఇంట్రస్ట్ పుంది. ఎందుకంటే మీడియా ద్వారానే ఒక సమాచారం పోతుందనేది మేము కూడా చెబుతున్నాము. కానీ సబ్జెక్ట్ మీద మీరు ఒక్కసారి రూలింగ్ ఇచ్చిన తరువాత మీ ఛాంబర్లో ఏం డెసిప్స్ తీసుకున్నా మేము కోరేది ఒక్కటే. మీడియా అంటే మాకు అంతే రెస్ప్ష్ట్ పుంది. మేము కూడా దానికి .....

(అంతరాయం)

MR. SPEAKER : Let there be no doubt. Media is the link between the Assembly and the people. No one has disrespect for them. We have taken some decisions only for better functioning. We will discuss it in length when time comes. అనేది చాలా ముఖ్యం. ఇక్కడ జరిగేది ప్రజలకు తెలిసేదానికి ఏకైకే మనం నిర్ణయాలు తీసుకున్నామో when the time comes, we will discuss it. Let there not be any doubt about anyone మీడియాని మనం ఇక్కడ కించపరిచే విధంగా వాళ్లకు ఇన్ఫర్మేషన్ లేకండా చేసే విధంగా చేసున్నారనేది totally wrong. This House has got total respect . It is the Fourth Estate. Constitution లో ప్రజలకు మనం తీసుకొనిపోయే దానిలో మీడియా పెద్ద రోల్ స్టేచన్ చేస్తుంది. I am ceased of that. I know that. I respect it. మీడియా అంటే నాకు కూడా పూర్తి గౌరవం పుంది. Mr. Rosaiah Garu,

డా కె. రోశయ్ : అధ్యాం, తమరు మీడియా పైన వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలతో ప్రభుత్వం నూటికి నూరుపొళ్లు ఏకీభవిస్తుంది. ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా వార్తలు రాసే వాళ్లని ఒక రకంగా చూద్దామని కాదు. ఎవరైనా అనుకూలంగా రాస్తారని కూడా కాదు. మీడియా ప్రభుత్వానికి కష్టాలు, చెవులు లాంటివి. ప్రాద్యటే నాలుగు స్వరకు లేచిన తరువాత ముఖ్యమంత్రి గారికి ఘష్ట మీడియా కటింగ్స్ చూసే సాంప్రదాయంపుంది. మరీ నెగటి వీగా గపర్చమెంట్ లాపైస్ ఎక్కడైనా పుంటే ఇమ్మడియట్స్ వాబీని టీక్ చేసి సంబంధిత కలెక్టరుతో మాటల్డాటి అఫీషియల్సును పంపించడం పరిపాటిగా పెట్టుకున్నాము. తరువాత మీడియా పట్ల ఏ మాత్రం కూడా వ్యతిరేకభావం లేదు. ఇన్ని మాటలు మాటల్డాడారు ప్రధాన ప్రతిపక్షం నిస్స మీడియా పైన. సేపసల్ మీడియా విలేకరి ఒకరు ఎదురొస్తే మీకేమన్నా దమ్ము లేదటయ్యా, ఏమేమి మాటల్డారో నేను నోటిషెన్ వల్లించను. ఇవాళ పత్రికలన్నీ తిరగవేయండి. తరువాత రంగారెడ్డి గారూ, మీరు పెద్దలు, మీరు సమానమైనటువంటి దృష్టితో చెబితే ఘరవాలేదు. రోజూ వాళ్ల ప్రవర్తన ఎట్లా పుంటుందో మీరు ఒక్క మాట అనరు, అనోద్దు, కండెమ్ చెయ్యవద్దు. కానీ ఇలాంటి నిష్టుకేకమైన మాట చెప్పిటమ్మడు అయినా వారు కూడా బీహేవియర్ మార్పుకోవాలని చెప్పవచ్చు కదా మీరు. అది వదిలిపెట్టి ఎంతసేపూ స్పీకరు గారు.....

(అంతరాయం)

శ్రీ టి. హరీష్ రావు : సస్పెండ్ చేసేటప్పుడు మాకు ఒక్క మాట చెబితే మేము చెప్పివాళ్లము.

డా. కె. రోశయ్య : హరీష్ రావు గారూ, సస్పెండ్ చేసేటప్పుడు మిమ్మల్నందరినీ, కలిసి పున్నటువంటి, కలిసి పనిచేస్తున్నటువంటి మిమ్మల్నందరినీ నిడగొట్టాలని మాకేమీ లేదు.

(అంతరాయం)

ఉ.9.40

నేను వారి అభిప్రాయాలను తెలుసుకోవలసిన అవసరం లేదు. మీరంతా కలిసి పనిచేస్తున్నప్పుడు ఏమంది? Sir, with your permission I beg to move that--

అధికార తీర్మానము

(ప్రతిరోజూ ప్రథాన ప్రతిపక్షం సభా కార్యక్రమాలకు అంతరాయం కల్గించడాన్ని ఖండిస్తూ)

“ This House resolves condemning the behaviour of the main Opposition Party i.e., Telugu Desam Party, continuously obstructing the business of the House every day and every day this House takes special exception to their attack on the Chair”

MR.SPEAKER: Motion moved. The question is that--

“ This House resolves condemning the behaviour of the main Opposition Party i.e., Telugu Desam Party, continuously obstructing the business of the House every day and every day this House takes special exception to their attack on the Chair”

(Pause)

The motion was adopted.

(టి.ఆర్.ఎస్ పార్టీ సభ్యులచే అంతరాయం)

కిషన్‌రెడ్డి గారు, ఒక్క విషయం ఆలోచించండి. రోజూ ఈ విధంగా జరుగుతుంటే, ఇలాగే మీరు, మేము కూర్చోని ప్రేక్షకుల్లాగ చూస్తూ ప్రజాధనాన్ని దుర్యాన్యియోగం చేయడం పద్ధతా? ఎవరైనా మెంబర్ తప్పు చేప్పి అతనిని బయటకి ఎందుకు పంపించాలి? హాసెన్‌లో బిజెన్స్‌ని అబ్స్యూక్ చేయడమే కాక, స్పీకర్‌ని (షైర్‌లో ఉన్నటువంటి వారిని) వేలు పెట్టి చూపించి, నోటికి వచ్చినట్లు మాట్లాడుతుంటే ఎట్లా? నిన్న డిప్యుటీ స్పీకర్ గారితో ఏ విధంగా మాట్లాడారో మీరు చూశారా లేదా?

(టి.ఆర్.ఎస్ పార్టీ సభ్యులచే అంతరాయం)

MR. SPEAKER: Please take your seats. I will take a decision later on. Let us go into question hour. Question No. 519 .....

శ్రీ ఇ. రాజేందర్: అధ్యక్ష, మనం బి.ఎస్.ఎల్ మిడియా నియంత్రణ గురించి చర్చించాము. కానీ, ఇక్కడ మేము అడ్డర్స్‌మెంట్ మోహన్ ఇచ్చేటప్పుడు.... ఇప్పుడ్నీ నియంత్రించడం కాదు. మీరు ఒకసారి పరిశీలించండి. మేము మాట్లాడుతున్న మాటలు కట్ అయిపోతున్నాయి. ఎవరినీ రావడం లేదు. మేము ప్రజా సమస్యలు ఈ గోడల కోసం చెబుతున్నామా? మా ప్రజలు వినాలనే కదా మేము చెబుతున్నాము. వారి గోడు

తెలపాలి కదా. దానిని కూడా అనుమతించకపోతే ఇంకేముంటుంది? దయచేసి మీరు రీథింక్ చేయండి. ఇది మంచి సాంప్రదాయం కాదు. కొత్త సాంప్రదాయాలను పెట్టి ప్రజాస్వామ్య నిలువలను కాపాడకపోతే మీకే చెడ్డపేరు వస్తుంది మాకు కాదు. దయచేసి ఒకసారి ఆలోచించండి. మీరు రిజల్యూషన్ పెడుతున్నారు. ఇది తప్ప సార్. ఇది మంచి సాంప్రదాయం కాదు. దయచేసి వాళ్ళను పిలవండి. వాళ్ళ సస్పెన్షన్‌ని ఎత్తివేయమని మేము కోరుతున్నాము. మేము ఎంత చెప్పినా కూడా విసనందుకు మేము నిరశన తెలుపుతున్నాము. రెండవది సార్ ..

MR. SPEAKER: The Government has moved a Resolution. You are protesting against the Government's Resolution.

శ్రీ ఇ. రాజేందర్: ఆ రిజల్యూషన్‌ని ప్రథాన ప్రతిపక్షాలు లేకుండా మూవ్ చేయడాన్ని మేము వ్యతిరేకిస్తున్నాము.

మిస్టర్ స్పీకర్: అది కాదండి. Suspension Resolution has been moved by the Government for their suspension. I am trying to enlighten the Member that it is the Government that has moved the resolution for suspension and the House has accepted it. You are talking on that only.

శ్రీ ఇ. రాజేందర్: సస్పెన్షన్‌ని ఎత్తివేయమని మేము అడుగుతున్నాము. ఆ రిజల్యూషన్‌ని వాపసు తీసుకోమని అడుగుతున్నాను. దానికి నిరశనగా మేము ప్రాచ్యోన్‌ని తెలియజేస్తున్నాము.

శ్రీ కె. రోశయ్: సార్, రాజేందర్ గారు మాట్లాడారు. వారిని సస్పెండ్ చేయడం బాగాలేదని అన్నారు. నేను వారి సలహాను అంగీకరిస్తున్నాను. సహృదయంతో తీసుకుంటున్నాను. వారు లోపల, బయట వ్యవహారిస్తున్న తీరు పైన ఒక్క మాట్లాడో మాట్లాడారా? ఇది ఉచితమేనా? ఒక న్యాయమూర్తిగా, ఒక మధ్యవర్తిగా మీరు మాట్లాడింది న్యాయమా? మేము రిజల్యూషన్ మూవ్ చేయడాన్ని తప్పుబట్టారు. ఓ.కె. కాని, అవతల వారి ప్రవర్తన ఏ విధంగా ఉంది? హరీష్ రావు గారు, రాజేందర్ గారు మీరు ఆలోచించండి. ఇద్దరికీ సూచన చేసే విధంగా ఆలోచన చేస్తే చేయండి. మాకు ఒక్కరికే అంటే అది మంచిది కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్: క్వాషన్ నెం. 519 .....

(అంతరాయం)

ఏమిటండీ ఇది? What is this?

శ్రీ జి. మల్లేశ్: సార్, శాసనసభలో ఇలాంటి సమస్యల మీద ఉద్దేశ్య పరిష్కారం రావడం దురదృష్టకరం. మేము పదే పదే చెబుతున్నాము. మీరు, సభ్యుల గౌరవాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని, పత్రికా స్వచ్ఛను దృష్టిలో పెట్టుకొని, స్టోర్ లీడర్‌ని టీ బ్రేకర్‌లో పిలిచి సమస్యను పరిష్కరించండి. మేము దీని గురించి పదే పదే చెబుతున్నప్పటికీ విసనందువల్ల, రిజల్యూషన్ మూవ్ చేసినందుకు మేము వాకపుట్ చేస్తున్నాము.

(ఈ దశలో సి.పి.ఐ పార్టీకి చెందిన శాసనసభ్యులు సభ నుండి వాకపుట్ చేశారు)

(అనంతరం తెలుగుదేశం పార్టీకి చెందిన శ్రీ ఎ. రేవంత్ రెడ్డి సభలోకి ప్రవేశించారు)

(ట్రెజరీ బెంచెన్ నుండి అంతరాయం)

MR. SPEAKER: Revanth Reddy garu, you have been suspended from the service of the House. Please leave the House.

శ్రీ ఎ. రేవంత్ రెడ్డి (ప్లైస్ లేకుండా) (కొడంగల్): సార్, నేను హాసోలోకి ఇప్పుడే వస్తున్నాను. నేను హాసోలో లేనప్పుడు నన్ను ఎట్లా నస్పుండ్ చేస్తారు? రికార్డ్ తీయండి. నన్ను నస్పుండ్ చేయడానికి అవకాశం లేదు.

MR. SPEAKER: Please leave the House.

(తెలుగుదేశం ప్రార్థికి చెందిన శ్రీ ఎ. రేవంత్ రెడ్డి సభలోనే ఉండి అంతరాయం కలిగిస్తూనే ఉన్నారు)

MR. SPEAKER: We have to follow the practices and conventions. Please leave the House.

(Continuous interruptions)

శ్రీ కె. రోశయ్య: అధ్యక్షా, Point of Clarification . మెంబర్ కానటువంటి అతను who stands suspended can he come and sit in the House and participate in the debate? I want a Ruling from the Chair. He was suspended and his name is 63. I have the record.

(Continuous interruptions)

MR. SPEAKER: Mr. Revant Reddy, Please leave the House, you have been suspended for to-day. Please leave the House.

(Continuous interruptions)

If you are not serious of the business of the House, I am sorry, this is not the way you should function here. As a Public Representative ఈ విధంగా చేయడం it is not proper.

ఉ.9.50

MR.SPEAKER: You have been suspended Revanth Reddy.

శ్రీ ఎ. రేవంత్ రెడ్డి: నస్పుందుకు నస్పుండ్ చేశారో చెప్పండి.

MR.SPEAKER: There is a signature against your name.

శ్రీ డి. నాగేందర్: తీసుకువెళ్లి బయట వదలండి.

శ్రీ ఎ. రేవంత్ రెడ్డి: ఆ మంత్రికి కొంచెం© ★★పెట్టండి సర్. ఏ మాట్లాడుతున్నాడో అర్థం కావడం లేదు.

శ్రీ డి. నాగేందర్: ★★ఒళ్లు దగ్గర పెట్టుకో.

© Expunged as ordered by the Chair

శ్రీ ఎ. రేవంత్ రెడ్డిః నన్నెందుకు సస్పుండ్ చేశారో చెప్పండి. సభ నుండి ఇలా పంపించడం మంచి పద్ధతి కాదు.

(ఈ దశలో శ్రీ ఎ. రేవంత్ రెడ్డిని సభ నుండి మార్గల్ సాయంతో బయటకు పంపడం జరిగింది.)

సక్షత్తపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రాప సమాధానములు (కొనసాగింపు)

గిరిజనులకు అటవీ భూమి కేటాయింపు

ప్రశ్న నెం .166(112)

శ్రీ జి. వెంకటరమణ రెడ్డి (భూపాలపల్లి) - గౌరవనీయులైన అటవీ, పర్యావరణ, శాస్త్ర సాంకేతిక విజ్ఞాన శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియ చేస్తారా:

- అ. ప్రభుత్వం వద్ద ఎన్ని ఎకరాల అటవీ భూమి ఉంది?
- ఆ. గిరిజనులకు కేటాయించిన అటవీ భూమి విస్తీర్ణం ఎంత? దాని లభ్యదారుల సంఖ్య ఎంత?
- ఇ. రాష్ట్రంలోని గిరిజనులకు అటవీ భూమిని కేటాయించడం కోసం ఏదైనా కాలపరిమితిని నిర్ణయించడమయిందా?

అటవీ, పర్యావరణ, శాస్త్ర సాంకేతిక విజ్ఞాన శాఖామూల్యులు (శ్రీ పి. రామచంద్రారెడ్డి):

- అ. ఒక్కచీ యాబైనుడు లక్షల అరవై ఎనిమిది నేల నాలుగు పందల ముపై తొమ్మిది ఎకరాలు (1,57,68,439) లేదా అరవై మూడు లక్షల ఎసబై ఒకవేల నాలుగు పందల (63,81,400) పైక్కార్ల అటవీ భూమి ప్రభుత్వం వద్ద లభ్యంగా ఉంది.
- ఆ. తే.31.7.2009 నాటికి 2006 అటవీ హక్కుల గుర్తింపు (ROFR) చట్టం క్రింద 1,24,179 మంది గిరిజనులకు 3,48,009 ఎకరాల అటవీ భూమిని కేటాయించడమయింది.
- ఇ. లేదండీ.

శ్రీ జి. వెంకట రమణ రెడ్డిః అధ్యక్షా, ఈ అటవీ హక్కుల చట్టం తీసుకురావడం వల్ల 60 సంపత్తురాల నుండి పోడు వ్యవసాయం చేసే గిరిజనులకు కేంద్ర ప్రభుత్వం చట్టం తీసుకురావడం వల్ల రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎంతో పక్కంగీగా ఈ చట్టాన్ని అమలు చేసింది. వచ్చిన అప్పికేషన్సులో ప్రూటినీ చేసి కొన్నిటిని రిజెక్ట్ చేసినట్టుగా మా దృష్టికి వచ్చింది. అటువంటి వారికి కూడా ఈ భూమి హక్కు చట్టం కల్పించడానికి ప్రభుత్వం దగ్గర ఏమైనా ప్రతిపాదనలున్నాయా? భూ పంపిణీ జరిగిన వారికి, అడుపులలో ఉన్న వారికి, పోడు వ్యవసాయం చేసే వారికి మామూలు రైతులు ఏ రకంగా వ్యవసాయం చేసున్నారో అదే రకంగా వారికి కూడా ప్రభుత్వ సదుపాయాలు కల్పించడానికి ఏమైనా ప్రతిపాదనలు ఉన్నాయా? ఆ ప్రతిపాదనలను మీ ద్వారా తెలియచేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఇ. ప్రతాపరెడ్డి(శ్రీశైలం): అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం వద్ద ఎన్ని ఎకరాల అటవీ భూమి ఉందంటే 1,57,68,439 ఎకరాలు అన్నారు. దానిలో వ్యవసాయ యోగ్యమైన భూమి ఎంత? ఈరోజు ఎంతమందికి ఇచ్చారు? ఇంకా ఎంతమంది లభ్యదారులున్నారు? నా నియోజక వర్గంలో బండి ఆత్మకూరు, మహానంది మండలాలలో వందలాది ఎకరాల భూమి వ్యవసాయానికి యోగ్యమైన పొలం ఉంది. అది అన్యకొంతమైనది.

ఆ విషయం మీ దృష్టికి వచ్చిందా? నా దగ్గర సర్వే నెంబర్స్, అపైలబుల్ ల్యాండ్ విపరాలు ఉన్నాయి. మీకు పంపిస్తాను. దానిని పెంటనే సర్వే చేయించి అక్కడన్న ఎస్టటిలకు అర ఎకరం నుండి ఎకరం పరకు ఇస్తే వారు అరటి తోటలు వేసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. అక్కడ మూడు వేల నుండి నాలుగు వేల మంది ఎస్టటిలున్నారు. వారికి ఇస్తారా? ఎప్పటిలోగా చేయిస్తారు? వారి జీవితాలు మారిపోతాయని మీ ద్వారా తెలియ చేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. రామ చంద్రారెడ్డిః తే.10.8.09 నాటికి పంపిణీ కార్యక్రమం ఈ విధంగా ఉంది. 18,12,998 ఎకరాలకు గాను 3,27,978 అభ్యర్థనలు స్పీకరించబడ్డాయి. వాటలో 14,65,800 ఎకరాలకు గాను 2,12,700 అభ్యర్థనలు ఆమోదించబడ్డాయి. అటవీ హక్కుల పత్రాలు ఇప్పటి పరకు 12,71,729 ఎకరాలను 1,81,919 మంది లభీదారులకు పంపిణీ చేయడం జరిగింది. 4,71,888 ఎకరాలను 1,12,738 మంది అభ్యర్థులకు ఇంకా పత్రాలు పంపిణీ చేయవలసి ఉంది. పాడేరు మండలంలో కాఫీ, మిరియాల తోటల పెంపకానికి రు.350కోట్లు ముఖ్యమంత్రిగారు మంజారు చేయడం జరిగింది. రంపచోడునరంలో రబ్బరు తోటల పెంపకానికి రు.150కోట్లు, ఇతర జిల్లాల్లో భూముల అభ్యర్థులు, ఉద్యానవన తోటల పెంపకానికి ఆదిలాబాద్లో రు.160 కోట్లు, ఖమ్మం జిల్లాలో రు.128 కోట్లు, వరంగల్ జిల్లాలో రు.48 కోట్లు, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో రు.28 కోట్లు మంజారు చేయడం జరిగింది. దీనికి అదనంగా రు.1200కోట్లు ప్రాజెక్టు రిపోర్టు తయారు అపుతుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు 9 వ తేది నాడు ఈ హామీ ఇష్టవడం జరిగింది.

గిరిజనులకు సంబంధించిన 2,756 వనసంరక్షణ సమితులు ఉన్నాయి. అటవీ శాఖ ద్వారా రు.167.36 కోట్లు ఖర్చు చేయడం జరుగుతుంది. ప్రతాపరెడ్డిగారు ఇచ్చిన సమాచారం మా దగ్గర లేదు. ఆ సమాచారం పంపిస్తే తప్పకుండా చర్యలు తీసుకుంటాము. సర్వే చేయిస్తాము. అక్కడ అర్పలైన లభీదారులుంటే వారికి కూడా పంపిణీ చేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ జె.సి. దివాకర్ రెడ్డి(తాడిపత్రి): అధ్యక్షా, చిన్న క్లారిఫికేషన్. ఈ అటవీ భూములు ఎస్టటి వారికి ఇస్తున్న కార్యక్రమం చాలా మంచిది. దానితోబాటు 70 సంవత్సరాలుగా కండ్లగూడూరు గ్రామంలో ఎన్సిలు అరుకరం, ఎకరం భూములలో ష్టపసాయం చేసుకుంటున్నారు. వారికి అక్కడన్న అటవీ శాఖ వారికి అప్పుడప్పుడు ఘుర్చులు జరుగుతున్నాయి. దయచేసి ఎస్టటి వారికిచ్చిన ఫెసిలిటీసు ఎస్సిలకు కూడా వర్తించ చేస్తే బాగుంటుంది. అటువంటివి మా ఒక్క నియోజకవర్గంలోనే కాదు, రాష్ట్రంలో చాలా చోట్ల ఉంది. దానిని ముఖ్యమంత్రిగారు కన్సిడర్ చేయాలని మీ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

ఉ.10.00

శ్రీ ఇ.ప్రతాపరెడ్డి : అధ్యక్షా, గిరిజనులంటే ఏజెస్టీ ప్రాంతంలోని గిరిజనులే గుర్తుకు పస్తారు. కానీ మా కర్మనులు జిల్లాలో, మిగతా చోట్ల ప్లెయిన్ ఏరియాల్లో ఉన్న గిరిజనులు వాళ్ళకు గుర్తుకు రారు. వాళ్ళ గురించి ఏమి చర్యలు తీసుకొంటున్నారో ఒకసారి చూడండి. కోట్లది రూపాయలు గిరిజనుల కొరకు కేటాయిస్తున్న అవస్తీ ఏజెస్టీ ప్రాంతంలోని గిరిజనులకే కేటాయిస్తున్నారు తప్ప మా దగ్గర ఉన్న ప్లెయిన్ ఏరియాల్లో ఉన్న గిరిజనులను ఈరోజు ఇక్కడకు తీసుకొని వచ్చాను. వాళ్ళకు అవకాశం కల్పించాల్సిన అవసరం ఉంది. వాళ్ళ కొరకు కూడా ఒక ప్రాజెక్టు చేయమని చెప్పండి.

శ్రీ పి.రామచంద్రారెడ్డి : అధ్యక్షా, ఈ కార్యక్రమం ఏదో ఒక జిల్లాకో, ఒక ఏజన్సీకో సంబంధించింది కాదు. రాష్ట్రం మొత్తానికి సంబంధించింది. ఈ రాష్ట్రంలోనే భారతదేశం లోని అన్ని రాష్ట్రాల కంటే ఎక్కువ భూమిని ఇస్పటిదాకా ఇవ్వడం జరిగింది. అటవీ చట్టం, 2006 ప్రకారం 13.12.2005 నాటికి ఎవరైతే గిరిజనులు ఆ భూముల్లో వ్యవసాయం చేసుకుంటున్నారో వాళ్లందరూ అర్థులు. అదే విధంగా గిరిజనేతరుల విషయంలో వాళ్ల మూడు తరాలుగా అక్కడ వ్యవసాయం చేసుకుంటూ ఉంటే వాళ్ల కూడా అర్థులు. ఆ విధంగా మన రాష్ట్రం మొత్తం మీద 22 జిల్లాల్లో 1,21,111 ఎకరాలకు గాను 38,115 అభ్యర్థనలు స్వీకరించబడ్డాయి. కానీ ఈ అభ్యర్థనలన్నీ మూడు తరాల వారసత్వాన్ని సంతృప్తికరంగా నిర్వహించక పోవడం వల్ల వాళ్ల అభ్యర్థనలు తిరస్కరించడం జరిగింది. దివాకరరెడ్డి గారు అడిగినట్లుగా ఎస్టీలకు గానీ గిరిజనేతరులకు ఎవరికైనా ఇవ్వాలంటే 75 సంవత్సరాలు గానీ లేకపోతే ఏజన్సీ ప్రాంతంలో అంటే గిరిజనేతరులకు ఎల్పటితే యాక్కు ఉంటుంది. దాని ప్రకారం మూడు తరాల నుంచి ఉన్న ఇవ్వడానికి అర్థులు కాదు.

శ్రీ జి.నెంకట రమణారెడ్డి : అధ్యక్షా, గిరిజనేతరులు ముఖ్యంగా ఎవరైతే ఎస్టీలు ఫారెస్ట్ ఏరియాల్లో ఉన్నారో వాళ్లకు మూడు తరాల నుంచి ఉన్నట్లు ప్రూవ చేయడం సాంకేతిక పరంగా ఇబ్బంది ఉంది కాబట్టి మానవతా దృక్పథంతో ఎవరైతే అడవుల్లో హరిజనులున్నారో ముఖ్యంగా ప్రైవేట్ అంటారు. అటువంటి వారికి కూడా ఈ చట్టం ద్వారా భూమిని ఇస్తే తప్ప న్యాయం జరుగదు. ఎందుకంటే రెండు, మూడు తరాల నుంచి కూడా వాళ్ల భూమిని సాగు చేసుకొంటున్నారు. కానీ అలాంటి వాళ్లకు ఇవ్వకపోతే అన్యాయం జరుగుతుంది కాబట్టి గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా ఈ సభలో ఉన్నారు కాబట్టి మానవతా దృక్పథంతో ఈ చట్టంలో చిన్న సవరణాలు చేసి వారికి భూమి ఇస్తే తప్ప వారికి న్యాయం జరగదని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి.రామచంద్రారెడ్డి : అధ్యక్షా, ఇది మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసిన చట్టం కాదు. కేంద్రప్రభుత్వం చేసిన చట్టం. ఈ చట్టం ప్రకారం అన్ని రాష్ట్రాల్లో కూడా భూమి పరిపీణి జరుగుతున్నది. కానీ మన రాష్ట్రంలో ముఖ్యమంత్రి గారి చౌరవతో ఎక్కువగా చేస్తున్నాం. ఈ చట్టం చేసిన తరువాత 30.10.2008కి పూర్తి చేయాలని ముఖ్యమంత్రి గారు ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరిగింది. హైకోర్టులో స్టేషన్టుర్సుల వల్ల చేయలేకపోయాము. 01.05.2009 నాడు ఆ స్టేషన్టుర్సు చేయడం జరిగింది. తరువాత ముఖ్యమంత్రి గారు 31.07.2009 లోపల ఇష్టమని చెప్పడం జరిగింది. కానీ కొంత అలస్యం జరుగుతున్నది. కాబట్టి మూడు నెలల లోపల ఈ ప్రక్రియ పూర్తి అపుతుంది. 31.12.2009 లోపల ఈ మొత్తం ప్రక్రియను పూర్తి చేయాలని ప్రధానమంత్రి గారు కూడా అన్ని రాష్ట్రాలకు ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరిగింది. కానీ మన రాష్ట్రంలో ఈ దేశంలో ప్రప్రథమంగా పూర్తి చేస్తున్నాము. మిగతా రాష్ట్రాలతో పోలిస్టే మహోరాష్ట్రలో 5 వేల ఎకరాలు మాత్రమే ఇచ్చింది. గుజరాత్ లో ఏమీ ఇష్టలేదు. మధ్యపదేశ్ లో 1 లక్ష 42 వేల ఎకరాలు ఇచ్చారు. ఛత్రీస్ గంగ ప్రభుత్వం 3 లక్షల ఎకరాలు ఇచ్చింది. ఒరిస్సాలో హైకోర్టు స్టేషన్టుర్సు స్టేషన్టుర్సు ఉండటం వల్ల అక్కడ కూడా ఏమీ ఇష్టలేదు. గిరిజనేతరులకు అటవీ భూములు ఇవ్వాలంటే తప్పనిసరిగా కేంద్ర ప్రభుత్వం చట్టం చేయవలసి ఉంటుంది తప్ప రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కాదు.

గుంటూరు జనరల్ అస్ట్రెట్ డాక్టర్, నర్సల కొరత

ప్రశ్న నెం. 113(247)

శ్రీ వీఎస్ మస్తాన్ వలి (గుంటూరు-ఈస్ట్)- గౌరవనీయులైన ఆరోగ్య, కుటుంబ సంక్లేశ శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా;

- అ) గుంటూరులోని జనరల్ హోస్పిటల్ ఆతి దయనీయ స్థితిలో ఉన్న విషయం వాస్తవమేనా ;
- ఆ) సదరు హోస్పిటల్లో డాక్టరు, నర్సింగ్ సిబ్జూంది మొదలైన వారి కొరత ఉన్న విషయం వాస్తవమేనా ;
- ఇ) పారిశుద్ధాన్ని నుక్కమంగా నిర్వహించడం లేదన్న విషయం వాస్తవమేనా ;
- ఈ) అయితే, ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

అల్ప సంఖ్యాక పర్మాల సంక్షేప మంత్రి (ఆరోగ్య, కుటుంబ సంక్షేప శాఖ మంత్రి తరఫున)
(శ్రీ అహ్మదుల్లా మొహ్మద్ సయ్యద్) :

- అ) లేదండి. ఈ ఆసుపత్రిలో జనరల్ హోల్ట్‌కేర్ సిస్టమ్ సంతృప్తికరంగా ఉంది. రోగులకు అందించే చికిత్స సంతృప్తికరంగా ఉంది.
- ఆ) అనుసంధి. స్టేప్‌లెస్ట్ డాక్టర్ల కొరత ఉంది. అయితే, నర్సింగ్ సిబ్జూంది సరిపడినంత ఉంది.
- ఇ) లేదండి. పారిశుద్ధ్యం పనిని ప్రస్తుతం నిర్వహిస్తున్న అపుట్ సోర్సింగ్ ఎజస్ట్ పనిని సంతృప్తి కరంగా నిర్వహిస్తున్నది.
- ఈ) భాళీగా పున్న డాక్టరు పదపులను, ఇతర పొరామెడికల్ సిబ్జూంది పదపులన్నింటిని భర్తీ చేయడానికి త్వరలోనే చర్య తీసుకోవడమవుతుంది.

శ్రీ హైక్షెంట్ మస్తాన్ పరి : అధ్యక్షా, గౌరవ మంత్రివర్యులు గుంటూరు జనరల్ హోస్పిటల్లో ఉన్న పరిస్థితుల గురించి మాటల్లాడుతూ చాలా బాగుంది, అటువంటి పరిస్థితులు ఏవీ లేవని చెప్పడం జరిగింది. అట్లాగే డాక్టర్ల కొరత ఉందన్న మాట వాస్తవం అని ఒప్పుకున్నారు. డాక్టరు గారు వచ్చిన తరువాత గతంలో నేను రెండు, మూడు సార్లు కలవడం జరిగింది. వారు కూడా స్పందించినందుకు హృదయపూర్వకంగా ధన్యవాదాలు తెలియచేస్తున్నాను. గుంటూరు జనరల్ హోస్పిటల్ అనేది కోస్తా ఆంధ్రలోనే చాలా ప్రసిద్ధికొన్న, ప్రాచీనమైన గొప్ప హోస్పిటల్. ఈ హోస్పిటలకు రమారమి 5 జిల్లాల నుంచి రోజుకు 3 వేల నుంచి 5 వేల మంది వైద్యం కోసం, పేపెంట్ల స్థితిగతులు చూడటానికి వచ్చే పరిస్థితులున్న హోస్పిటల్. ఇందులో దాదాపుగా 35 డిపార్ట్మెంట్లతో అతి ప్రాచీనమైన హోస్పిటల్. దయచేసి మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. హోస్పిటల్లో ఇంపార్ట్‌మెంట్ల అయినటువంటి కార్బియాలజి డిపార్ట్మెంటులో ఎంత మంది డాక్టర్లు ఉన్నారు? ఫిజియో సర్జనలో డాక్టర్లు ఎంత మంది ఉన్నారు? ముఖ్యంగా నెప్రోలజిస్ట్ విభాగంలో ఎంత మంది డాక్టర్లున్నారు? గ్యాస్ట్రోఎంటరాలజిలో ఎంత మంది డాక్టర్లున్నారు? వెంటిలేటర్లు ఎన్ని ఉన్నాయి? ఎన్ని పని చేస్తున్నాయి? డయాలసిస్ సెంటర్ గతంలో శాంక్షన్ చేయడం జరిగింది. శాంక్షన్ అయినా ఇంతవరకు ఆ డయాలసిస్ సెంటర్ పెట్టిన పరిస్థితి కనపడలేదు. అట్లానే దాంట్లో మెడిసిన్ కొనడానికి కోటి రూపాయలు బడ్డెట్ కేటాయిస్తున్నారు. అత్యవసరంగా మెడిసిన్ కొనడం కోసం ఇంకొ రు.50 లక్షలు ఖర్చు చేస్తున్న పరిస్థితి ఉంటే ఈ రోజుకు కూడా అక్కడ వైద్యం కోసం ఎవరైతే పేపెంట్లు ఉన్నారో వాళ్ల బయటకు వెళ్లి మందులు కొసుక్కొపలసిన దయనీయ పరిస్థితిలో ఉందన్న విషయాన్ని చెబుతూ దీనికి సంబంధించి మంత్రి గారిని మీద్వారా నమాధానం కోరుతున్నాను.

శ్రీ అహ్మదుల్లా మొహ్మద్ సయ్యద్ : అధ్యక్షా, గుంటూరు జనరల్ హోస్పిటల్లో ప్రాఫైసర్లు 45 మంది ఉన్నారు. అసిస్టెంట్ ప్రాఫైసర్ డాక్టర్లు 38 మంది ఉన్నారు. మళ్లీ అసిస్టెంట్ ప్రాఫైసర్ డాక్టర్లు 160 మంది ఉన్నారు. సివిల్ అసిస్టెంట్ ప్రాఫైసర్లు 22 మంది డాక్టర్లున్నారు. ఈ విధంగా ఆ హోస్పిటల్లో 265 మంది

డాక్టర్లన్నారు. అదే విధంగా సర్పింగ్ విషయానికోస్తే 233 నర్సులకు గాను 220 మంది నర్సులు భర్త అయ్యారు. అంటే 13 మంది నర్సులు తక్కువ ఉన్నారు.

ఉ. 10.10

అధ్యక్షా, గుంటూరు జనరల్ హాస్పిటల్ ఏదైతే పుండో అక్కడ 1177 బెడ్స్ పున్నాయి. అక్కడ డెయిలీ 1600 మంది బోట్ పేపరట్ వస్తున్నారు. మరి అన్ని ఎక్స్‌ప్రెస్‌మెంట్ పున్నాయని చెబుతున్నాను. మంత్రీ 1,919 ఆవరేషన్ చేస్తున్నారు. అదేవిధంగా మేజర్ ఆవరేషన్ మంత్రీ 150 చేస్తున్నారు. ఈ డెలివరి కేసులు 584 చేస్తే, 254 సర్జరీలు చేస్తున్నారు. ఈ హాస్పిటల్‌లో పర్సంటేజ్ బెడ్లను బట్టి చూస్తే, 95 పర్సంట్ పేపరట్లు వస్తూ పున్నారు. గత ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యం చేయబట్టి, కొంత స్పెషలైజ్ డాక్టర్ మనకు ఇఖ్యంది పుంది. అయినా, మన ముఖ్యమంత్రి గారు మొన్న ఆదేశాలు ఇచ్చారు. తప్పనిసరిగా రిటైర్ అయిన వాళ్ళను కూడా మనకు అవసరమైతే తీసుకోమని చెప్పడం జరిగింది. తప్పనిసరిగా రిటైర్ అయిన వాళ్ళను కూడా తీసుకుంటాము. అదేవిధంగా అది ఓల్ హాస్పిటల్. దాన్ని మన ఎమ్మెల్యోగారు మా దృష్టికి తీసుకువచ్చిన తరువాత, అక్కడ కూడా ఛైనేజ్ సిష్టం బాగుచేయడానికి ఒక కోటీ ఏడు లక్షలు కూడా ఇచ్చాము. అదేవిధంగా అక్కడ ఏదైతే మనం చేస్తున్న సేవలు గమనించి, మొన్నానే ఈ పర్సంటేజ్ ఆఫ్ పేపరట్లకు, అక్కడ చదువుకున్న పొదిలి ప్రసాద్ అనే డాక్టర్, ఎన్‌ఆర్‌ఐ రు. 5 కోట్లు విరాళం ఇచ్చారు. దానికితేడు మన ప్రభుత్వం తరపు నుంచి రు. 4 కోట్లు 75 లక్షలు గవర్నమెంట్ ఇచ్చిన తరువాత, ఒక మంచి బ్లాక్.. మిలీనియం బ్లాక్ రు. 9.75 లక్షలతో కట్టిస తరువాత మొన్నానే మన జిల్లా మంత్రివర్యులు శ్రీ కన్నా లక్ష్మీ నారాయణ గారు, అదేవిధంగా శ్రీ పీఎస్ మస్తాన్ వలీ ఎమ్మెల్యో గారు కూడా మొన్న 9 వ తేదీన శాండెపన్ వేయడం జరిగింది. ఈ విధంగా, ఆ డాక్టర్లకు సంబంధించి కొద్దిగా స్పెషలైజేషన్ డాక్టర్లు తక్కువగా పున్నారు. తప్పనిసరిగా వాళ్ళను మొము ఫిలిప్ చేస్తాం. ఇంకా అక్కడైదైతే అవసరాలున్నాయా, తప్పనిసరిగా మొము సెకండ్ పీక్, థర్డ్ పీక్లో నేను కూడా వెళతాను. ముఖ్యమంత్రి గారు ఆదేశాలిచ్చారు - ప్రతి హాస్పిటల్కు వెళ్లి అక్కడైదైతే అవసరాలున్నాయా చూడమని చెప్పడం జరుగుతేంది. మొమూ, మా సంబంధిత అధికారులూ పోయి తప్పనిసరిగా చూసి, ఎక్కడైతే ఇంకా ప్రజలకు ఇఖ్యందులున్నాయా, ఆ ఇఖ్యందులు తోలగించడానికి తప్పనిసరిగా ప్రయత్నం చేస్తాము అధ్యక్షా.

శ్రీ పీఎస్ మస్తాన్ వలీ : అధ్యక్షా, ఈ జనరల్ హాస్పిటల్కు సంబంధించిన దాంట్లో ఏ సమస్యలు పున్నా కూడా నేను ఇమిడియట్స్ గా మినిష్టరు గారి దృష్టికి తీసుకురాగానే స్పందిస్తున్నారు. కానీ, హాస్పిటల్‌లో పున్న సిబ్బంది విషయంలో, సూపరింటెండెంట్ లెవల్లో గాని, మిగతా ఆర్.ఎం. లెవల్లో గాని, డాక్టర్ల లెవల్లో గానిప్పండి చాలా దయనీయమైన పరిస్థితులున్నాయి. నేను అడిగిన మూడు, నాలుగు డిపార్ట్మెంట్లు పున్నాయి. గ్యాప్టో ఎంటరాలజి డిపార్ట్మెంట్లో డాక్టరున్నారా, లేరా? నెప్టాలజిస్ట్ డాక్టరున్నారా, లేరా? న్యూరో ఫిబీపియన్ డాక్టర్లకు సంబంధించిన ఈ రోజుకూడా వేకెన్నిలు పున్నాయి. అతి ముఖ్యమైనటువంటి డయాలసిస్ విషయంలో గతంలో నేను చెప్పడం జరిగింది. గత అసెంబ్లీలో కూడా శాంక్ష్మ చేసినటువంటి పరిస్థితి, ఈ రోజుకూడా వేకెంటగా పున్నటువంటి పరిస్థితి. అవిలేక నిరుపేదలైనటువంటి పేద ప్రజాసీకం, కార్పోరేట్ హాస్పిటల్స్కు వెళ్లి ఆ వైద్యం అందించుకోలేక పున్నారు. ఇవాళ చాలా అదృష్టకరమైనటువంటి విషయం ఏమంటే.. రాజీవ్ ఆరోగ్య శ్రీ వచ్చిన తరువాత, మొము ఇమిడియట్స్ గా హాస్పిటల్‌లోకి వెళ్లి, ఆ రాజీవ్ ఆరోగ్య శ్రీ పథకం క్రిందకు వచ్చేటువంటి కేసులను కార్పోరేట్ హాస్పిటల్కు తీసుకువెళ్లి మొము దగ్గరుండి డైప్ట్ చేస్తున్నటువంటి పరిస్థితి పుంది. కానీ, అక్కడున్నటువంటి సిబ్బంది చాలా అలసత్పుం చేసి, పేదవారి పట్ల నిర్లక్ష్య పైభారి ప్రదర్శిస్తున్నారన్న విషయాన్ని మంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ఈ డయాలసిస్లు,

వెంటిలేవన్న పూర్తిగా పనిచేయనటువంటి పరిస్థితి పుంది. దాంతోబాటు న్యూరో సర్జన్ డాక్టర్ కొరత పుంది. ఫిజియో సర్జన్ కొరత పుంది. వాటిని ఇమిడియట్‌గా పూర్తి చేయవలసిన బాధ్యత ఎంతైనా పుందని తెలియజేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మినిస్టరు గారూ...

శ్రీ అహ్మదుల్లా మొహ్మద్ సయ్యద్ : అధ్యక్ష, ఎమ్మెల్యే గారు కోరినట్లు, దయాలసిన్‌కు సంబంధించి ఎక్సిప్‌మెంట్ ఇంకా తక్కువ పడుతుందని చెబుతున్నారు. తప్పనిసరిగా తీసుకుంటాను. అదేవిధంగా, మనం గత సంవత్సరంలో కూడా అక్కడ ఏదైతే మన దృష్టికి పచ్చిందో, అంటే డిఫరెంట్, డిఫరెంట్ ఐటెమ్స్.. 44 పుంటే 100 ఐటెమ్స్ పరకు దగ్గరదగ్గర రు. 5 కోట్ల 56 లక్షలలో కొన్నాము. ఈ విధంగా ఇంకా ఎక్కడైనా అవసరం పడితే ఈ దయాలసిన్ గాని, అదేవిధంగా డాక్టర్ గురించి చెబుతున్నారు. తప్పనిసరిగా..

(ఈ దశలో గా. సభ్యులు శ్రీ పేణ్ మస్తాన్‌వలి గారు, “దయాలసిన్ ఎక్సిప్‌మెంట్లు అలర్డె శాంక్లన్ అయ్యాయి” అని మంత్రి గారికి గుర్తు చేయసాగారు)

అదే.. అదే.. తెప్పిస్తున్నాను. తప్పనిసరిగా అవన్నీ తొందరగా తెప్పించి, ఇండెంట్ వేసారనుకుంటాను. ఆఫీసర్లు కొంత రావడానికి ఇచ్చింది అయినట్లుంది. తప్పనిసరిగా అదేదన్నా ఇన్ఫర్మేషన్ డాక్టర్లకు సంబంధించిన పుంటే, స్పీకర్ గారి ద్వారా మీకు ఇప్పిస్తానని చెబుతున్నాను.. సిబ్బంది నిర్దిష్ట వైఫారి విషయంలో కూడా దీని మీద సంబంధిత ఎమ్మెల్యే గారిని తీసుకుపచ్చి, వాళ్ల నూపరింటెండెంట్ గారితో కూడా మాటల్లాడటం జరిగింది. ఘర్షణగా అటువంటివి రాకుండా చూసుకోమని చెప్పడం కూడా జరిగింది.

MR.SPEAKER : Q.No. 114(200) Minister for Municipal Administration and Urban Development.

ప్రాదరాబాదుకు నీటి సరఫరా

ప్రశ్న నెం. 114 (200)

సర్వశ్రీ జి. కిషన్‌రెడ్డి(అంబర్‌పేట), డి. సుధీర్ రెడ్డి(లార్సిప్‌హాదూర్‌సగర్), అక్షరుద్దీన్ ఓవైసీ(చాంద్రాయణగుట్ట), ముంతాజ్ అహ్మద్ ఖాన్(యాకుత్‌పుర), మహ్మద్ ముక్తాద్ ఖాన్(కార్ఫ్స్), సయ్యద్ అహ్మద్ పాపా ఖాదీ(చార్బునార్), మహ్మద్ మోజాం ఖాన్(బహాదూర్‌పుర), మహ్మద్ బిన్ అబ్దుల్ బలార్(మలక్‌పేట), మహ్మద్ విరాసత్ రసూల్ ఖాన్ (నాంపల్లి)- గారపనీయులైన మునిసిపల్ పరిపాలన పట్టణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా :

- అ) ప్రాదరాబాదు నగరంలోని భోలక్‌పూర్ ప్రాంతంలో కలుపిత నీటిని త్రాగి 14 మంది వ్యక్తులు చనిపోయిన విషయం వాస్తవమేనా ;
- అ) అయితే, ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య ఏమిటి;
- ఇ) త్రాగునీటిని పూర్తి స్థాయిలో సరఫరా చేయడానికి 3 వ దశ క్రింద కృష్ణ నీటిని ఎప్పటిలోగా మళ్లిసారు, ప్రాదరాబాదుకు గోదావరి జలాల మళ్లింపు కోసం చేపట్టిన పనులను ఎప్పటిలోగా పూర్తి చేస్తారు ;

ఈ) కలుపిత నీటి సరఫరాను నిరోధించడానికి, ప్రౌదరాబాదు రోడ్డుపై మురికి నీరు పొంగిపొల్ల కుండా చూడడానికి ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య లేచిటి?

మున్సిపలు పరిపాలన పట్టణాభివృద్ధి శాఖామాత్యులు (శ్రీ ఆసం రామనారాయణ రెడ్డి):

- అ) అప్పనండీ. గ్యాష్టో ఎంటరైట్స్ సమస్యల వల్ల 2009 మే మాసంలో ముప్పోబాద్ ప్రాంతంలో 13 మంది వ్యక్తులు చనిపోయినారు. ప్రశ్నలో చెప్పినట్లు 14 మంది వ్యక్తులు కాదు. అయితే, నా సమాధానంలో కూడా, రిట్సెన్ ఆస్టర్ ఇచ్చిన దాంట్లో 12 అని అంకితమై ఉప్పు పడింది. అది 13 గా కంట్లు చేసుకోవాల్సిన అవసరముందని తమ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.
- ఆ) i) ఈ సంఘటన జరిగిన పెంటనే పైపుల ద్వారా సరఫరా చేసే నీటిని నిలిపివేసి ట్యూంకర్ల ద్వారా త్రాగునీటిని సరఫరా చేయడం జరిగింది. రూ. 60.70 లక్షల అంచనా వ్యయంతో క్రొత్త పైపులైను వేసే పరకు 2009, మే 6 వ తేదీ నుండి మే 30 వ తేదీ పరకు మొత్తం 1900 ట్యూంకర్ల ట్రైప్పులతో ఈ నీటిని సరఫరా చేయడం జరిగింది.
- ii) ఒక్కొక్క మృతుని కుటుంబానికి రూ. 2.00 లక్షల వంతున ఎక్స్‌గ్రేసియా కూడా చెల్లించడం జరిగింది. ఇప్పటివరకూ 12 మంది చనిపోయిన వారికి ఎక్స్‌గ్రేసియా ఇప్పడం జరిగింది. మరొక వ్యక్తికి కూడా ఆ కుటుంబానికి అందించేటువంటి చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతూ పుంది.
- ఇ) i) 3 వ దశ క్రింద కృష్ణా రిజర్వ్యాయరు నుండి ప్రౌదరాబాదు సగరానికి నీటిని తీసుకువచ్చే ప్రతిపాదన ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ప్రస్తుతం లేదు.
- ii) అయితే, రూ. 3375 కోట్ల వ్యయంతో ప్రాణిహత-చేపెళ్ల నుండి గోదావరి సది నుంచి 10 టీఎంసిల నీటిని తీసుకునేందుకు ఒక దీర్ఘకాలిక ప్రణాళికను ప్రథమంగా రూపొందించడమయినది. ఈ పథకానికి “మోలానా అబ్దుల్ కలాం అజాద్ నుజల ప్రవంతి” అని గోదావరి ఫేజ్ - 1 డ్రింకింగ్ వాటర్ స్క్రూం అని పేరుపెట్టడం జరిగింది. ఇప్పిసి కాంట్రాక్ట్ పద్ధతి ద్వారా టెండర్లు ఖరారు చేయడమయింది. 2011, డిసెంబరు నాటికి ఈ పనులు శుర్టికాగలవని ఆశిస్తున్నాము.
- ఈ) i) భేద్య ప్రాంతాలను గుర్తించడానికి సవివరమైన సర్వేసు చేపట్టడమయింది. రూ. 27 కోట్ల వ్యయంతో పాత ఎసి, ఆర్సిసి లోపభూయిష్ట పైప్‌లైన్ స్టోన్ క్రొత్తవి వేయడానికి బోర్డు 475 పనులను చేపట్టడం జరిగింది.
- ii) అలాగే ఈ యొక్క మంచినీలి వ్యవస్థని ఎప్పటికప్పుడు పరిశీలిస్తూ దాదాపు ప్రతిరోజు 1500 శాంపిళ్లను తీసుకోవడం జరుగుతుంది. దీనిలో ఎక్కువ భాగం మహాసగర నీటి సరఫరా మురుగు పారుదల మండలి సిబ్బంది, దెండవది పిపిలి, ముడవది వెచ్చపున్ ద్వారా ఈ శాంపిళ్లను సేకరించడం జరుగుతుంది. దీనిలో తీస్తున్నటువంటి శాంపిళ్లను దృష్టిలో వుంచుకుని ఎప్పటికప్పుడు ఈ మంచినీలి సరఫరాను సక్రమంగా క్రమబద్ధీకరించడం జరుగుతుంది.

- iii) అలగే, మెట్రో కస్టమర్ కేర్ టోల్ ప్రీ ఫోన్ నెంబరని చెప్పి 155313 అని ఒక టోల్ ప్రీ నెంబర్ కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ యొక్క నెంబరుకు ఎవరు కంప్లెయింట్ చేసినా దాన్ని వెంటనే పరిగణనలోకి తీసుకుని పనిచేయడం జరుగుతుంది.
- iv) మునిసిపల్ కార్పోరేషన్లోని పది జోస్టల్ రూ. 300 కోట్ల వ్యయంతో నీటి సరఫరా గ్రీడ్ అభివృద్ధి పనులను చేపట్టడమయింది. జెఎస్‌ఎస్‌యుఆర్ఎమ్ క్రింద రూ. 241 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో పంపిణీ వ్యవస్థ నిర్మాణం పని ఇందులో చేరి పుంది.
- v) అదేవిధంగా, మురుగునీటి పారుదల అవసరాలను తీర్పడానికి, ఈ పెరిగినటువంటి అవసరాలను దృష్టిలో పుంచుకుని రూ.148.81 కోట్లు, రూ. 251.25 కోట్లు అంచనా వ్యయంతో 1 వ జోను, 2 వ జోను అంటే మూర్సీ నదికి దక్కిణ భాగాన వున్నటువంటి మురుగుపారుదల బృహత్ ప్రణాళికను చేపట్టడమయింది. ఈ పనులు వేగంగా అమలు జరుగుతున్నాయి. జెఎస్‌ఎస్‌యుఆర్ఎం క్రింద మంజూరు కోసం మిగతా నాలుగు జోన్లు అంటే ఉత్తర మూర్సీ క్రింద రూ. 700 కోట్ల అంచనా వ్యయం కాగల మురుగు పారుదల బృహత్ ప్రణాళికను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమర్పించడమైనది.

ఉ.10.20

MR.SPEAKER: Three questions have been clubbed. So, one person from each party will be given opportunity. Because, three different questions club చేసారు కాబట్టి, ఘన్ కిప్పరెడ్డి గారూ.....

శ్రీ జి.కిప్పరెడ్డి: అధ్యక్షుడ్, చాలా దురదృష్టకరం అధ్యక్షుడ్, ప్రభుత్వం సరఫరా చేస్తున్నటువంటి మంచినీళ్లు త్రాగి 13 మంది చనిపోయారని ఈరోజు మంత్రిగారు చెప్పారు. ఇంతకంటే దురదృష్టకరమైనది ఈ సమాజంలో మరొకటి ఉండదు. మంచినీళ్లు సరఫరా చేయాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి ఉన్నది. అటువంటిది ఈ రోజు కలుపితమైన మంచినీళ్లు ఇవ్వడంతో 13 మంది చనిపోవడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారు ఇటీవల, ఈ కలుపిత నీరుకు సంబంధించి, త్రాగి చనిపోయిన తరువాత రెన్యూ చేశారు. వారు చెప్పిన మాటలు చెబుతాను - “గ్రీటర్ హైదరాబాద్ సగరం అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో ఉండాలనేదే తన ధైయమని అన్నారు. ఆ స్థాయిలో ప్రమాణాల పెంపుదల విషయంలో ఎక్కుడ రాజీ ఉండబోదని, సింగపూర్, పొంగై, కొలాలంపూర్ సగరాల్లాగ తీర్పిదిద్దుతామని, ఇందుకు ప్రభుత్వం నుంచి సహాయసహకారాలు అందజేస్తాము” అని తెలిపారు. మరి ముఖ్యమంత్రిగారి ఆలోచన ఆ రకంగా ఉంది, ఈ యొక్క భోలక్షపూర్కి సంబంధించిన సంఘటన జరిగిన తరువాత పత్రికల్లో వచ్చింది. “ అధికారులపై ముఖ్యమంత్రి కన్నెర్ల ” కన్నెర్ల చేస్తే సమయ పరిష్కారం కాదు, నిధులివ్వాలి. నిధులు ఇచ్చి, సమగ్రమైన స్థానింగ్ చేసి, అందరితేటి చర్చించి ఈ పథకాలు అమలు చేస్తే, ఈ రోజు కలుపిత నీరు త్రాగి చనిపోరు. కానీ, ముఖ్యమంత్రిగారు కేవలం కన్నెర్ల చేస్తే ఏం లాభం? ఈరోజు కూడా, నిన్నటోజున వచ్చిన స్టేట్‌మెంట్లు.. ఈరోజుకి కూడా భోలక్షపూర్కలో ఇంకా కలుపితమైన నీరు వస్తున్నది. ఈ రోజు గుల్ఫ్ సగర్గాని, బడ్ మసీద్ గాని, తోళ్లమండిగాని, ఇందిరాసగర్గాని, తాజీర్ సగర్గాని అనేకమైన ప్రాంతాలలో ఇంకా కలుపిత నీరు వస్తున్నటువంటి విషయం వాస్తవం కాదా? ఈ రోజు మెయిన్ రోడ్జుపైన క్రొత్త పైవేలెన్లు వేస్తామన్నారు, మెయిన్ రోడ్జు మీద వేసారు. ఇంకా సబ్ లైన్స్ ఏవైతే, భోలక్షపూర్కలో సబ్లైన్స్ ఉన్నాయో, ఇంతవరకు వాటిగురించి పట్టించుకోలేదు. అదేవిధంగా, సాక్షాత్కారి, సి.ఎం ప్రకటించిన ప్యాకేజ్ కూడా ఇంతవరకు అమలు కాలేదు. అదేవిధంగా, జిపాచ్‌ఎస్, వాటర్ వర్క్స్ ఏది అడిగినా కూడా ఆ అధికారులు ఒకటే చెబుతున్నారు. ఇది మా తప్పు కాదు రోశయ్యగారిది తప్పు అని

చెబుతున్నారు. మంచి నీరులో కలుపిత నీరు వచ్చిసందుకు రోశయ్యగారిది ఎందుకు తప్పు అంటే నిధులు లేవు, బడ్జెట్లో మాకేమి కేటాయించలేదు, మేము ఏమి చేయలేని పరిస్థితిలో ఉన్నాము. ఈరోజు జిహాచ్ ఎంసీగాని, వాటర్ వర్క్సగాని ఎప్పుడు కదిలించినా.. ఒకటే చెబుతున్నారు నిధుల కొరత అని చెబుతున్నారు. నేను ఎమ్మెల్చేష్టే అయిదు సంవత్సరాలు దాటి ఆరవ సంవత్సరం జరుగుతోంది. ఈ ఆరు సంవత్సరాలలో నేను ఎమ్మెల్చే అయిన తరువాత ఎప్పుడు కూడా ఇంత నిధుల కొరత లేదు. ఈరోజు జీతాలు ఇప్పలేని పరిస్థితులలో డిపార్ట్మెంట్లు ఉన్నాయి. కాబట్టి అనేక ప్రాంతాలలో ఈరోజుకూడా కలుపితమైన నీరు ఉన్నాది. ఇటీవల స్టాక్ పేపర్ అనేక బస్టీలు తిరిగి టోల్గో సర్వే చేసింది. శాంపుల్ సర్వే చేస్తే, కలుపిత నీరు ఇంకా వస్తుంది. మేము 14 మంది అంటున్నాం, ప్రభుత్వం 13 మందికి ఒప్పుకున్నది. 13 మంది చనిపోయిన తరువాత కూడా ప్రాదరాబాద్ సగరంలో ఇంకా అనేకమైన బస్టీలలో కలుపిత నీరు వస్తున్నది. అనేకమైన బస్టీలలో డ్రైనేజి పొంగిపొర్కుతున్నది. అంబర్ పేటలో గాని, బాగ్ అంబర్ పేటలో గాని, పటేల్ నగర్లోగాని, ప్రైంగర్లోగాని, గోల్కుర్లోగాని, తిలక్ నగర్లోగాని, బురుజాగల్లోగాని, పోచమ్మ బస్టీలోగాని, ఏ బస్టీలో చూసినా ఈరోజు కలుపితమైన నీరు వస్తున్నది. ఇటీవల సమించ వాళ్ళ సర్వే నిర్వహించి 150 శాంపుల్లు ద్వారా వాటర్ సర్వే చేశారు. ఆ సర్వేలో 43 శాంపుల్లులో ఇక్కాలీ బాణ్ణిరియా ఉన్నట్లు, మరో 13 శాంపుల్లో డెసిడ్యూల్కోలరీ లేనట్లు అర్థమయ్యాంది. ఈరోజు నారాయణగూడ గాని, శేరిలింగంపల్లిగాని, మలక్ పేటగాని అనేకమైన బస్టీలలో డ్రైనేజికి సంబంధించిన ఆధునికీకరణ విషయంలో ప్రభుత్వం పట్టించుకోసటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది. ఈరోజు మంత్రిగారు చెప్పారు.. కృష్ణ వాటర్ తీసుకురాము అని చెప్పారు. మేమందరం ఇంక్కాడింగ్ కాంగ్రెస్ పార్టీ, including all the political parties సిటీలో ఉన్న 13 మంది ఎమ్మెల్చేలం, డిఅర్సీ మీటింగ్లో ఏకగ్రింగా తీర్చానం చేశాం. మాకు కృష్ణ వాటర్ తీసుకురావాలని అందరు ఏకగ్రింగా కోరారు. మరి మంత్రిగారేమో కృష్ణ వాటర్ తెచ్చే ఆలోచనే లేదంటున్నారు. అధ్యక్షా, ఇప్పటికైనా గోదావరి వాటర్ తెస్తామంటున్నారు. గోదావరి వాటర్ ఎట్లా తీసుకోస్తారు? గత సంవత్సరం అంటే తేది. 30-08-2008 నాడు జి.ఎసి నెం.603 లో చెప్పారు. మేము 2008-09లో అంటే గత సంవత్సర బడ్జెట్లో జిహాచ్ ఎంసీ ద్వారా రూ.384 కోట్లు, గపర్స్ మొంట్ ఆఫ్ ఇండియా ద్వారా రూ.393 కోట్లు, మొత్తం 2008-09 లో రూ.778 కోట్లు ఇస్తామన్నారు. మంత్రిగారు ఇప్పుడు చెప్పారు. ఎందుకంటే, 2011లో ఈ వాటర్ ప్రాజెక్టు తీసుకువస్తామన్నారు. కానీ, ఇప్పటివరకు కూడా రూ.278 కోట్లు గత సంవత్సరం ఇస్తామన్న డబ్బులు ఎందుకిప్పలేదు? అదేవధంగా, ఈ సంవత్సరం ప్రస్తుత 2009-10 బడ్జెట్లో, మీరు 2011లో పూర్తి చేస్తామని ఇచ్చిన జిబిలో, ఇప్పుడు మంత్రిగారు చెప్పిన జిబిలో, జిహాచ్ ఎంసీ ద్వారా రూ.576 కోట్లు, గపర్స్ మొంట్ ఆఫ్ అంధ్రప్రదేశ్ ద్వారా రూ.501 కోట్లు, గపర్స్ మొంట్ ఆఫ్ ఇండియా ద్వారా రూ.393 కోట్లు ఇస్తామన్నారు. కానీ, ఈ మూడింటిలో గవధ్యమొంట్ ఆఫ్ ఆంధ్రప్రదేశ్ రూ.501 కోట్లలో రూ.250 కోట్లే ఇచ్చింది. రూ.501 కోట్లిస్తామని చెప్పి, రూ.250 కోట్లే ఇచ్చి, ఈ సంవత్సరం ఏ రకంగా పనులు ప్రారంభిస్తారు? అదేవధంగా గపర్స్ మొంట్ ఆఫ్ ఇండియా గత సంవత్సరం రూ.393 కోట్లు, ఈ సంవత్సరం రూ.393 కోట్లు, వచ్చే సంవత్సరం రూ.393 కోట్లు, మూడు సంవత్సరాల్లో ఇస్తామన్నారు. ఈరకంగా ప్రభుత్వం ఇచ్చిన హామీ, ఇచ్చినటువంటి జిబి ప్రకారం నిధులు కేటాయించకుండా, మంత్రిగారు 2011లో ఈ యొక్క గోదావరి వాటర్ ప్రాదరాబాదుకు తీసుకోస్తామని చెప్పడం ఏదైతే ఉన్నదో, నిధులు లేకుండా ఏ రకంగా తీసుకువస్తారు? ఏదైనా మంత్రం పేస్తారా? ఈరోజు కలుపిత నీరు త్రాగి ప్రజలు చనిపోతావుంటే, కృష్ణ వాటర్ చాలా తక్కువ టైంలో, నుమారు 8 నెలల లోపల ఎందుకంటే, ఈరోజు గ్రేటర్ ప్రాదరాబాదు పెరిగింది. సబర్ప్ మునిసిపాలిటీలు ఏవైతే ఉన్నాయా, ఆ మునిసిపాలిటీలలో రెండు రోజులకొసారి, మూడురోజులకొసారి వాటరిస్తున్నారు. అల్ఫర్నేటీవ్ డే అంటున్నారు కానీ ఎక్కడ వాటర్ లేదు. మీరు అక్కడ కూడా సబర్ప్ మునిసిపాలిటీలలో డెయిలీ వాటర్ ఇవ్వాలని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు.

ప్రతిరోజు వాటర్ ఇవ్వాలనుకున్నప్పుడు, మీరు అతి తక్కువ ఖర్చుతోటి, అతి తక్కువ సమయంలో కృష్ణా మూడవ దశ తీసుకురావడానికి అవకాశముంది. ఏడు నుంచి ఎనిమిది పందల కోట్లలో, ఎందుకంటే నర్వే అయిపోయింది, ల్యాండ్ అక్సెంజన్ అయిపోయింది, సిబ్బంది అడిషనల్గా అవసరం లేదు, ఆలోర్డీ ఇప్పుడు అన్ని ఎక్స్ప్రెస్‌మెంట్స్ ఉన్నాయి. కేవలం మీరు రూ.700 కోట్లస్త్రీ, మూడవ దశ తీసుకువస్తే, ఈ వాటర్ అరు, ఏడు నెలల లోపల హైదరాబాదుకు తీసుకురావచ్చు. మీరు డెయిలీ వాటర్ ఇవ్వాలనుకుంటే, ఎందుకంటే గ్రేటర్ హైదరాబాద్లో అనేక మునిసిపాలిటీలు, శివారు మునిసిపాలిటీలను, శివారు గ్రామాలను కలిపారు. ఎక్కుడైతే ఫ్లోర్డ్ వాటరుందో, నాగార్జున సాగర్ నుంచి ఇక్కడకు తీసుకువన్ను వాటర్లో ఫ్లోర్డ్ ఉన్నటువంటి గ్రామాలకు కూడా మంచి నీళ్లివ్వాలి, పటాన్ చెరువుకు మంచినీళ్లివ్వాలి. ఈ రకంగా మంచినీరు ఇవ్వాలనుకుంటే, మీరు కృష్ణా 3rd phase, ప్రభుత్వం భేషజాలకు పోకుండా, ఏ మాత్రం పట్టింపులకు పోకుండా, హైదరాబాద్ ఎమ్ముల్సేల యొక్క సూచన మేరకు మీరు నీరు తీసుకురావడం కోసం, కృష్ణ వాటర్ మూడవ దశ తీసుకురావాల్సిందిగా నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా, గోదావరి వాటర్కి సంబంధించిన నీళ్ల విషయంలో కూడా ప్రభుత్వం వెంటనే జిం ప్రకారం ఇస్తోమన్న నిధులను ఇవ్వాల్సిందిగా నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా, ఈ రోజు ట్రైనేజికి సంబంధించిగాని, వర్షపు నీటి కాలువలకు సంబంధించి గాని, హైదరాబాద్ ఈరోజు గందరగోళంగా తయారయ్యాంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : కంక్ర్స్ చేయండి. It is a very serious issue. అందుకని, తొందరగా కంక్ర్స్ చేయండి.

శ్రీ జి.కిషన్ రెడ్డిః కాబట్టి, ప్రభుత్వం ఈ విషయం అలోచన చేసి, హైదరాబాద్ నగర ప్రజల పట్ల వివక్షత చూపకుండా, దయచేసి ప్రభుత్వం ఈ యొక్క హైదరాబాద్ నగరానికి మంచినీటి విషయంలో గాని, ట్రైనేజికి సంబంధించిన పైవ్వలైస్ నిర్మాణం విషయంలో గాని, వర్షపు నీటి కాలువల విషయంలో గాని, నిధులివ్వాలి. నిధులివ్వకుండా ఇది పోంగై నగరంగా, ఇది సింగపూర్ సిటిగా, హంకాంగ్ సిటిగా ఏ రకంగా ముఖ్యమంత్రిగారు తయారు చేస్తారో, చెప్పాల్సిందిగా నేను కోరుతున్నాను.

ఉ.10.30

శ్రీ డి. సుధీర్ రెడ్డిః- అధ్యక్షా, భోలక్ష్మార్ సంఘటన ఒక విషాధకరమైన సంఘటన. మనం ఇప్పుడు 2009 సంవత్సరంలో పున్నాం. ఎప్పుడో 1980 సంవత్సరంలో హైదరాబాదు నగరంలో తోళ్ల పరిశ్రమ నడుస్తుండేదంటే ఒక అర్థం పుంది. కానీ, 2009 సంవత్సరంలో కూడా హైదరాబాదు నగరంలో తోళ్ల పరిశ్రమ నడుస్తుందంటే నిజంగా చాలా విచారించదగ్గ విషయం. తోళ్ల పరిశ్రమను తక్కుమే నగరంలో మూసివేసి శివారు ప్రాంతాలకు తరలిస్తే చాలా మంచిది. దీని వల్ల ప్రజల ఆరోగ్యాలు బాగు పడతాయి. తోళ్ల పరిశ్రమల వల్ల తీవ్రమైన కాలుష్యం ఏర్పడుతోంది. కేవలం తోళ్ల పరిశ్రమనే కాకుండా జి.హాచ.యమ్.సి పరిధిలో పున్న అన్ని రకాలైన చిన్న చిన్న పరిశ్రమలను కూడా జనావాస ప్రాంతాలలో కాకుండా ఇతర ప్రాంతాలలో పెట్టే విధంగా తగు చర్యలు తీసుకోవాలని మీ ద్వారా మంత్రిపర్యాలను కోరుతున్నాను.

మా నియోజక వర్గంలో కూడా చాలా చిన్న చిన్న పరిశ్రమలు నడుస్తున్నాయి. ఉదాహరణకు ప్లాష్టిక్ తోళ్ల చిన్న చిన్న బాటిల్స్ ను మినరల్ వాటర్ నింపడానికి తయారు చేస్తున్నారు. ఆ ప్రక్రియలో కాలుష్యం ఎక్కువగా

విడుదలవుతుంది కాబట్టి ఈ పరిశ్రమలను తక్కణం మూడి వేయించినట్లే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. లేని పక్షంలో ఈ బాటిల్ తయారి ప్రక్రియలో ప్లాస్టిక్సు చిన్న చిన్న ముక్కలుగా తయారు చేసి గ్రాస్మార్ట్‌గా చేసి వాటర్‌తో ఫ్లెచ్ చేయడంవలన కూడా కాలుష్యం ఎక్కువయ్యే అవకాశమున్నది. అందువల్ల ఈ రకమైన పరిశ్రమలను శివారు ప్రాంతాలకు తరలిస్తే చాలా మంచిది.

ప్రాదరాబాదు నగరంలో అనేక వర్షపు నీటి కాలువలు, మురుగు నీటి కాలువలు ఉన్నాయి. మన దురదృష్టమేమిటంటే ప్రాదరాబాదు నగరంలో నీటున్నింటిని స్టోర్చు వాటర్ డైన్‌లో కలవడం జరుగుతోంది. దీనివల్ల స్టోర్చు వాటర్ డైన్ అన్ని కాలుష్యం పొల్చు వాటి గుండానే మంచి నీటి పైవ్హలైన్లు కూడా పోవడం మంత్రివర్యులకు తెలిసినవే. కాబట్టి ప్రభుత్వం తక్కణం స్పందించి మొదటి నిడతగా మురుగు కాలువలమీదుగా పోతున్న మంచి నీటి పైవ్హలైన్లను తోలగించి మంచి నీటి పైప్‌లైన్లను ప్రత్యేకంగా ప్రక్కనుంచి వేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

అలాగే గోదావరి జలాలను ప్రాదరాబాదు నగరానికి తీసుకొస్తామని మంత్రివర్యులు చెప్పారు, చాలా చక్కటి ఆలోచన. ఎందుకంటే ప్రాదరాబాద్ నగరంలో ప్రస్తుత జనాభా దారాపు ఎన్బెటి లక్షల పైమాటే. మనం ఏ రకమైన అభివృద్ధి పనులు చేయాలన్నా ఇరవై, ఇరవై అయిదు సంవత్సరాల ముందుచూపుతో ఆలోచించి పనులు చేయాల్సిన అవసరమున్నది. ఈలోజూ మనం మంచి నీటి కొరకు ఒక్క కృష్ణ నది మీదనే ఆధారపడి, ఆ ఒక్క నది నుంచే మంచి నీటిని తీసుకువస్తే రాబోయే రోజులలో ఎప్పుడైనా ఒకటి రెండు సంవత్సరాలు పర్మాలు పడక కృష్ణ నది ఎండిపోతే ఇన్ని లక్షల మంది జనాభాకు మంచి నీరు ఏ విధంగా సరఫరా చేస్తామనేది ఒకసారి ఆలోచించాలి. ప్రభుత్వం ముందు చూపుతో రాబోయే రోజులలో ఈ జనాభాకు అనుగుణంగా కావలసిన నీటి సదుపాయాన్ని కల్పించాలంటే రెండవ ప్రత్యామ్నాయం ఇప్పటి నుంచే వెతుకోవలసిన అవసరమున్నది. దీనికి సాధ్యమైనంత తొందరగా నిధులు కేటాయించి వీలైనంత త్వరగా పనులు పూర్తి చేయాలి.

ముందుచూపు లేని ప్రతిపక్షాలు ఈ సమస్యలు రాధాంతం చేయడం చాలా శోచనీయం. కావున నేను చేసే విజ్ఞాప్తి ఏమిటంటే మీరు చేస్తున్న కార్బూక్షమానికి అవసరమైన నిధులను సాధ్యమైనంత తొందరగా కేటాయించి ఆ పనులను వెంటనే పూర్తి చేయాలని మీద్వారా నేను మంత్రివర్యులను కోరుతున్నాను.

SRI AKBARUDDIN OWAISI: Speaker Sir, through you, first of all, I would like to ask the Hon'ble Minister the reasons for the incidence of Gastro Enteritis cases which were reported in Bholakpur area of Hyderabad city. As far as my knowledge goes, the water lines with which the drinking water is supplied have been laid during the period of the erstwhile Nizam. The pipelines which were laid during the Nizam's period, have neither been changed nor replaced with new ones. Now, I would like to request the Hon'ble Minister to stop an hike. For their incapability and irresponsibility towards Hyderabad Metro Water works, they have started blame game. They are blaming on the tannery business or small tannery units and some plastic units. These tannery and plastic units are in existence in that locality not from now, but from 100 years old. It is

not that any new tannery business has been set up there. After an unpleasant incident took place, they wanted to snatch employment from poor persons. Thus, blaming others for their own fault is not at all appropriate.

Secondly, I would like to ask the Hon'ble Minister what Master Plan was prepared after the outbreak of this pollution and incidents occurred where 12 people have died. How much amount was sanctioned? How much amount has been released? The figures which have been given and provided in the answer, in all responsibility I want to say, were right, but what has been mentioned about the value of works completed is totally false. They said that they have completed 70 lakhs worth works. These were the works which were sanctioned earlier and now Rs. 3 crores were sanctioned. I have these details. For improvement of sewerage system an amount of Rs. 3.40 crores was estimated. This amount was sanctioned after the people died. Though this amount was sanctioned, not even a single pie has been released so far. The only money which has been released is the compensation amount which has been given to the families who died. No amount towards improvement of sewerage system was released. Even today, polluted water is being supplied in Bholakpur area. I would like to bring to your kind notice that today I went to Bolakpur. I have personally met the people and inspected the area. I have also got the sample of the polluted water . Why is still the Government not acting upon that? Life is very precious. Not one life Sir, we have lost 12 people. Why don't we consider the value of life sir? If this is not to be taken care of, again this will happen .

I would like to bring to the kind notice of the Hon'ble Minister that the negligence of Hyderabad Water Works Department is not a new thing. This is being continued since long. In 2002 Gas Outbreak, two thousand people were admitted in the Hospital. In July, 2005, 2,000 people and in 2007 on account of acute Diarrhea two thousand cases were reported. In 2008-09, 2,833 cases were reported. In 2009 there was Cholera outbreak in Bolakpur. Why is the Government not acting upon this seriously? The reason for Hyderabad Metro Water works not acting upon is that they do not have adequate funds. Through you I would like to make a request to the Hon'ble Minister to please merge the Hyderabad Metro Water works Sewerage Department with GHMC. At least both of them would work together with great efficiency. Sir when we merged MCH and made GHMC and when we changed HUDA into HMDA we wanted to have a Greater Hyderabad because the City has expanded by leaps and bounds. Why do all these Organizations not come together and work together? There are funds in GHMC but no funds in Water Works Department. At least they both can work together properly. The Government should consider this.

Through you, I would like to know from the Hon'ble Minister as to the total requirement of GHMC area as also the total areas where Hyderabad Metro Water Works Department was supplying water. What are the norms for supplying water? With your kind permission, I would like to give the details for the total drinking water being supplied. The total drinking water pipeline connection in the city of Hyderabad is 5,80,000 and in the surrounding Municipalities, it is 1,70,000. The total connections are 7,50,000. The requisitions which are pending for the new connection are more than 4.5 lakhs. Still, there are many areas which are unserved where they do not have water lines. What is the Government going to do in this regard? I would like to know. I would also like to know whether we are supplying water as per the International Standards or as per the Public Health Department of India norms or we have our own separate norms. What are those norms? Sir, through you I would like to know from where we are drawing the water. Whether it is from Krishna or from Singur, or Osmansagar or Manjira or Himayat sagar, How much water are we drawing sir?

Lastly, through you I want to ask the most important point about the third phase of Krishna water.. The Hon'ble Minister has given his reply that Government does not have any proposal for bringing the third phase of Krishna water. The Hon'ble Minister has given his reply stating that the cost of bringing Godavari water would be more than 3000 Crores. Instead of asking the reply, I will myself give the answer and again I would request the Hon'ble Minister to reply. On Godavari water, we are going to spend more than Rs. 3000 Crores. For bringing the third phase of Krishna water, only Rs. 700 Crores of rupees is required. That water will reach Hyderabad within 6 months. We are not against bringing of Godavari water. We can bring from the water allocated to us. For Hyderabad the allocated water from Krishna is 16.5 TMC in two phases. But, we are getting only 11 TMC. The remaining assured water is 5.5. TMC. If the Nagarjunasagar Dam is without water for five years also, still we can have our allocation. I have the details with me. I will give it to you.

MR.SPEAKER: Akbar please conclude.

SRI AKBARUDDIN OWAISI: I am concluding Sir.

The dead storage level of Nagarjunasagar is 150 TMC even when the rains won't befall for five years, this dead storage of water level is available and then the

assured water could be brought to Hyderabad. I would also like to point out about the un-served areas. They say that water is being supplied through tankers.

In old city about sewerage, this august House will be surprised to know that we have only 25% of sewerage staff. In my Constituency for 11 k.m. I have only 5 sewerage cleaning staff. How can 5 people clear 11 k.ms. The second thing is that the main sewerage line south to north - the main sewerage starts from Tadband via High court, Chadharghat and it ends at Amberpet. Every year amount is being collected for cleaning, but this sewerage main line has not been cleaned for the last 7 years. But they are collecting the bills. Here and there they are cleaning. For the last two years main sewerage lines NIS and SIS have not been proper.

↳ 10.40

I hope that the Hon'ble Minister would give his reply. Sir, please give me two more minutes. I will myself give the Minister's reply, as I know very well that the Hon'ble Minister will not give reply properly. I will just finish it in two minutes Sir.

The water supply as per International norm is 235 liters per capita demand. As per Central Health Department, that is 150 LPCD . GHMC has 135 liters per capita demand. For 75 lakhs population 135 liters if we take, the total requirement will be 101.25 crores liters of water for Hyderabad. We do not have that much Sir. For the last year summer we had 278 million gallons per day. The present supply during this summer was 34 Million gallons . That is 56 MGD extra. Every year average 75 MGD is increasing. . How are we supplying that? It is very important. Through you, I request the Government to please bring in the third phase of Krishna water. In old city there are many un-served areas. Many overhead reservoirs are to be constructed. Rajivgandhi nagar and Bandlaguda are also the un-served areas. Moreover, in old city there is no sewerage system as already stated, but they are collecting sewerage tax. I would like the Hon'ble Minister to react on this. Where there is a sewerage provided, there is a need to collect sewerage tax. But in old city we do not have sewerage but still sewerage cess tax is being collected. I request them to please provide sewerage and water lines in unserved areas also. Lastly, I request the Hon'ble Minister to call for a meeting of all the city Legislators. Regarding pollution, the Hon'ble Minister has stated in his reply that for pollution Rs. 27 Crores has been released. When a survey was conducted and the pollution lines were identified, it was found that the worth of works to be taken up was Rs. 200 Crores. When a proposal of Rs. 200 Crores is pending., they have given only Rs.25.00 Crores. How can we tackle the polluted water? Lastly, once again I request to

please call for a meeting of all the city Legislators in this regard and also ensure that third phase of Krishna water is taken up.

మిస్టర్ స్వీకర్: మినిస్టర్ గారు, ఒక్క నిమిషం, కుతూహలమ్మ గారు మాట్లాడండి.

డా. జి.కుతూహలమ్మ (గంగాధర నెల్లారు): అధ్యక్షా, ఈరోజు ప్రతీక్షత ఏమో నాకు అర్థం కావడం లేదు. ఒకచేమిటంటే, సింగర్ నస్పిమెంటరీ ఎప్పటి నుండి ఈరోజు అనేది. తరువాత రెండవది ఇప్పుడు జరిగింది లఘు చర్చనా? లేకపోతే క్షశ్వన్ అవరా?

మిస్టర్ స్వికర్: ఇప్పుడు ఏమైందంటే అమ్మ కుతూహలమ్మ గారు నేను చెప్పేది మీరు వినాలి. ఇక్కడ మూడు క్వశ్వస్సు, ముగ్గురు సభ్యులు వేరే, వేరే క్వశ్వస్సు ఇచ్చారు. సింగిల్ సప్లిమెంటరీస్ మూడింటికి కలిపి, మన అసెంబ్లీ సెక్రటేరియట్ కల్బ్ చేసింది కాబట్టి, ఒక్క పార్టీ నుంచి ఒక్కుకూరికి ఇచ్చాం దాంట్లో. అందుకని ముగ్గురికి అలవ్ చేయడం జరిగింది.

శ్రీమతి టి.మణమ్ము(ముప్పీరాబాద్): అధ్యక్షం, ...

శ్రీ టి. హరీష్ రావు: స్పీకర్ సార్, మణిమృగారిని మాట్లాడనియండి. అమె సిటి ఎమ్ముళ్ళే కదా! అవకాశం ఇప్పండి.

ಮಿಸ್ಟರ್ ಸ್ಪೀಕರ್: ಮಣಿಮ್ಮು ಗಾರು ಸಿಗ್ನಲ್‌ರಿ ಕಾದಂಡಿ.

డా. జి.కుతూహలమ్మ: సార్, మణిమ్మ గారికి మాట్లాడేందుకు అవకాశం ఇవ్వండి.

(అంతరాయం)

(సభలో అధికారపాట్లీ సభ్యుల నుండి మణిషమ్మ గారు పైడరాబాద్ నగర శాసన సభ్యులాలు కాబట్టి మాటల్ల డేందుకు లవకాళం ఇవ్వాలని గొరవ స్థికర్త గారిని కోరారు.)

మిషనర్ స్పీకర్: శ్రీజీ, ఇంకొసారి అవకాశం ఇస్తానమ్మ. ఇంకొసారి మాటల్డాడెందుకు భచ్చితంగా అవకాశం మీకు ఇస్తాను. O.K. on public demand, Manemma garu.

(సభలో నవ్యలు)

శ్రీమతి టి. మణిమృషా అధ్యక్షా, భోల్కెపూర్ విషయంలో, బై ఎలక్షన్లు వచ్చినాక, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు భోల్కెపూర్ విషయంలో రూ.44.00 లక్షలు మంజారు చేశారు. మంజారు చేసిన తరువాత అంతలో సాధారణ ఎన్నికల సందర్భంగా ఎలక్షన్ కోడ్ అమలులోకి వచ్చింది. తరువాత పనులు మొదలైనాయి. తదుపరి కొత్త ప్రభుత్వం ఏర్పడిన తరువాత ప్రభుత్వం పదకొండున్నర కోట్లు మంజారు చేసింది. పనులు జరుగుతూనే వున్నాయి. నేను అసెంబ్లీలో పున్న సమయంలో నాకు అక్కడి ప్రజలు ఝోన్ చేసి మంచినీటి కొళాయిల్లో మురికి నీరు వస్తుందని చెప్పిన కారణాన నేను వెంటనే అక్కడికి వెళ్లి చూడడం జరిగింది. అక్కడ నీటి కొళాయిల కనెక్షన్సు మరమతు చేయాలనే ఉద్దేశంతో వెంటనే కట్ చేశారు. కనెక్షన్ కట్ చేసినాక తెలవారితే ఎలు

వస్తాయి మరికినీళ్లు? ప్రతిష్కషార్టీలు కావాలనే, కాంగెన్ పోర్టీని, ప్రభుత్వాన్ని మరియు అధికారపోర్టీకి చెందిన జంట నగరాల శాసన సభ్యులను బద్ధామ్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాయి. నాకు తెలిసినంత పరకు జరిగిన సంగతి అది. ఐదారు మంది అధికారులు భోల్క పూర్ ప్రాంతంలో పనులు చేయస్తునే పున్నారు. నేను రోజు అక్కడకు వెళ్లి పనులను పర్యావేకిస్తున్నాను. మా పోర్టీని బద్ధామ్ చేసేందుకే వాళ్లు ప్రయత్నిస్తున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్: జయప్రకాశ్ నారాయణ్ గారు,

డా. ఎన్.జయప్రకాశ్ నారాయణ్(కుకటపల్లి): అధ్యక్ష, సమయం మించిపోతుందని నాకు తెలుసు. అందుచేత నేను చాలా క్లుప్తంగా సభకు తెలియసరుస్తున్నాను. ఇది కేవలం భోల్కపూర్ సమస్య కాదు. హైదరాబాద్ నగరంలో వందలాది బస్టీల్లో మురుగునీరు మంచినీళ్లో కలిసిపోతున్నాయి. ఇటీవల తొంఖైతొమ్మిది చేట్ల నీటిని శాంపిల్స్ తీసుకుంటే, తొంఖై ఆరింటీలో పాయింట్ వన్ పి.పి.ఎం.కంటే తక్కువ క్లోరిన్ పుస్పది. వుండవల సినది కనీసం పాయింట్ టు పి.పి.ఎం. తొంఖై తొమ్మిదిలో తొంఖై ఆరు శాంపిల్స్లో పాయింట్ వన్ కంటే తక్కువగా వుంది. ఎందుకంటే, పాయింట్ వన్ కంటే తక్కువ అంటే మీటర్ రికార్డ్ ఇచ్చేది కాబట్టి పాయింట్ వన్గా వచ్చింది అంతే, అది సుమారుగా సుస్న పుస్పట్లే లెక్క. అలాగే సలభై నాలుగు శాంపిల్స్లో బాణ్ణిరియా కోసం టప్పిచేస్తే, పద్మనిమిది శాంపిల్స్లో బాణ్ణిరియా పుస్పట్లు తేలింది. అది నగరంలో. ఏమవుతుందంటే, సోర్స్లో ఒకవేళ క్లోరిన్ చేర్పినా కూడా, వన్ పి.పి.ఎం. కొన్ని సందర్భాల్లో టు పి.పి.ఎం. సోర్స్లో క్లోరిన్ ఇచ్చినా కూడా, డిఫ్రైబ్యాస్ నోలో కంబామర్ రగ్గరకు వచ్చే సరికి పాయింట్ వన్ కంటే తగ్గిపోతుంది కొన్ని సందర్భాల్లో. కారణం ప్రధానంగా స్థానికంగా డిఫ్రైబ్యాస్ మెయింటెనెన్స్ చేయకపోవడం, గౌరవ సభ్యులు అక్షరుధీన్ గారు చెప్పినట్లుగా వాటర్ స్టోప్ అండ్ సివరేజ్ బోర్డ్ మరియు మునిషల్ కార్బోరేషన్ విడివిడిగా పనిచేయడం.

మిస్టర్ స్పీకర్: రైట్, కంక్లాడ్ చేయండి.

డా. ఎన్.జయప్రకాశ్ నారాయణ్: కంక్లాడ్ చేస్తాను. ఇంచ నగరంలో ఎంక్లోచ్మెంట్లు జరిగిపోతుంటే, జి.పాచ్.ఎం.సి. స్థానికంగా పట్టించుకోకపోవడం చేత వాటర్ లైన్ మీద కన్ఫ్రష్టన్ పస్తున్నాయి.

ఉ.10.50

మెల్లోపాలిటన్ వాటర్ సప్లై బోర్డు ఇవి అన్ని చేయాలన్నాకూడా ఎన్కోచ్మెంట్లు తొలగించడానికి అవకాశం లేదు. నిధులు లేపు, జిపాచ్ ఎంసికి 3500 కోట్ల రూపాయలు బడ్జెటు పుంటే మెల్లోపాలిటన్ సప్లై బోర్డుకి సెలకు 23 కోట్ల రూపాయలు ఆదాయం వస్తే 16 కోట్ల రూపాయలు పంపింగ్ కాస్టు, 5 వేల మంది సిబ్బందికి జీతాలు చెల్లించే పరిస్థితి కూడా లేదు. ఇంకా వాళ్లు పని ఏమి చేస్తారు? ఏ రకమైన కోల్డ్రినేషన్ లేక వాటర్ లైన్ వేస్తే దానిపైన జిపాచ్ ఎంసి, ఎంసిపాచ్ బయట పుస్న ప్రాంతాలు సివరేజ్ చూస్తే జిపాచ్ ఎంసి తీసుకుంది. నేను మంత్రిగారిని సూటిగా ప్రశ్నించేది ఇప్పటికైనా జిపాచ్ ఎంసిని గ్రేటర్ హైదరాబాదు మెల్లోపాలిటన్ వాటర్ సప్లై అధారిటినీ విలీనం చేసే ప్రతిపాదన పుందా? దానిని ప్రత్యేకంగా ఏజన్సీగా చూడండి, కానీ జిపాచ్ ఎంసి పరిధిలోనే దానికి స్వయంపుత్తి ఇప్పండి. నిధులు పూర్తిగా సమస్యలుం పుండి ఒకళ్లు మీద ఒకళ్లు దూపించుకోవడం కాకుండా దయచేసి త్వరలోనే చట్టాన్ని తీసుకొచ్చి విలీనం చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. వారు నిర్విషంగా ఈ రకమైనటువంటి హామీ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. హరీష్ రావు(సిద్ధిపేట): అధ్యక్షా, కృష్ణానదీ జలాలు పైదాబాదు ప్రజల హక్కు. పైదాబాదు నగరం కృష్ణానది పరివాహక ప్రాంతంలో పన్నుంది. కానీ ప్రభుత్వం థర్డ్ ఫీజ్ కృష్ణా ప్రారంభించ కుండా మరి ఈ రోజు గోదావరి నుంచి నీరు తేవడానికి ప్రయత్న చేస్తున్నారు. ఇక్కడ రెండు విషయాలు బాగా ఆలోచించాల్సిన అవసరం వుంది. గోదావరి నుంచి నీరు తేవాలంటే 3,250 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు అపుతాయి. అది కూడా ప్రాణహిత నుంచి మీరు బ్యారేజీ నుంచి తెస్తామన్నారు. ప్రాణహిత బ్యారేజీకి ఇప్పుడు మహోరాష్ట్ర ప్రభుత్వం అడ్డుపడుతాపుంది. ఇంతవరకు దానికి ఎలాంటి క్లియరెన్సు రాలేదు. బ్యారేజీ కట్టకుండా అక్కడ నుంచి నీరు తెచ్చే అవకాశం లేదు. కృష్ణా నుంచి తెచ్చుకోడానికి ఇప్పటికే రెండు ఫీజ్ల లైస్సు వేసుకున్నాము, ల్యాండ్ అక్సెస్‌ప్పెన్ అవసరం లేదు. కేవలం 750 కోట్ల రూపాయలతోనే సంపత్తిరం లోపలి నీరు తెచ్చుకోనే అవకాశం వుంది. సంపత్తిరం లోపల నీరు తెచ్చుకోనే అవకాశం పుండగా ప్రభుత్వం ఈ రోజు కృష్ణా నదీ జలాలను పెన్నా బేసిన్ కు తరలించడం కోసమే పైదాబాదుకు నీరు తేకుండా అపుతున్నారు. దీనివల్ల దాదాపు 2,500 కోట్ల రూపాయలు అదనపు భారం పైదాబాదు నగర ప్రజల మీద పడుతుంది. ప్రభుత్వం అయితే డబ్బులు ఇస్తాడు. అల్లిమేట్‌గా పాచ్‌నెండబ్బుల్వాస్ వాళ్ల ఈ భారాన్ని అంతా పైదాబాదు నగర ప్రజల మీద వేస్తారు. ఇందులో ఇస్టియుల్ ఎస్‌పెండిచర్ కాకుండా థర్డ్ ఫీజ్లో లిప్పింగ్ వున్నది. రెగ్యులర్ మెయిన్‌టెనెన్స్ పెరుగుతుంది, పవర్ బిల్సు అదనంగా ప్రజల మీద పడే అవకాశం వుంది. దయచేసి మంత్రిగారిని కోరేది నిజంగా పైదాబాదు నగరానికి నీరు ఇవ్వాలను కుంటే కృష్ణా థర్డ్ ఫీజ్ వెంటనే ప్రారంభించండి 750 కోట్ల రూపాయలు అయ్య దానిని 3,250 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి దాదాపు 2,500 కోట్ల రూపాయలు వ్యధా చేస్తున్నారు. ఇది కాంట్రాక్టరు బ్రెత్చికే దానికి కాని పైదాబాదు నగర ప్రజలకు నీరు ఇవ్వడానికి కాదు. దయచేసి మంత్రిగారు దీనిని పునపరిశీలించి కృష్ణా థర్డ్ ఫీజ్ ప్రారంభించాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఆనం రామ నారాయణరెడ్డి: అధ్యక్షా, మెయిన్ ప్రశ్న భోల్కెప్పుర్ ఇన్‌డెంట్ మీద జరిగినటువంటిది. సమాధానంలో ముందే చెప్పాను, భోల్కెప్పుర్ ఇన్‌డెంట్ జరగడం అనే అటువంటిది చాలా బాధాకరం, ఇది ఎవరు కూడా హర్షించ దగినటువంటిది కాదు. మాకు కంప్లింట్ వచ్చిన వెంటనే దానిమీద ప్రత్యేక మైన్ త్రిధ్వంశం జరిగింది. ఇందులో కొంతమంది అధికారుల నిర్లక్ష్యం కూడా వుందనిచెప్పి తేలిన తరువాత నిర్లక్ష్యం చేసిన అధికారుల మీద వెంటనే చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది. ఈ భోల్కెప్పుర్ ఇన్‌డెంట్ జరిగిన తరువాత ఆ ప్రాంతాలలో పున్సుటువంటి పైపులైన్ డ్యూమేజ్ అయి సివరేజ్‌లైన్ డ్రెంకింగ్ వాటర్ పైపులైన్ కలిసినవి. ఆయుక్క పొల్యూటెండ్ వాటర్‌కి కారణం ఏది అయిందో అటువంటి పైపులైన్సు అన్నటిని కూడా దాదాపు 70 లక్షల రూపాయల అంచనాతో వెంటనే దానిని మార్పు చేయడం జరిగింది. అక్కడ పున్సుటువంటి సివరేజ్ లైన్సు మార్పాల్సిన ఆవసరం వుంది. ఆ సివరేజ్ లైన్సు కూడా పురాతనమైనటువంటివి డ్యూమేజ్ అయినది. దానిని మార్పాడానికి ఈ ప్రభుత్వం 3 కోట్ల 40 లక్షల రూపాయలు మంజూరు చేసినది. సంబంధించిన టెండర్లు కూడా పోలిష్ పూర్తి చేయడం జరిగింది. ఎగ్గిక్యూప్పు ఏజస్సీని కూడా ఫ్స్ చేయడం జరిగింది. వాళ్లకి వర్క్ ఆర్డర్ కూడా ఇవ్వబోతున్నాము. సివరేజ్ లైన్సు కూడా వెంటనే మార్పే ప్రయత్న చేయడానికి అన్ని విధాల చర్యలు తీసుకుంటాము. అదే విధంగా భోల్కెప్పుర్ లాంటి అనేక మరికి వాడలు ఉన్నాయి. ఇటువంటి ప్రమాదం వచ్చే అవకాశలు పున్సుటి ఎన్నో చెప్పి వాటిని కూడా మేము సర్వే చేయడం జరిగింది. దాదాపు 25 మురికి వాడలను డ్రెంకింగ్ పైపు లైన్సు కాని అలగే సివరేజ్ లైన్సు కాని మార్పాలని అధికారులు నివేదిక ఇప్పుడం జరిగింది. దానికి అవసరమైన 27 కోట్ల రూపాయల నిధులు అవసరం అపుతాయని చెప్పి సమగ్రమైన నివేదిక ఇస్తాడం జరిగింది. ఈ 27 కోట్ల రూపాయలు వెంటనే మంజూరు చేసి

మురికి వాడల్లో పున్న పైపు లెసను మార్చాల్సిన అవసరం పుంది, వాటిని మార్పు చేయడానికి వాటర్ బోర్డుకి ప్రభుత్వం ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరిగింది. అలాగే మంచి నీటి నాణ్యతను చూసి ఆ ప్రాంతాలలో 10 కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో మంచి నీటి శుద్ధి ప్రణాళికకు కావలసిన పనులు చేపట్టడం జరుగుతుంది. మొత్తం మీద ఆ ప్రాంతాలలో కాని ఇతర ప్రాంతాలలో కాని 150 కోట్ల రూపాయలతో డ్రింకింగ్ వాటర్ పైపులైన్సు ఎక్కడెక్కడ అవసరం అపుతాయో అని అన్ని చేయడానికి చర్యలు తీసుకుంటాము. మరొక విషయం కలుపిత నీరు పనున్న పైప్లైన్సు ఇని అన్ని కూడా డిఫెక్ట్ పైపు లైన్సుగా పాతీవేసి ఆర్సిసి పైపు క్రింద వాటిని ఆర్స్ కస్పర్లోంట వాళ్ల చేయడం జరిగింది. కస్పర్లోనీ కూడా రిపోర్టు తయారు చేస్తున్నారు. ఆ రిపోర్టు కూడా ఇవ్వడం జరుగుతుంది. ఇవాళ వాళ్ల రిపోర్టు ప్రకారం చూస్తే వివిధ డివిజన్సులో ఈ పనులు పూర్తి చేయడానికి 36 కోట్ల రూపాయలు అవసరం అపుతాయని చెప్పి ఇవ్వడం జరిగింది. దాని టెండర్సు కూడా ఇప్పటికే పిలవడం జరిగింది. ఇవాళ హైద్రాబాదు కార్బోరైఫ్స్ పరిధిలో మొత్తం మీద పైపు లైన్సు అన్ని మార్పాలని అంటే కొన్ని డివిజన్సుకి సంబంధించినంతపరకు డిఫ్రైబ్యూషన్ నెట్వర్క్ షైంగ్రైన్ చేయడానికి జెఎస్ఎన్యూఆర్ఎంలో 230 కోట్ల రూపాయలు పనులు కూడా ఇప్పటికే చేపట్టడం జరిగింది. మరొక విషయం హైద్రాబాదు మంచినీలి సప్లైని ఈ డిఫ్రైబ్యూషన్ నెట్వర్కుని తీసుకోవడానికి 10 జోన్సులో 300 కోట్ల రూపాయలతో కోర్ సిటీ ఏరియాలో డిపిఆర్ఎస్ అన్ని కూడా రెడీ చేశాము. 10 జోన్సులో 300 కోట్ల రూపాయల పనులు మంజూరు చేయడం జరిగింది. మిగిలినటువంటి జిహాచ్ఎంసి ఏరియా పరిధిలో 350 కోట్ల రూపాయలతో డిపిఆర్సిలు తయారు అయినాయి వాటిని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటింది. ఇవాళ జిహాచ్ఎంసి ఏరియాలో పున్నటువంటి ఫెరిఫర్ల ఏరియాలో 12 మున్సిపాలిటీస్కి సంబంధించి ఈ డిపిఆర్ఎస్ అన్ని కూడా స్టేట్ లెవెల్ కమిటి అప్రావ్ చేసింది. జెఎస్ఎన్యూఆర్ఎంటో దీనికి నిధుల కొరకు 2,577 కోట్ల రూపాయలు ఇంకా అపుతుందని దానికి ప్రతిపాదనలు పంపించడానికి ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. హైద్రాబాదు మెట్రో వాటర్ పర్క్ వాళ్ల 1,33,707 శ్యాంపుల్ తీసుకున్నారు. 507 శ్యాంపుల్లో నీరు సరిగా లేదు అనేటటువంటిది పస్తే శ్యాంపుల్ తీసిన ప్రాంతాలలో రెక్షై చేసి మంచినీరు నిడుదల చేయడం జరిగింది. అలాగే ప్రయివేటు సంఘటలు ఉన్నాయి. ఐపిఎం 5,621 శ్యాంపుల్లో 162 శ్యాంపుల్లో నీరు సరిగా లేదని పచ్చింది. అందులో 143 ప్రాంతాలలో సరిచేసి మంచి నీరు నిడుదల చేయడం జరిగింది. అలాగే పహాచేసి వాళ్ల 8,280 శ్యాంపుల్ తీశారు. అందులో 39 శ్యాంపుల్లో మంచినీరు సరిగా లేదని చెప్పారు. ఈ ప్రాంతాలను కూడా రెక్షై చేయడం జరిగిందని చెప్పి తమరి ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియచేస్తున్నాను.

₹.11.00

అధ్యక్షు, ఈ భోల్కెప్పుర్ ప్రాంతంలో మేము సోపర్ ఎకానమీ సర్వే కూడా చేయించడం జరిగింది. ఈ ప్రాంతంలో దాదాపుగా 13 స్లమ్సు పున్నాయి. ఇందులో 2,035 కుటుంబాలు నిపసిస్తున్నాయి. 10,656 మంది జనాభా పున్నారు. ఇందులో పర్మానెంట్ హోస్టెల్ పచ్చి 1451 పున్నాయి. ఎసీసీ తో పున్న ఇళ్ల దాదాపు 1,046 పున్నాయి. పూరి గుడిసెలు 41 పున్నాయి.....

మిస్టర్ స్పీకర్: మంత్రి గారు కన్కల్డ చేయండి.

శ్రీ ఆసం రామనారాయణ రెడ్డి: అధ్యక్ష, చాలా అడిగారు. ఇని అన్ని పూర్తి విషయాలు ఇస్తే గాని చెప్పలేము

మిస్టర్ స్పీకర్స్ సిట్టింగ్ ఎంవెలీలు మీటింగ్ అడుగుతున్నారు. మీరు మీటింగ్ పెట్టుకుంటున్నారా?

శ్రీ ఆనం రామనారాయణ రెడ్డి: అధ్యక్ష, ఒకటి రెండు విషయాలు చెప్పి మీటింగ్ గురించి కూడా చెప్పుతాను. కాబట్టి ఈ రోజు వివరాలు అన్ని కూడా పున్నాయి. నేను ఇష్టానికి నాకు ఏమి అభ్యంతరం లేదు. ఈ సంఖుటన జరిగిన వెంటనే గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు మాకు పున్నటువంటి అడిపఫల్ కమిషనర్ పాపున్ అధికారిని విచారణకు అదేశించడం జరిగింది. వారు ఇచ్చినటువంటి పైండింగ్ కూడా తీసుకున్నాము. అందులో ఈ యొక్క ప్రీట్ ట్యాప్స్ ఏవైతే పున్నాయా ఈ ట్యాప్స్ వల్ల ఆ నీరు ప్రైజర్ తగ్గినప్పుడు ఈ మురికి నీరు అంతా కూడా మరల పైవేలలోకి పోవడం తిరిగి ఆ పైపుల ద్వారా అని పట్టుకున్నప్పుడు రావడం అనేది ఒక విషయం. రెండవ విషయం ఈ టాప్స్ పైపులైన్స్ ఓపెన్ కావడం, సివరేజ్ లైన్ రావడం, కలుపిత జలం రావడం అనేది, వాటికి పున్నటువంటి లెపెల్ సరైన విధానంలో రూపకల్పన చేయని దాని వల్ల ఒక దానికి ఒకటి క్రొన్ ఏర్పడడం పలన, ఎప్పటికప్పుడు డ్యూమేచీ అయిపున్నాడు అంతా కూడా ఈ మురికి నీళ్ల మంచి నీళ్ల పైపులలోకి పోయి కలుపిత నీరు రావడం జరుగుతుంది. అయితే వీటి తోటి అక్కడ పున్న తోళ పరిష్కమ వల్ల పాస్పిక్ పరిష్కమలలో కూడా వీటి వల్ల కొంత నష్టం జరుగుతుందనే విషయం కూడా ప్రభుత్వానికి నివేదిక వచ్చింది. దీని మీద కూడా చర్య తీసుకోమని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఆదేశాలు ఇష్టానం జరిగింది. గౌరవ సభ్యులకు తమరి ద్వారా చిపరిగా తెలియజేయడమేమనగా, గడిచిన 5 సంవత్సరాలలో గ్రైటర్ ప్రౌదరాబాద్ కార్బోరేపర్స్ కు సంబంధించి అంతకు ముందుపున్నటువంటి ఎంజిపాచ్ గాని, జిపాచ్ ఎం అయిన తర్వాత ఇప్పటి వరకు మంచి నీటి కార్బోకమానికి 1520.91 కోట్ల రూపాయలు మంజారు చేశాము. ఈ ప్రౌదరాబాద్ సగరానికి 1,028 కోట్ల 70 లక్షల రూపాయలను ఖర్చు చేయడం జరిగింది. అలాగే, సివరేజ్ లైన్లు పున్నాయి. సివరేజ్ లైన్లో కూడా జెఎన్వెన్యముఅర్ఎం లో 935 కోట్ల 55 లక్షల రూపాయలను మంజారు చేశాము. బడ్జెట్ నిధుల మంచి ఇతర పసులకు కూడా మరో 95 కోట్ల రూపాయలను మంజారు చేసి 1,030 కోట్ల రూపాయలను మంజారు చేయడం జరిగింది. ఈ పసులు నివిధ దశలలో పున్నాయి. ఇప్పటికి 123 కోట్ల రూపాయలను ఖర్చు చేయడం జరిగింది. మొత్తం మీద మంచి నీటి సరఫరాకు సివరేజ్ లైన్కి వాటి నాణ్యతను పెంచడానికి 2,551 కోట్ల రూపాయలు మంజారు అయితే 1151 కోట్ల రూపాయలు ప్రౌదరాబాద్ సగరములో గడిచిన 5 సంవత్సరాలలో ఈ ప్రభుత్వం ఖర్చు చేసిందనే విషయాన్ని మీ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. ఈ రోజు గోదావరి వాటర్, కృష్ణావాటర్ గురించి చెప్పారు. ఈ రోజు గ్రైటర్ ప్రౌదరాబాద్ కార్బోరేపర్స్ పరిధి చాలా విస్తృతం అయింది. దాదాపు 80 లక్షల జనాభా పున్నటువంటిది. ఇప్పటికే కృష్ణ సది సుంచి మనం కృష్ణ ఫేజ్-I, కృష్ణ ఫేజ్-II రెండు విభాగాలుగా మనం మంచి నీటిని తెచ్చుకుంటున్నాము. ఈ రోజు ఇంత పెద్ద మహాసగరంలో, ఎక్కుడైనా ప్రవంచ వ్యాప్తంగా చూసినా కూడా పెద్ద పెద్ద మహాసగరాలు ఏర్పాటు చేసిటప్పుడు కేవలం ఒక సోర్ట్ మీద ఆధారపడి త్రాగునీటిని తీసుకొని వచ్చినట్లేతే ఎప్పుడైనా ఆ ప్రాంతంలో ఒక ఫెయిల్యార్ అనేది ఏర్పడినప్పుడు మహాసగరాలు అన్ని నీటికి కటకటలాడిన పరిస్థితులలోనే ఒక ముందు చూపుతో ఈ ప్రభుత్వం కృష్ణ ఫేజ్-I, కృష్ణ ఫేజ్-II రెండు విభాగాలుగా మనం మంచి నీటిని తెచ్చుకుంటున్నాము. కాబట్టి మరోక అవకాశం పున్నటువంటి గోదావరి నది సుంచి నీటిని తెచ్చుకున్నట్లేతే ఈ ప్రౌదరాబాద్ సగరానికి శాశ్వతమైన త్రాగునీటి సమస్య పరిష్కారం ఇప్పగలమనే ఒక విజన్లో డాష్టైఎస్. రాజశేఖర రెడ్డి గారి ప్రభుత్వం తీసుకున్నటువంటి నిర్ణయం గోదావరి ఫేజ్-I రు.3335 కోట్లతో తీసుకోవడం జరుగుతుంది. తప్పనిసరిగా అనుకున్న లక్ష్మీన్రామణానికి సాధించే దిశలో మేము ప్రయాణం సాగిస్తున్నాం. ఇప్పటికే రు. 600 కోట్ల పసులు ఈ యొక్క గోదావరి ఫేజ్-I మీద మేము ఖర్చు పెట్టడానికి నిధులు ఇష్టాడం జరిగింది.

పనులు జరుగుతున్నాయి. అనుకున్న లక్ష్యం లోపల ఈ కార్యాన్ని మేము సాధిస్తామనే సమక్కం మాకు పుండని తమ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. చివరగా హైదరాబాద్ సిటీంగ్ శాసనసభ్యులు అడిగినటువంటి సమావేశం జిఎసిపోవ్ అధికారులతో, మెట్రో వాటర్ బోర్డు అధికారులతో తమ ఆదేశాల మేరకు సమావేశం నిర్వహిస్తాము. తప్పనిసరిగా ఆ యొక్క కార్యక్రమము చేస్తాం. పెద్దలు జయప్రకాశ్ నారాయణ్ గారు అడిగినట్లు ఈ మెట్రో వాటర్ బోర్డును, గ్రేటర్ హైదరాబాద్ కార్బోరేషన్సు నీలినం చేస్తే బాగుంటుదనే సూచన వారు గాని, అక్కరుద్దీన్ ఓప్సెన్ గారు గాని చెప్పడం జరిగింది. ఇప్పటికే గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు దీని మీద ఒక ఆలోచన చేశారు. వారి స్థాయిలో సమావేశం కూడా జరిగింది. వారు కొన్ని సూచనలను ఇచ్చి ఆదేశాలు జారీ చేయడం జరిగింది. త్వరలోనే హైదరాబాద్ మెట్రో బోర్డు అధారిటీని, జిపాచెంసి పరిధిలోకి తీసుకొని వచ్చేటటువంటి చట్టాలను మార్చాలిన అవసరం పుండి. దీనిలో రెండు డిఫరెంట్ యాక్స్ కాబట్టి ఈ రెండు చట్టాలను కూడా ఎమెండ్ చేస్తు వాటిని ఏకీకృతం చేయడానికి కావాల్సిన కార్యక్రమాన్ని చేయడానికి మా శాఖ ద్వారా ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అదేవిధంగా ఈలోగా మెట్రో వాటర్ బోర్డుకి నిధుల ఇబ్బంది లేకుండా పుండే దానికి ముఖ్యమంత్రి గారు ఇటీవలనే ఆదేశాలు ఇచ్చారు. జిపాచెంసి లో వచ్చే ట్యూక్స్లో కొంత శాతం హైదరాబాద్ మెట్రో బోర్డు అధారిటీ పర్కు దానిని మార్చు చేయాలి. వారికి కూడా ఆ డబ్బు నిధులను విడుదల చేయాలని ఒక అడ్మినిస్ట్రైటీవ్ ఆర్డర్ను ప్రభుత్వం సుంచి విడుదల చేశామని తమ ద్వారా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

MR. SPEAKER: It is enough. The Hon'ble Minister is going to convene a meeting with all of you. It is enough. For more than 45 minutes, we are on this question. One Member was questioning as to how much time we will take.

శ్రీ జి. కిమర్ రెడ్డిః అధ్యక్షా, గుడిగుడి గుంచం లాగ_అయిన చెప్పారు. ముఖ్యమంత్రి గారి సమక్కంలో మీటింగ్ అయినప్పుడు అధికారులు చాలా స్పష్టంగా.....

శ్రీ ఆసం రామనారాయణ రెడ్డిః అధ్యక్షా, ఇది చాలా సుదీర్ఘమైన ప్రశ్న. అందులో మూడు ప్రశ్నలను కలిపి సమాధానం చెప్పమన్నారు. అందరు సభ్యులు అడిగినటువంటి అన్ని విషయాలను కూడా ప్రస్తావించేసి చెప్పడం జరిగింది. ప్రత్యేకంగా గౌరవ సభ్యులు కిషన్ రెడ్డి గారు ఇది ఏదో గుడిగుడి గుంచమో లేక తిరిగి వ్యాపారమో అని అంటే అది సరైనటువంటి మాట కాదు. గౌరవ సభ్యుల కోరిక మేరకు నేను అందరు సభ్యులతో సమావేశం ఏర్పాటు చేస్తానన్న హామిని కూడా తమరి ద్వారా ఇప్పడం జరిగింది. దీనికి కూడా వారు నిరసన తెలియజేస్తానటే అప్పుడు సమావేశానికి కిషన్ రెడ్డి గారు పిలువ పద్ధ అని అంటారా అది కూడా తమరు ఆదేశం ఇస్తే తమ ఆదేశాల ప్రకారం నేను నడుచుకుంటాను.

MR. SPEAKER: The Hon'ble Minister is going to convene a meeting with all the city MLAs. You discuss with him. Now, let us go on to the next question.

శ్రీ జి. కిషన్ రెడ్డిః అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి గారి సమక్కంలో గ్రేటర్ హైదరాబాద్ ఆఫీసు వాళ్ళందరూ మీటింగ్ పెట్టినప్పుడు చాలా స్పష్టంగా వాళ్ళ ప్రపాజల్ చేశారు. నీటి కాలువ నిర్వాణముసకు, మురుగు నిర్వహణకు రు.6240 కోట్లు కావాలని, గ్రేటర్ హైదరాబాదు ప్రజలకు త్రాగు నీటి సరఫరాకు రు.2,577 కోట్లు కావాలని, పాత బల్లియా పరిధిలో మురుగు నీటి వ్యవస్థకు రు.1200 కోట్లు కావాలని, పాత బస్టీలో సివరేజ్ మాస్టర్ ప్లాన్కు రు.400 కోట్లు కావాలని, అసలు ఈ బడ్జెట్లో వాటర్ బోర్డు వ్యవస్థకు రు. 36 కోట్లు ఇచ్చింది.

ఈ పైపుల నిర్వహణకు, నిర్మాణం కోసం ఇచ్చింది. అదేవిధంగా జీబీలో వారు ఇచ్చిన డిటేస్ పకారం నిధులు 2008 -09 వ సంవత్సరమునకు రు.778 కోట్లు కావాలంటే ఒక పైపొ ఇవ్వలేదు.

డ.11.10

వాటర్ వర్క్సుకు ఈ సంవత్సరం రు. 1,471 కోట్లు అవసరం ఉంటే, ప్రభుత్వం రు.250 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించింది. ఎమ్.సి.పెచ్ వద్ద అసలు డబ్బు లేదు. ప్రభుత్వం వాటర్వర్క్సుకు కేటాయించవలసిన 3,376 కోట్లు ఏ రకంగా కేటాయిస్తుంది? ప్రైదరాబాదు నగరం పట్ల ఈ ప్రభుత్వం పూర్తి నిష్టత్తో వ్యవహారిస్తోంది. ప్రైదరాబాదు గురించి పీరుకు మాత్రమే అధికారులందరూ పెత్తనం చేస్తారు తప్ప, నిధుల నిషయంలో, ప్రైదరాబాదు నగరానికి సంబంధించిన సమస్యల పట్ల స్పందించరు. ప్రైదరాబాదు నగరంలో పర్షం పశ్చే ట్రాఫిక్ జామ్ అపుతుంది. మన అసెంబ్లీ ముందే ట్రాఫిక్ జామ్ అపుతుంది. ప్రైదరాబాదు నగరంలో వర్షం వచ్చినా, వరద వచ్చినా ఇభ్యందిగా ఉంది. ప్రభుత్వ అధికారులు ఓల్డ్ ఏజ్ పించన్ల గురించి చెప్పారు. మిగతా ప్రదేశాలలో రెండు లక్షలు, మూడు లక్షలు ఇస్తూ ప్రైదరాబాదు నగరంలో రు.60,000 మాత్రమే ఓల్డ్ ఏజ్ పించన్ ఇస్తున్నారు. భోల్కెపూర్ లో జరిగిన సంఘటన దేశంలో ఎక్కుడా కూడా జరగలేదు. ఈ ప్రభుత్వం హాయాంలో కలుపిత నీరు త్రాగడం పట్ల 13 మంది భోల్కెపూర్ లో చనిపోయారు. అయినా ప్రభుత్వం నిద్ర లేవలేదు. ప్రభుత్వం మొద్దు నిద్రలో ఉంది. ప్రకటనలకు మాత్రమే పరిమితమవుతోంది. ప్రైదరాబాదు అభివృద్ధి నిషయంలో ప్రభుత్వం నిధులు ఇప్పకుండా, కన్నెడ్ర చేస్తే సమస్య పరిష్కారం కాదు. కృష్ణా జలాలు తెమ్మన్నాం తప్ప గోదావరి జలాలు వద్దని మేము అనలేదు. జి.బి ప్రకారం గోదావరి జలాలు తీసుకురావడం కోసం నిధులు కేటాయించాలి. కృష్ణా మూడవ దశ ప్రారంభించి, కృష్ణా జలాలను ప్రైదరాబాద్ తాగునీటి అవసరాల కోసం తీసుకురావాలి. కృష్ణా జలాలను తీసుకురాసందుకు, గోదావరి జలాలు తీసుకురావడానికి నిధులు కేటాయించనందుకు, ప్రైదరాబాదు అభివృద్ధి పట్ల ప్రభుత్వం అవలంభిస్తున్న నిర్లక్ష్య వైఫారికి నిరసనగా, భారతీయ జనతా పార్టీ తరపున నేను నిరసన తెలియచేస్తూ వాకోట్ చేస్తున్నాను.

(గౌరవ సభ్యులు శ్రీ జి. కిషన్ రెడ్డి సభ సుండి వాకోట్ చేశారు)

శ్రీ ఆనం రామునారాయణ రెడ్డి : అధ్యక్ష, గౌరవ సభ్యులు అడిగిన ప్రశ్నకు చాలా స్పష్టంగా సమాధానం చెప్పాను. 1956 వ సంవత్సరంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ అవతరణ తర్వాత 2004 వ సంవత్సరంలో డా. రాజశేఖర్ రెడ్డి గారు ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చే వరకు ఎమ్.సి.పెచ్ జి.పెచ్.ఎమ్.సిగా మారే వరకు ఇంత పెద్ద ఎత్తున నిధులు ఖర్చు పెట్టిన ప్రభుత్వాలు గతంలో ఎప్పుడూ లేదు. రాష్ట్ర మొత్తం మీద మున్సిపాలీటుకు సంవత్సరానికి కేవలం రు. 1,520 కోట్లు ఖర్చు పెడుతుంటే, ప్రైదరాబాదు మున్సిపల్ కార్బోరైపెన్ ఒక్క దానికి గడచిన రెండు, మూడు సంవత్సరాలలో పేల, కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేయడం జరిగింది. కేవలం మంచినీటి సౌకర్యాన్ని మెరుగుచేయడానికి రు.1,520 కోట్లు మంజారు చేసి, రు. 1,028 కోట్లు ఖర్చు చేశాం. మిగిలిన పనులు ప్రోగ్రెస్ లో ఉన్నాయి. సివరేజ్ లైస్న్సుకు 1,030 కోట్లు రూపాయల విలువ గల పనులు మంజారు చేయగా, 123 కోట్లు రూపాయల పనులు పూర్తి చేసి, మిగిలిన పనులన్నీ వివిధ స్థాయిలలో ప్రోగ్రెస్ లో ఉన్నాయి. మంచినీటి వ్యవస్థకు, మరుగునీటి పారుదల వ్యవస్థకు రు. 2,551 కోట్లు మంజారు చేసిన ప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో గతంలో ఏ ప్రభుత్వ హాయాంలో కూడా జరగలేదనే నిషయాన్ని గౌరవసభ్యులు గుర్తుంచుకోవలసిన అవసరం ఉంది.

మరొక విషయం కూడా గౌరవ నభ్యలకు తమరి ద్వారా తెలియజేయాలి. సభ్యులు కృష్ణ జలాలను మూడవ ఫీజ్ కింద ఎనిమిది మాసాలలో తీసుకువచ్చే ప్రయత్నం చేయమని కోరుతున్నారు. కృష్ణ ఫీజ్ వన్, ఫీజ్ టు పూర్తయిన తర్వాత, హైదరాబాదు నగరానికి 340 MGD ల నీరు సష్టు అవుతోంది. అయితే, డిప్రిబ్యాప్స్ నెట్వర్క్ చూస్తే కేవలం 250 MGD ల నీటి పరిమాణాన్ని మాత్రమే సరఫరా చేయడానికి కావలసిన డిప్రిబ్యాప్స్ నెట్వర్క్ ఉంది. డిప్రిబ్యాప్స్ నెట్వర్క్ నెట్వర్క్ ని మనం అభివృద్ధి చేయకుండా, ఆరు మాసాలలో కృష్ణ జలాలను తీసుకువచ్చినా ప్రయోజనం ఉండదు. కాబట్టి, అదనంగా మరో 200 MGD ల నీటిని గోదావరి నుండి తీసుకువచ్చే ప్రయత్నం చేస్తూ, హైదరాబాదు నగరానికి సంబంధించిన డిప్రిబ్యాప్స్ నెట్వర్క్ ను అధునాతమైన పైవ్యవైశాల్యం అధునీకిరించడానికి, ఈ ప్రభుత్వం అన్ని విధాలా చర్యలు తీసుకుంటుంది. మెరుగైన తాగునీటి వ్యవస్థను తప్పనిసరిగా హైదరాబాదు నగర ప్రజలకు అందిస్తుంది.

శ్రీ డి. నాగేంద్ర : అధ్యక్షా, అక్కరుద్దీన్ ఓ.ఐ.ఐ.ఐ. గారు మాటల్లడుతూ బిల్ల్ సిటి మరియు సివరేజ్ లైన్ గురించి అడిగారు. JNNURM క్రింద రు.200 కోట్లతో సివరేజ్ లైన్లు వస్తున్నాయి. హైదరాబాదు నగరంలో తలెత్తుతున్న త్రాగునీటి సమస్యను దృష్టిలో పుంచుకొని, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు 3,00,040 కుళాయిల ద్వారా రోజూ మంచినీరు సరఫరా చేసే కార్బ్రూక్మాన్ని ఈ మధ్యకాలంలో ప్రారంభించడం జరిగింది. కృష్ణ జలాల మూడవ దశ గురించి సభ్యులు అడిగారు. సుంకిశాల డెడ్ స్టోరేజి నుండి 200 MGD ల నీరు తీసుకోవడానికి అక్కడ అవకాశం ఉందని సభ్యులు అంటున్నారు. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు తీసుకున్న నిర్మాణాత్మకమైన చర్యల గురించి చెప్పవలసిన బాధ్యత, హైదరాబాదు నగరంలో పుట్టినందుకు మాపై ఉంది. గోదావరి జలాలు వచ్చినట్లయితే, హైదరాబాదు నగరవాసులకు రోజూ 24 గంటలూ మంచినీరు ఇచ్చే అవకాశం ఉంటుంది. హైదరాబాదు నగరంలో ఉన్న మర్మీ స్టోర్డ్ కాంప్లక్స్ లకు వాటర్ సష్టు చేసినా చేయకపోయినా సర్చార్ట్ల పేరు మీద 125 రూపాయలు వసూలు చేస్తుంటే, ఆ విషయం ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిన తర్వాత, వాటన్నింటిని కూడా రద్దు చేసి కల్పెక్ష చేయవద్దని చెప్పడం జరిగింది. హైదరాబాదు నగరం విషయం వ్యాపి చాలు కిషన్ రెడ్డి గారు వాకోట్ చేసి సభ నుండి వెల్లిపోతుంటారు. హైదరాబాదు అంశం రాగానే గ్రైటర్ హైదరాబాదు ఎన్నికలను దృష్టిలో పెట్టుకుని ప్రతి విషయాన్ని రాజకీయం చేస్తుంటారు. కాబట్టి ప్రతిపక్ష సభ్యులు రాజకీయం చేసే ధోరణితో మాటల్లడకుండా, హైదరాబాదు నగరవాసులు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యల గురించి సభలో చర్చించవలసిన అవసరం ఉంది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు రోజూ మంచినీటి సరఫరా చేసే కార్బ్రూక్మానికి శ్రీకారం చుట్టడం జరిగింది. గోదావరి జలాలు తీసుకురావడానికి ప్రామీర్ పేట వరకూ పైవ్యవైశాల్యం వేయడం జరిగింది. అల్వాల్ మీదుగా ప్రామీర్ పేట నుండి హైదరాబాదుకు పైవ్యవైశాల్యం వేయవలసిన అవసరం ఉంది. అయితే అక్కడ భూసేకరణ విషయంలో కొన్ని సమస్యలు ఉన్నాయి. ప్రతి ఇరిగేవన్ ప్రాజక్ష్యము ప్రతిపక్ష సభ్యులు కాంట్రావర్స్ చేస్తున్నారు కాబట్టే అన్ని అంశాలు రాజకీయం అవుతున్నాయి. జయప్రకాష్ నారాయణగారు మాటల్లడకుండా, రెండు డిప్పార్ట్మెంట్స్ ను మెర్జ్ చేయమని కోరారు. సభ్యులు కోరిన విధంగా చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. గ్రైటర్ హైదరాబాదులో ఉన్నటువంటి మెట్రో వాటర్ సష్టుయ్ బోర్డు అటాసమన్ బాడీ. అటాసమన్ బాడీకి కొన్ని కాస్పియిషన్ల్ ఆట్లిగేవన్ ఉంటాయి. కాబట్టి వాటన్నింటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది. హైదరాబాదు ప్రజలకు మంచినీరు సరఫరా చేసే విషయంలో సభ్యులు స్పందించాలని కోరుతున్నాయి.

MR.SPEAKER: Question No.493, I think Member has been suspended. So, we make it as deemed to have been answered. Or Minister for Endowments, would you like to answer the question?

SRI GADE VENKAT REDDY: There is no postponement. ఇది చాలా ప్రధానమైన సమస్య. సింహాచల దేవస్తానానికి సంబంధించిన వివరాలు కూడా చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది. తనురు పర్మిషన్ ఇస్తే, నేను సమాధానం చెప్పడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. It is for the Chair to give me permission or not.

SRI T. HARISH RAO: When the signatory is not here, how can he answer Sir?

SRI GADE VENKAT REDDY: With your permission, it is an important question. People are very much agitated.

SRI T.HARISH RAO: Is there any precedence Sir?

SRI GADE VENKAT REDDY: If the Speaker does not give permission, I will not answer.

MR.SPEAKER: I think we will go to next question.

SRI GADE VENKAT REDDY: If the Speaker permits me and if rules permit me to answer, I will answer. Otherwise, I will not answer.

SRI T.HARISH RAO: Let the Hon'ble Minister for Legislative Affairs say Sir.

MR.SPEAKER: Yes, the question is deemed to have been answered. That is the precedent.

సింహాచలం దేవాలయ భూములలో అక్కమ నిర్మాణాలు

ప్రశ్న నెం.115 (493)

Sri V. Ramakrishna Babu(Visakhapatnam - cost) and Sri S. Soma (Arakuvalley)- Will the Minister for Endowments, Registration & Stamps be pleased to state:

- a) whether it is a fact that about 10,000 illegal constructions were noticed in a recent survey conducted on the findings of the House Committee on Simhachalam lands.
- b) the number of houses constructed in an extent of 100 yards and less and number of houses constructed in an area of over 100 yards.
- c) whether there is any proposal to regularize the houses constructed in an extent of 100 yards by allotting some alternate land to the Devasthanam
- d) whether there is any proposal with the Government to recognize the rights of buyers of the vacant temple lands in the survey now being conducted?

MINISTER FOR ENDOWMENTS (Sri Gade Venkat Reddy):

- a) Yes, Sir.
- b) Below 100 years   3,048
            Above 100 yards   7,917
- c) No, Sir.
- d) No Sir.

₹. 11.20

పాత నగరానికి ప్రాతేజి

అంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ
2వ సమావేశం

త్రశ్న నెం. 261) 116

సర్వశీ

అక్షరుద్దిన్ ఓవేసీ,
ముంతాజ్ అహ్మద్ ఖాన్,
మహ్మద్ ముక్కదాబాన్
సయ్యద్ అహ్మద్ పాషాబాద్,
మహ్మద్ మోజాంబాన్,
అహ్మద్ బిన్ అబ్దుల్ బలాల,
మహ్మద్ విరాసత్ రసూల్ ఖాన్,

~~ఉపాయాలు~~

గారపనీయులైన మునిసిపలు పరిపాలన, పట్టణాభివృధ్ఛి శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా ?

శ్రీ. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పాతనగరానికి ఒక ప్రాక్షేపిని ప్రకటించిన విషయం వాస్తవమేనా ;

శ్రీ. అయితే, చేపట్టిన పనుల సంపత్సరపారీ విపరాలు, మంజారయిన మొత్తం, విడురలైన మొత్తం, ఇంత వరకు లుర్చు చేసిన మొత్తం విపరాలు ఏమిటి ?

శ్రీ. మూర్ఖింపులు చరితాలవ, పట్టగాళ్ళక్రమం శామంట (శ్రీ ఆంధ్రప్రదేశ్ నుండి) :

6. **శ్రీ** అవునంతీ. పేత నగరాన్ని అభివృధ్ఛి చేయడం కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ క్రింది రూ.2024.66 కోట్ల ప్రాక్షేపిని ప్రకటించింది.

వరుస సంఖ్య	శాఖాధిపతి	పనుల సంఖ్య	అంచనా వ్యయం (రూ. కోట్లలో)
---------------	-----------	---------------	-----------------------------------

1	2	3	4
1.	హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్గ్ రేవును (జిహెచ్.ఎంసి)	12	846.73
2.	గృహ నిర్మాణ శాఖ (8,000 యూనిట్లు)	1	64.00
3.	హైదరాబాదు మహానగర నీటి సరఫరా, మురుగునీటి పారుదల మండలి	56	1046.61
4.	హైదరాబాదు పట్టణాభివృద్ధి సంస్థ (హెచ్.ఎం.డి.ఎ)	5	19.85
5.	కులీ కుతుబ్ షా పట్టణాభివృద్ధి సంస్థ	17	27.31
6.	మైనారిబీల సంక్లేశ శాఖ	11	19.41
7.	ఉన్నత విద్య శాఖ	1	0.75
	మొత్తం	103	2024.66

Q1. 1. ఈ ప్యాకేజీ క్రింద చేపట్టిన పనుల వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

సంవత్సరం	అంచనా వ్యయం (రూ. కోట్లలో)	విడుదలయిన మొత్తం (రూ. కోట్లలో)	ఖర్చు చేసిన మొత్తం (రూ. కోట్లలో)
2006-07	237.98	135.58	111.44
2007-08	1264.38	211.32	187.17
2008-09	231.71	268.28	247.28
2009-10	0	20.00	15.22
ఉప మొత్తం	1734.07	635.18	561.11
పాతనగరంలో	746.20	746.20	529.69
2006-10 కాలంలో ప్యాకేజిలో భాగంగా లేకపోయినా చేపట్టిన అదనపు పనులు			
వెరశి మొత్తం	2530.27 (2480.27)	1381.38	1090.80
<p>* మొత్తం పాతనగరానికి మురుగపౌరుదల బృహత్ ప్రణాళిక కోసం ప్రతిపాదించిన రూ.800 కోట్ల విలువ చేసే పనులలో రూ.350 కోట్ల విలువ చేసే దక్షిణ మూసి I వ - జోను, II వ - జోను మురుగు పౌరుదల పనులను జె.ఎన్.ఎన్.యు.ఆర్.ఎం. క్రింద మంజారు చేయడమయింది. పనులు అమలు జరుగుతున్నాయి. మిగతా పనులను జె.ఎన్.ఎన్.యు.ఆర్.ఎం. క్రింద మంజారు కోసం సమర్పించడమయింది.</p>			

2. పాతనగరంలోని మహిళలు, యువజనుల సామాజిక ఆర్థిక స్థాయిని, సాధికారికతను మెరుగుపరచే ఉద్దేశ్యంతో 68910 కుటుంబాలతో 4594 స్వయం సహాయ బృందాలను (ఎన్.ప్పాచ్.జిల) ఏర్పాటు చేయడమయింది. 1826 స్వయం సహాయక బృందాలకు రూ.13 కోట్ల బ్యాంకు సహాయాన్ని సమకూర్చడమయింది. ఎన్.ప్పాచ్.జిలకు పొవలా వట్టితో రూ.0.22 కోట్ల మొత్తాన్ని ఇవ్వడమయింది. 970 మంది వ్యక్తులకు ఉపాధిని కలిగించడమయింది.

(పై సమాధానం గౌరవనీయత్వాను మునిసిపలు పరిపాలన, పట్టణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రిగారి అమోదం పొందింది.)

మునిసిపలు పరిపాలన, పట్టణాభివృద్ధి శాఖ,
యు.ట.సోటు నెం. 11677 / ఎఫ్. 2 /2009-3, తేదీ: 10-08-2009.

SRI AKBARUDDIN OWAISI: Hon'ble Speaker Sir, firstly through you, I would like to thank the Hon'ble Chief Minister for giving the Old City Package. Sir, old city had been neglected by the previous Government lead by Mr.Chandrababu Naidu in spite of his visiting the old city for 23 times.

MR.SPEAKER: Leader of the Opposition is not here. Avoid his name.

SRI AKBARUDDIN OWAISI: I thank the Hon'ble Chief Minister for announcing this package because old city would be developed. My only question to the Hon'ble Chief Minister once again is that this package was announced way back in the year 2006, if I am not wrong. Sir, I would like to know from the Hon'ble Minister that right from 2006-2009, the amount given under this package is Rs.561 crore. I request the Hon'ble Minister to please speed up the work in this regard. It is very slow and in three years, only 33-35% work has been done. I would like to know as to when will this work be completed Sir because lot of packages are included in that. Another request I want to make is that previously also this question was admitted in the 8th Session of the last Assembly. Reply was given and the details of works list was also given then. However, there is a difference in the details which have been provided to us. The fact is that the details provided to the Hon'ble Minister then also was by the GHMC officials and now also by the GHMC. I would therefore say that the department which is looking after should give right answers.

Sir, our party has been requesting to please increase the State share in this Rs.2000 crore package and the entire amount is coming from GHMC. I would request that some amount should be given from the State Fund for this package so that works can be speeded up.

Under Quli Qutub Shah head, an amount of Rs.7 crore has been given in the old city package and in the new Statement given by the Hon'ble Minister, an amount of Rs.27 crore has been mentioned. Sir, the Quli Qutub Shah Board was formed to develop the Old City. I request the Government and in particular, the Hon'ble Chief Minister and the Hon'ble Minister for Finance & Legislative Affairs to please increase the allocation for Quli Qutub Shah Board. Only an amount of Rs.4 crore has been given and it is not sufficient to meet even the salaries of the employees. If you give some funds to Quli Qutub Shah Board in the same package, development works could be taken up and we can bring some speed in this package. I once again request that some allocation should be made.

Sir, with regard to Charminar Pedestrianisation Project, we have been requesting that some changes should be made in the said project. I request the Hon'ble Minister to call for a meeting with the MLAs. of the Old City and do some required changes and see that the project is taken up at the earliest because it is long pending for the last ten years.

శ్రీ ఆనం రామనారాయణ రెడ్డి : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు అక్షరుద్దీన్ గారు చెప్పినట్లు ప్రైదరాబాదు సగరానికి సంబంధించి, గతలో ఉన్న ప్రభుత్వాలు అనేక సందర్భాలలో పాత సగరాన్ని పరిశీలన చేసి, ఆ ప్రాంతానికి వెళ్లినపుటికీ దాని అభివృద్ధిలో ఏ మాత్రం చొరవ చూపించని విషయం వాస్తవం. ముఖ్యమంత్రిగా రాజశేఖర రెడ్డి గారు వచ్చేక పాత సగరానికి ఎక్కువ దఫాలు వెళ్లిందని విషయ ప్రతిపక్షాలు చేసినపుటికీ గత ప్రభుత్వాల కన్నా అత్యధికంగా అభివృద్ధిని చేయడంలో రాజశేఖర రెడ్డి గారి ప్రభుత్వం పెద్ద ఎత్తున వని చేసిందని చెప్పడానికి ప్రత్యేక ప్యాకేజిని గౌరవ సభ్యులు ఆమోదించడమే దీనికి నిదర్శనం. గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు 7 డిసెంబరు మెంట్సుకు సంబంధించి, 7 హెడ్సుకు సంబంధించి రూ.2024 కోట్ల ప్రత్యేక ప్యాకేజీని ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ

రూ.2024 కోట్లలో దాదాపు రూ.635 కోట్లు ఖర్చు చేశాము. మిగిలిన పసులు కూడా జరుగుతూ వున్నాయి. తప్పనిసరిగా ఈ సంవత్సరంలో వాటిని పూర్తి చేయడానికి టెండర్లు పిలవడం, పసులు చేయడం జరుగుతోంది అధ్యాం. ఈ 7 మాత్రమే కాకుండా పాత నగరాన్ని అభివృద్ధి చేసే దానిలో మరికొన్ని పసులు దాదాపు 35 పసులు - GHMC లో అదనంగా 2 పసులు, HMDA లో 5 పసులు, APCPDCL లో 9, APTRANSCO కి సంబంధించి 18, R&B కి సంబంధించి 1 మొత్తం 35 పసులు రూ.910 కోట్లతో మంజూరు చేసి, పసులు ప్రారంభించడం జరిగింది. అంటే రూ.2024తో ప్రత్యేక స్టోకేజి అని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి ప్రకటించినప్పటికీ పాత నగరం అభివృద్ధి కోసం ఇష్టటి వరకూ చేసిన ప్రయత్నంలో ఈ అడిషనల్ వర్షుగానీ, తర్వాత తీసుకున్న పసులు గానీ మొత్తం మీద చూస్తే, రూ.3,440 కోట్లు 28 లక్షల పసులు పాతనగరం అభివృద్ధికి చేయడం జరుగుతోంది. ఇష్టటివరకూ రూ.1604 కోట్లు 75 లక్షలు పాతనగరం అభివృద్ధికి ఖర్చు చేశాము.

డి.11.30

మిగిలిన పసులు వివిధ దశల్లో ఉన్నాయి. తప్పకుండా వాటన్నిటిని పూర్తి చేయడం జరుగుతుందని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. ‘కులీకుతుబ్బణి అర్థాన్ డెవలప్మెంట్ అధారిటీకి అధికంగా నిధులు కేటాయించాలని వారు కోరారు. బడ్జెట్ అలకేషన్ ని దృష్టిలో పెట్టుకొని, ఆర్థిక మంత్రి గారి దృష్టికి కూడా తీసుకువెళ్లి ఏ మేరకు నిధులు పెంచవచ్చే తప్పనిసరిగా వాటిపై దృష్టి సారించడం జరుగుతుందని తెలియజేస్తున్నాను. ‘చార్మినార్ పెడెష్ట్రియన్ ప్రాజెక్టు’ గురించి వారు చెప్పారు. ఇది దాదాపు పూర్తి కావచ్చింది. మరో మూడు మాసాల్లో ఈ ప్రాజెక్టుని పూర్తి చేసి, పాతనగరాన్ని మరింత శోభాయమానంగా, పర్యాటకులను ఆకర్షించే విధంగా అన్ని ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము. ఈ చార్మినార్ పెడెష్ట్రియన్ ప్రాజెక్టులో, ఇస్కుర్రింగ్ రోడ్లు, అపుటర్ రింగ్ రోడ్లు అనే రెండు రింగ్ రోడ్లను ఏర్పాటు చేయడం జరుగుతుంది. మీటి విషయంలో ల్యాండ్ అక్సెస్ ఫ్లాట్స్ వచ్చాయి. కొన్ని హారిటీజ్ ప్రైవ్యాట్ రావడంతో కొంత ఆలస్యం జరిగిన మాటా వాస్తవం. చార్మినార్ పెడెష్ట్రియన్ ప్రాజెక్టును త్వరగా పూర్తి చేసి, పాత నగరవాసులకు, మరియు పైదరాబాద్ నగరంలో ఉండే ఇతర ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండే విధంగా ప్రయత్నం చేస్తున్నామని తెలియజేస్తున్నాను. పాతనగరానికి సంబంధించిన శాసనసభ్యులలో సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని కోరారు. మీ అదేశాల మేరకు, జి.హాచ్.ఎమ్.సి. మరియు పురపాలక శాఖకు సంబంధించిన మూడు విభాగాల అధికారులతో సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేయించి, వారిని కూడా ఆహ్వానించడం జరుగుతుందని తెలియజేస్తున్నాను.

(INTERRUPTIONS FROM SRI AKBARUDDIN OWAISI)

MR. SPEAKER: He said he is going to convened a meeting.

SRI AKBARUDDIN OWAISI : Sir, I just want to make one submission. In old City 2 fly overs have been taken up. One at Kandigal gate and the other at Uppuguda. One more Flyover is also completed at Chandrayangutta. I request the Government to please name Chandrayangutta flyover in the name of late MLA Mr.Amanullah Khan, Uppuguda Flyover in the name of Babu Jagjeevan Ram, Kandigal Flyover in the name of Dr. B.R. Ambedkar and Langer House Flyover in the name of Ex-MLA Syed Sajjad who had represented that Constituency.

Sir, an important thing where I need the Hon'ble Chief Minister's attention is, in Old City, in my Constituency we do not have a park and a stadium. Kindly call the Revenue Department Officials, and see that a Stadium and park is constructed. If a stadium and park is constructed in the same lines of Lumbini park then Old city will be equal to the new city. It will bring good name to the Congress Government. We have

faith that only Rajasekhar Reddy saab will do it. I hope that Chief Minister will take keen interest in it. Thank You very much Sir.

శ్రీ ఆనం రామనారాయణ రెడ్డి : అధ్యక్షుడు, గౌరవ సభ్యులు చేసిన సూచనలను ప్రభుత్వం పరిశీలనలోకి తీసుకొంటుంది. వారు మూడు పై ఓపర్ ల గురించి చెప్పారు. వాటిలో ఒకటి పూర్తి అయింది. మిగిలిన రెండు వివిధ దశల్లో ఉన్నాయి. వాటిని కూడా త్వరితగతిన పూర్తి చేయించిన తరువాత, వారి కోరిక మేరకు, వారి శాసనసభ్యులలో సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేస్తాము. వారి ఎమ్.ఎల్.ఎల్.లు ఇచ్చిన సూచనలను తీసుకొని, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారితో చర్చించి, ప్రభుత్వం నీర్ణయం చేశాక, దీని విషయంలో ఒక ప్రకటన చేయడం జరుగుతుంది. అక్కరుద్దీన్ ఇచ్చేసి గారి నియోజకవర్గంలో ఉన్న చాలా ప్రభుత్వ భూములను అన్యాకొంతం కాకుండా కాపాడిసట్లు వారు చెప్పారు. వారికి హృదయపూర్వకంగా అభిసందర్భాలు తెలియజేస్తున్నాము. ప్రైదరాబాద్ సగరంలో ప్రభుత్వ భూమిని కాపాడడం అన్నది సామాన్యమైన విషయం కాదు. పొతు సగరంలో ‘పార్ముని’, ‘స్టేడియంని’ ఏర్పాటు చేయాలని వారు కోరారు. నీటి విషయంలో తప్పకుండా పరిశీలన చేసే కార్యక్రమం జరుగుతుందని తెలియజేస్తున్నాము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంఘిక సంక్లేషమ గురుకుల పారశాలలో నిధుల దుర్బినియోగం

ప్రశ్న నెం.117(30)

సర్వశ్రీ పి. శంకర్ రావు(సికింద్రాబాద్-కంబోసైంట్), ఎస్. శైలజానాథ్(సింగసమల), కె. మురళీమార్ణవ్(రాజాం) - గౌరవనీయులైన సాంఘిక సంక్లేషమ శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- రాష్ట్రంలోని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సాంఘిక సంక్లేషమ గురుకుల పారశాలలలో ముఖ్యంగా మేడ్సిలర్లోని మహాంధ్రపీఠ్ బాలికల గురుకుల పారశాల హైకోర్టు పేటలోని ఎస్.సి. గురుకుల పారశాలల్లో పెద్దవెత్తున నిధుల దుర్బినియోగం జరుగుతున్న విషయం వాస్తవమేనా :
- ఎస్.సి. గురుకుల స్టేప్లీలకు చెందిన కొంత మంది అధికారులు విద్యార్థులను తమ ఇండ్లలో పని చేయాలని పత్రించి చేస్తూ వారిని వేధిస్తున్న విషయం కూడా వాస్తవమేనా :
- అయితే, ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్య ఏమిటి?

సాంఘిక సంక్లేషమ శాఖ మంత్రి (శ్రీ పిల్లి సుభాషపండిట్‌బోస్):

- లేదండి.
- లేదండి.
- ఈ ప్రశ్న ఉత్పత్తును కాదు.

SRI P.SHANKAR RAO : For every question the answer is no Sir, does not arise. This is most unfortunate. Hostels లో రెసిడెన్టీయల్ స్కూల్స్ లో జరుగుతున్న అవకుతవకల విషయం అనేక పర్యాయాలు వలికల్లో వచ్చిన విషయం మీకు తెలుసు. అక్కడ ప్రాపర్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ లేక, ప్రాపర్ కేర్ తీసుకోకపోవడం వల్ల ఎన్నో అవకుతవకలు జరుగుతున్నాయి. Teachers are not attending the classes and their duties. No proper amenities like bathrooms, ventilation and lights are there in the room. No proper food is provided to the students. Snakes are moving in the

premises and entering into the rooms and hostel premises. Without tenders the purchases are made violating the Rules of the Government. Compared to the BC hostels the position is very bad in the SC residential schools.. To prevent this, the authorities should take immediate measures. SC/ ST candidates should be appointed as Lecturers and Principals. To reduce the dropouts our Government have established number of residential schools in a big way. No where in the country so many residential schools have been established. Ours is the only state taking utmost measures to reduce the dropouts and to increase the enrolment of the weaker sections particularly SC students.

తరువాత, స్టోర్ మరియు అధికారులు విద్యార్థులను వారి వారి ఇళ్లలో పనులకు పెట్టుకొంటున్నారు. ఇది వాస్తవం. ఈ విషయంలో ఎంక్షెర్ చేయించాలి. పేద ప్రజల పిల్లలకు విద్యనేర్చించాలన్న సత్తసంకల్పంతో రెసిడెన్షనియల్ స్కూల్స్‌ని ప్రభుత్వం స్థాపించింది. నేడు ఈ స్కూల్స్ ఏర్పాటుకి సంబంధించిన బేసిక్ పర్సన్ డిఫీట్ అపుతోంది. వీటని ప్రివెంట్ చేయాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. అదే విధంగా, S.C., S.T. and B.C., Residential Schools యొక్క మెయింటెన్స్‌ని ఒకే గొడుగు క్రిందకు తీసుకు వచ్చి, ఒకే ఛైర్‌కర్ క్రింద పెడితే ప్రాపర్ అడ్మినిస్ట్రైప్స్ ఉంటుందని, చక్కని ఘరీతాలు వస్తాయని మీ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. ఈ రెసిడెన్షనియల్ స్కూల్స్‌లో ఉన్న ల్యాప్‌టోన్ విషయమై ఒక సీనియర్ అధికారితో ఎంక్షెర్ చేయించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పిల్లి సుభావ్ చంద్రబోస్ : అధ్యక్షా, మొదటి ప్రశ్నకు సమాధానం ‘లేదండి’ అని ఎందుకు చెప్పానంటే, వారు మూడు పాఠశాలల విషయం ప్రస్తావించారు. మోహందహాల్స్ గురకుల పాఠశాల, మేడ్చల్‌లోని బాలికల గురకుల పాఠశాల, మేక్సిపీటలోని ఎస్.ఎస్. గురుకుల పాఠశాలల్లో నిధుల దుర్భిణీయాగం పెద్దవిత్తున జరిగిందా అని వారు ప్రశ్నిస్తే, దానికి సమాధానం ‘లేదని’ చెప్పాను. ఈ పాఠశాలల విద్యార్థులతో ప్రిన్సిపాల్స్ కానీ, ఇతర సిబ్బంది కానీ పెట్టి చాకిరీ చేయించుకొంటున్నారన్న అభియాగం మోపారు. దీనిపైన, ఎక్కడైతే మిసప్రాప్రియేప్స్ జరిగిందో... దాదాపు 24 మంది మీద dismissal of services కానీ, stoppage of Annual grade increments, reduction of lower ranks, అవ్యాస సెన్యూర్ చేశాము.

ఉ. 11.40

కొంత మందిని సస్పండ్ చేయడం జరిగింది. ఈ విధంగా వారి మీద యాక్షన్ తీసుకోవడం జరిగింది. క్లియర్ ఇన్ఫ్రాక్స్‌ను అందరి ప్రిన్సిపల్స్‌కు, స్టోర్కు యివ్వడం జరిగింది. Instructions are given not to utilize the services of students for their personal works. అలాగే, తేది 1.12.2008 లో గపర్సింగ్ బాడీ మీటింగ్‌లో కొన్ని డెసిపస్చు తీసుకుని అదనంగా కాండక్టు రూల్సును ఫ్రైమ్ చేసి కోడ్ అఫ్ కాండక్టులో ఇంక్లూడ్ చేయడం జరిగింది. 12 కొత్త రూల్సు ఫ్రైం చేయడం జరిగింది. No teacher shall call the students to their residential quarters for their personal works. No teacher or caretaker is permitted to have special classes outside the school premises. Where there is need, special classes should be arranged with the written permission of the Principal in the school premises. No visitors including the relatives of the staff should be allowed inside the residential area. All visitors should be restricted to the visitors room and visitors register is to be maintained. Principal or teacher or caretaker while interacting with the students in the staff room should ensure that the door is left open. Where there is no quarter facility in the residential schools minimum of 2 teachers should be posted on night duty. ఈ రూల్సును ప్రిక్టగా ఇంపిమెంట్ చేయవలసిందిగా చెప్పడం జరిగింది. అలాగే, Teachers, caretakers and non teaching staff are strictly forbidden from addressing the students in objectionable manner. Teachers, caretakers and non teaching staff are strictly forbidden from

using the students to do any other personal works. ఈ విధంగా కోడ్ ఆఫ్ కాండక్టులో స్టేట్ రూల్సు ప్రైం చేసుకుని ఇంక్షాడ్ చేయడం జరిగింది.

అదే విధంగా పర్సిపీజ్ ఆఫ్ రిజిస్ట్రీ తీసుకుంటే గౌరవ సభ్యులందరూ అభిసందించారు. ఈ సంవత్సరం ఎన్సెన్సి ఫలితాలు చూసినట్టుతే 92.73 పర్సిపీ ఎఫీవ్ అయింది. వేర్ యాజ్ స్టేట్ యావరేజ్ తీసుకుంటే 78.83 పర్సిపీ. ఇంటర్వైడెంట్ రిజల్యు చూసినట్టుతే ఎచ్చివ్ 81.12 పర్సిపీ, స్టేట్ యావరేజ్ 60.15 పర్సిపీ. ఎకడమిక్ పెర్ఫోర్మాన్స్ తీసుకుంటే వెరీగుడ్ అండీ, చాలా సంతృప్తికరంగా వుంది. ఎకసమిక్ స్టోండర్డ్ చూసినట్టుతే యింకా చాలా ఎమినిటీస్ కల్పించాల్సి వుంది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా అన్ని దేశిణ్ణియల్ స్కూల్సును అభివృద్ధి చేయాలని, ఆ విషయమై ఒక ప్రత్యేకమైన సమావేశాన్ని కూడా ఏర్పాటు చేశారు. అందుకోసం గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు నిర్ణయాలు తీసుకుంటామన్నారు. ఇస్పటికే గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి ఆదేశాలతో, విద్యార్థులకు బట్టలకు యివ్వడంలోను, వారికిచ్చే డయట్ చార్జ్లు పెంచడంలోను పెద్ద ఎత్తున పెంచడం గురించి గౌరవ సభ్యులందరికి తెలుసు. తెండు మూడు రోజుల క్రితం వచ్చిన ప్రశ్నలో దీని గురించి అన్ని వివరాలూ యివ్వడం జరిగింది.

MR. SPEAKER : Q.No. 118(414) is deemed to have been answered as the Members are suspended from the House. Q.No. 119 (47) Minister for Tribal Welfare.

గురుకుల పాతశాలల్లో బోధనేతర సిబ్బంది

ప్రశ్న నెంబర్ : 119(47)

శ్రీ పీడిక రాజున్న దొర (సాలారు), శ్రీ ఎన్. సుగ్రీవులు (పాలకొండ) - గౌరవనీయులైన గిరిజన సంక్షేపు శాఖ మంత్రి గారు దయ చేసి ఈ కింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

- గిరిజన సంక్షేపు హాస్టల్లు, నైవాసిక పాతశాలల్లో పనిచేస్తున్న బోధనేతర సిబ్బంది సర్వీసులను క్రమబద్ధికరెంచే ప్రతిపాదన ఏదైనా ప్రభుత్వం వద్ద వుందా?
- ఏళ్లతరబడి దినవారి బత్యాలపై వని చేస్తున్నకల్స్-4 ఉండ్యోగస్తుల సర్వీసులను క్రమబద్ధికరించడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా చర్యలను తీసుకున్నదా?
- అయితే, ఆ వివరాలు ఏమిటి?

గిరిజన సంక్షేపు శాఖ మంత్రి (శ్రీ పి. బాలరాజ) :

- అవునండీ.
- మంజూరైన పదవులు లభ్యంగాపున్నందున తేది. 22.4.1994 న ఆర్థిక కశాఖ జీవోమ్సెన్ నెంబర్.212లోనిమార్గదర్శక సూత్రాలనునునరించి గురుకుల విద్య

సంఘలలోని నాగ్లవ తరగతి ఉద్యోగులతో సహ 975 మంది బోధనేతర సిబ్బంది రెగ్యులరైజేషన్ ప్రతిపాదనలు పరిశీలనలో వున్నాయి.

గిరిజనసంక్షేమ హాస్టల్లు, ఆశ్రమ పొతులలవయంలో 22-4-1994 వ తేదీ ఆర్థికశాఖ జివో ఎమ్సెస్ నెంబర్ 212 లోని మార్గదర్శక సూత్రాలను అనుసరించి అర్పుతెన ఉద్యోగుల సర్వీసులను క్రమబద్ధికరించడానికి వీలుగా నాగ్లవ తరగతి పదవులను ఏర్పాటు చేసే ప్రతిపాదనలు పరిశీలనలో వున్నాయి.

శ్రీ పీడిక రాజున్ దౌర : అధ్యక్షా, గిరిజన విద్యా సంఘలలో సుమారు 20 సంవత్సరాల మండి దినసరి వేతనంతో పనిచేస్తున్న నాగ్లవ తరగతి ఉద్యోగులకు సంబంధించిన అంశం . ఇప్పటికే మన రాష్ట్రంలో ఈ జివో నెంబర్ 212 ప్రకారం చాలా సంఘలలో ఉద్యోగులను మన ప్రభుత్వం క్రమబద్ధి కరణ చేయడం జరిగింది. ఇవన్నీ గిరిజన సంఘాలే. ఇక్కడ పనిచేసే వారిలో ఎక్కువ మంది, అంటే 80 శాతం మంది గిరిజనులే వున్నారు. రాష్ట్రంలో సమారు నెలనసరి వేతనంతో పని చేసే వారు 3 వేల మండి వున్నారు. చిన్నచిన్న ఉద్యోగులు, అటెండర్సు, కామాటీలు, కుక్కు, వాచ్మెన్ మొదలైన ఉద్యోగాలు. ఒక విజయ నగరం జిల్లాలోనే 83 మంది పని చేస్తున్నారు. అక్కడ 181 భాళీలు న్నాయి. అందులో యిప్పుడున్న ఈ 83 మందినీ క్రమబద్ధికరించినా సరే ఇంకా మిగిలే వారు 98 మంది.

అన్ని సంఘలలోనూ ఉద్యోగాలను క్రమబద్ధికరిస్తున్నారు, ఇది గిరిజన సంఘ. ప్రభుత్వానికి, ముఖ్య మంత్రి గారికి, మంత్రులకూ అందరికి గిరిజనులపై ఎనలేని ప్రేమ వుంది. వారి కోసం ప్రత్యేకమైన సంక్షేమ పథకాలు చేపడుతున్నారు. మొన్న ఒక ప్రశ్నకు సమాధానంగా 3 వేల 309 పోస్టులను కూడా మంత్రివర్యులు భర్తీ చేస్తామని చెప్పారు.

ఇవన్నీ చాలా చిన్న చిన్న ఉద్యోగాలు. చాలా తక్కువ ఉద్యోగాలు వున్నాయి. కాబట్టి, దయ చేసి గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు, మంత్రి గారూ వీటినిత్వరలో భర్తీ చేయాల్సిందిగా కోరుతున్నాను. గత 6 మాసాల క్రితం ఎలక్టోనిక్ మీడియాలో త్వరలో పోస్టులను భర్తీ చేసే నిమిత్తం జివో జారీ చేస్తామని చెప్పడం జరిగిందనే వార్త వచ్చింది. అయితే, ఏకారణం చేతో ఇంతవరకూ జివో జారీ చేయలేదు. త్వరలో జివో జారీ చేయాలని, ఆ విషయమై పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను. ఎంత కాలంలోపు ఈ దినసరి వేతనంతో పని చేస్తున్న నాగ్లవ తరగతి ఉద్యోగులను క్రమబద్ధికరిస్తారో తెలయ జేయవలసిందిగా తమ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. బాలరాజు : అధ్యక్షా, గిరిజన సంక్షేమ శాఖలో రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 442 హాస్టల్లు, 599 ఆశ్రమ పొతులలు, 272 గురుకుల విద్యాలయాలు పని చేస్తున్నాయి. 3 లక్షల 9 వేల 918 మంది బోర్డర్సు లభీ పొందుతున్నారు. హాస్టల్లు, ఆశ్రమ పొతులలు, గురుకుల విద్యాలయాలు

పనిచేయడం కోసం, ఉపాధ్యాయ, ఉపాధ్యేయేతర, బోధనేతర సిబ్బంది, వారితోచాటు నాల్గవ తరగతి సిబ్బంది కూడా పని చేస్తున్నారు.

గురుకుల పాఠశాలలో పనిచేస్తున్న సిబ్బంది 1659 మంది నాన్ టీచింగ్ పోస్టులు మంజూరై పుండగా , అందులో 642 మంది శాశ్వత ఉద్యోగులుగా పున్నారు. మిగిలిన 1017 ఖాళీలలో 935 మంది కాంట్రాక్ట్ పద్ధతి మీద, 40 మంది అవుటోర్సోర్టింగ్ మీద పనిచేస్తున్నారు. ఈ 49 మందిలో

22 మంది హైదరాబాదులో ప్రథాన కార్యాలయంలో, మిగిలిన 18 మంది జిల్లా కార్యాలయాలలో పనిచేస్తున్నారు. ప్రభుత్వం సెప్టెంబర్ 2008 లో సూచించిన ప్రకారం కాంట్రాక్ట్ సిబ్బందిని ఆయా ఖాళీలలో శాశ్వత ప్రాతిపదికన రెగ్యులరైజ్ చేయడం కోసం డిసెంబర్, 2008 న గురుకులం వారు ప్రతిపాదన పంపించడం జరిగింది. అయితే, ఈ ప్రతిపాదనను గురుకుల పాలక మండలి వారు చర్చించి, వారిని ప్రభుత్వానికి పంపించవలసిందిగా సూచించడం జరిగింది. దాని ప్రకారం 2009లో పాలక మండలి సమావేశం జరిపి వారి ఆమోదం మేరకు ప్రభుత్వానికి ప్రతిపాదన పంపించడం జరిగింది. ఈ కాంట్రాక్ట్ ఉద్యోగులను రెగ్యులరైజ్ చేయడానికి, రూల్ అఫ్ రిజర్వ్ పశు, వయోపరిమితి, అర్థతలు, పెడ్యూల్స్ ప్రాంతంలో పుండే ప్రత్యేక అర్థతలు, మంజూరు కాబ డిన పోస్టులు మొదలైన వివిధ అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకుని ప్రతిపాదించడం జరిగింది. ఆ ప్రకారం 975 మంది సిబ్బందిలో ఎన్బిలు 682 మంది, బి.సిలు 142 మంది, ఎన్.సి లు 110 మంది . ఓసిలు 41 మంది పున్నారు.

ఉ.11.50

ఈ ప్రతిపాదనలను ప్రభుత్వం పరిశీలన చేస్తోంది. హోష్టల్స్కు సంబంధించినంతవరకు గురుకులంలో బోధనేతర సిబ్బంది శాశ్వత పోస్టులు మంజూరై అక్కడ సిబ్బంది కాంట్రాక్ట్ పద్ధతిలో పనిచేస్తున్నారు. హోష్టలో, ఆత్మమ పాఠశాలల్లో సమస్యలు వేరుగా ఉన్నాయి. ఇక్కడ శాశ్వత పోస్టులు లేకుండానే సుమారు 1900 మంది సిబ్బంది దినసరి కూలీలుగా ఏళ్ళ తరబడి పనిచేస్తున్నారు. ఆ వివరాలు 15 ఏళ్ళకు పైబడి పనిచేస్తున్నవారి సంఖ్య - 577, పది సంవత్సరాలనుండి పదిహాను సంవత్సరాలలో పునుండి పనిచేస్తున్నవారి సంఖ్య - 181, అయిదు సంవత్సరాలనుండి 10 సంవత్సరాలలో పు పనిచేస్తున్నవారి సంఖ్య - 480, అయిదు సంవత్సరాల లో పు పనిచేస్తున్నవారి సంఖ్య - 697. మొత్తం కలిపి 1935 మంది ఉన్నారు. ఈ నేపథ్యంలో ప్రతి హోష్టల్కు ప్రారంభోత్సవం చేసినప్పుడు నాల్గవ తరగతి సిబ్బంది ఒక్కొక్క హోష్టల్కు మూడు పోస్టులను మంజూరుచే యటం జరిగింది. 1977కు పూర్వం ప్రతి వసతిగృహం మరియు ఆత్మమ పాఠశాల ప్రారంభోత్సవ సమయంలో 75 మందిని మాత్రమే హోష్టల్లో చేర్చుకోవాలనే నిబంధనలు ఉన్నాయి. తదనంతరం గిరిజన సంక్షేమశాఖయొక్క విద్యాసంస్థలయందు చదివే విద్యార్థుల సంఖ్య పెరగటంతో సాంఖుక సంక్షేమశాఖ 15-02-1977లో వందమందిని చేర్చుకోమని ఉత్తర్వులు ఇవ్వటం జరిగింది. ఆ

రకంగా చూసినట్లయితే, ఈ 39 మందినుండి ఒక్కొక్క పోష్టును తీసుకున్నట్లయితే 41 వరకు ఒకటి, 41 నుండి 75 వరకు మూడు, 75 పైబడిన వారికి 5, ఈరకంగా ఒక రేపియో ఫిక్సెచెని చేర్చుకోవని ఆదేశాలు ఇప్పటం జరిగింది. 1977 తరువాత వసతి గృహాలలో, ఆళ్చమ పారశాలలో విద్యార్థుల చేరిక సంఖ్య బగా పెరిగింది. ఇప్పుడు ఒక్కొక్క పోష్టులకు సగటున 150 మంది, ఆళ్చమ పారశాలలో సగటున 200 మంది చోప్పున విద్యార్థులు ఉంటున్నారు. గిరిజన విద్యాసంస్థలలో అధికంగా విద్యార్థులు చేరుతున్న కారణంగా పైన పేర్కొన్న మెమో ఆధారంగా జిల్లాలలోని హస్టల్లో, ఆళ్చమ పారశాలల్లో అదనపు వర్గులను దినసరి వేతనంపై నియమించుకోవటం జరిగింది. అయితే ప్రభుత్వం నిర్లయించిన సేబులు ప్రకారం 1041 మంది, హస్టల్లో మరియు ఆళ్చమ పారశాలల్లో ఒక్కొక్కచేట 5 మంది చోప్పున కీసం 5,205 పోష్టులు మంజూరై ఉండాలి. కానీ 3072 పోష్టులు మాత్రమే మంజూరయ్యాయి. వీరికి అదనంగా 1935 మందిని దినసరి కూలీలుగా తీసుకోవటం జరిగింది. వీరి సర్వోస్మీ జి.ఓ.ఎమ్.ఎస్. నంబర్.211, ఆర్కి ప్రణాళికుశాఖ , తేది 22-04-1994 ప్రకారం క్రమబద్ధికరణ చేయలేదు. అందుకు కారణమేమంటే ఆ పోష్టులు మంజూరుకాకపోవటమే. అందువలన అదనంగా పనిచేస్తున్నవారు ఇప్పటికే దినసరి కూలీలుగానే పనిచేస్తున్నారు. జి.ఓ.212కు లోబడి ఎవరైతే అర్థత కలిగిన దినసరి కూలీలు, నాల్గవ తరగతి ఉద్యోగులు ఉన్నారో వారిని రెగ్యులరైజ్ చేయటానికి ప్రస్తుతం ప్రభుత్వం పరిశీలన చేస్తోంది.

రాష్ట్రంలో వృద్ధాప్య పించన్న

ప్రశ్న నెం.120 (110)

సర్వశ్రీ మల్లాది నిష్ఠ (విజయవాడ-సంటుల్), ఆనం వివేకానందరెడ్డి (సెల్లూరు-రూరల్), ఎం.మహీధర్ రెడ్డి (కందుకూరు), జి.రవికుమార్ (అర్ధంకి), ఎం. చంద్రశేఖర్ రెడ్డి (ఉదయగిరి)-గారవనీయులైన గ్రామీణాభివృద్ధి, స్వయం సహాయక బృందాల శాఖమంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియచేస్తారా:

- అ) రాష్ట్రంలో వృద్ధాప్య పించనులను ఇచ్చే విషయానికి ప్రభుత్వం అత్యధిక ప్రాధాన్యతను ఇస్తున్న విషయం వాస్తవమేనా?
- అ) అయితే, ఈ పించనులను ఇస్తున్న ప్రజలు, జిల్లా వారీగా వారి సంఖ్య ఎంత?
- ఇ) అనేకమంది అర్పులైన వృక్షాలు, వారి నిరక్షరాస్యత, అవగాహనా లోపం, పుట్టిన తేదీలను నమోదు చేయడంలో లోపాలు మొదలగు కారణాల వలన ఇట్టి పించనులను పొందలేకపోతున్నారన్న విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా?
- ఈ) విజయవాడ సగరంలో పించనులు పొందనట్టి అట్టి వ్యక్తులు అత్యధికంగా ఉన్న విషయం కూడా ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా?
- ఉ) వ్యాధాప్య పించనుల కోసం వయోపరిమితిని సపరించే ప్రతిపాదన ఏదైనా ప్రభుత్వం వద్ద వున్నదా?

(గ్రామీణాభివృద్ధి, స్వయం సహాయక బృందాల శాఖమంత్రి (శ్రీ వట్టి పసంత్కుమార్):

- అ) అవునండీ.
- ఆ) రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం ప్రతి నెల 44,34,967 మందికి వృద్ధాష్య పించన్ల పంపిణీ చేయడమవుతున్నది. జిల్లా వారీ వృద్ధాష్య పించన్ల సంఖ్యను తెలియజేసే వివరణను సభాసమక్షంలో ఉంచడమైనది.
- ఇ) లేదండీ.
- రాష్ట్రంలోని అన్ని గ్రామాలు, మునిపల్ పట్టణాలలో ఇందిరమై పథకం క్రింద సంతృ ప్తికర విధానంలో అరుపైన వ్యక్తులందరికీ వృద్ధాష్య పించనులను మంజూరు చేయడమయింది.
- ఈ) లేదండీ.
- ఊ) లేదండీ.

ప్రశ్న నెం.110 (బి) ఖండానికి సమాధానంగా సభా సమక్కంలో ఉంచే వివరణ

వరుప సంఖ్య	జిల్లా	వృధ్ఘప్య పింఛనుదారులు
1.	త్రికులం	184521
2.	విజయవగరం	176865
3.	విశాఖపట్టణం	202073
4.	తూర్పుగోదావరి	274688
5.	పశ్చిమగోదావరి	194742
6.	కృష్ణా	144219
7.	గుంటూరు	194386
8.	ప్రకాశం	195509
9.	నెల్లూరు	144818
10.	చిత్తురు	2321210
11.	కడవ	162024
12.	ఆనంతపురం	344968
13.	కర్నూలు	205247
14.	మహబూబ్‌నగర్	257433
15.	రంగారెడ్డి	154774
16.	హైదరాబాదు	60419
17.	మెదక్	200842
18.	నిజామాబాదు	153738
19.	ఆదిలాబాదు	169211
20.	కరీంనగర్	185259
21.	వరంగల్	229655
22.	ఖమ్మం	152939
23.	నల్గొండ	215377

మొత్తం

4434967

శ్రీ మల్లాది విష్ణు: అధ్యక్షా, ఈ రాష్ట్రంలో 2004కు ముందు ఉన్న రూ.75 పెస్సన్నను గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు రూ.200కు పెంచారు. అలాగే గతంలో ఆరు సెలలకో లేక అయిదు సెలలకో ఒకసారి ఇచ్చే విధానానికి స్వాస్తి చెప్పి త్రతి సెల వ్యద్దులకు మరియు ఇతర అర్థాలకు పెస్సన్లు ఇప్పించే పద్ధతి ప్రవేశపెట్టారు. నిరక్షరాస్యతవలన, సదైన అవగాహన లేకపోవటంవలన పుట్టిన తేదీని కార్యులో సరిగా నమోదుచేసుకోకపోవటంవలన కొంతమంది అర్థాలైనవారికి ఈ పెస్సన్లు రాకపోవటం

ఇట్టందికరంగా ఉన్నది. ప్రభుత్వం దీనిని గ్రోంచి ఆగస్టు 15 నుండి హౌస్‌హోల్డ్ సర్వే చేస్తున్నారు కాబట్టి ఈ కార్యక్రమాన్ని కూడా చేపడితే బాగుంటుందని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వట్టి వసంత్ కుమార్: గౌరవసభ్యులు చెప్పిన విధంగా గడచిన 5 సంవత్సరాల కాలంలో ప్రభుత్వపరంగా ఈ సోషల్ సెక్యూరిటీ పెస్టన్స్ పొందుతున్నవారి సంఖ్య చాలా తెఱ్లు పెరగటం జరిగింది. 2003-04 ఆర్దిక సంవత్సరంలో ఈ రాష్ట్రంలో పృథ్వీప్యస్ పెస్టన్స్, చేసేత కార్బుకుల పెస్టన్స్, వితంతువుల పెస్టన్స్, వికలాంగుల పెస్టన్స్ మొదలైనవన్నీ కలిపి 18,97,016 మంది మాత్రమే పొందేవారు. ఆ రోజుల్లో పృథ్వీప్యస్ పెస్టన్స్, చేసేత కార్బుకుల పెస్టన్స్, వికలాంగుల పెస్టన్స్ నెలకు రూ.75 చోపున ఇస్తూ ఉండేవారు. వితంతువులకు కేవలం రూ.50 మాత్రమే పెస్టన్గా ఇచ్చే వారు. గడచిన 5 సంవత్సరాలలో దఫదఫాలుగా ప్రభుత్వం తీసుకున్న నిర్ణయాలతో ఈ రోజు రాష్ట్రంలో 71,52,758 మంది పెస్టన్స్ పొందుతున్నారు. 2003-04 ఆర్దిక సంవత్సరంలో ఈ రాష్ట్ర బడ్జెట్లో కేవలం 163 కోట్లు 90 లక్షల్లు మాత్రమే పెస్టన్స్ కోసం ప్రభుత్వం ఇర్చిపెడుతూ ఉండేది. ఈ ఆర్దిక సంవత్సరం అనగా 2009-10లో 2 వేల కోట్లు 14 లక్షల 76 వేల రూపాయలను పెస్టన్స్ కోసం మా ప్రభుత్వం బడ్జెట్లో పొందుపరచటం జరిగింది. గౌరవసభ్యులు హౌస్‌హోల్డ్ సర్వేగురించి చెప్పారు. దీనిని సంబంధిత మంత్రిత్వశాఖకు తెలియపరుస్తాము.

జీరో అవర్క్

శ్రీ ఎన్. జయప్రకాశ్ నారాయణ్ (కూకటపల్లి): అధ్యక్షా, దేశంలో ఈ రోజు జాతీయ ఉపాధి హోమీ పథకం అమలుజరుగుతున్నది. మన రాష్ట్రం దానినుండి దాదాపు 25% నిధులు పొందుతుందని ఆర్దికమంత్రిగారు వారి వివరణలో ప్రకటించారు. ఈ సంవత్సరం జాతీయ స్థాయిలో రూ.39 వేల కోట్లు బడ్జెట్లో కేటాయించారు. అంటే సుమారు రూ.10 వేల కోట్లు మనకు వచ్చే అవకాశం ఉన్నది. ఇది చాలా కీలకమైన పథకం. అందులో ఈ దుర్భీక్ష సమయంలో పేదలకు ఉపాధి లభించాలి, రాష్ట్రంలోని కొన్ని గ్రామీణ ప్రాంతాలలో పనరులను సమకూర్చుకోవాలంటే ఇది చాలా కీలకమైన పథకం. కానీ ప్రస్తుతం ఉన్న ఈ పథకంలో కొన్ని నిబంధనలు, పరిమితులు ఉన్నాయి. మొట్టమొదటిది వాటర్ పెండ్‌గాని లేకపోతే భూసార పరిరక్షణ చేపట్టేపుడు ప్రభుత్వభూమికి, ప్రైవేటు భూమికి తేడా ఉండదు. వాటర్ పెండ్ మొత్తంగా అభివృద్ధి చేయవలసి ఉంటుంది కాబట్టి ప్రైవేటు భూములలో కూడా దీనిని చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. రెండవ విషయం వివిధ శాఖల పథకాలు రకరకాలుగా ఉంటాయి. ఆ పథకాలాన్ని విస్కరించి కేవలం గ్రామం, గ్రామసభ అంటే కుడిచేతికి, ఎడమచేతికి పొంతన ఉండదు. అన్ని రకాల పథకాలను కలపాలి. ప్రభుత్వం చేపట్టే పసుల్లో ఈ రూ.10 వేల కోట్లు ఉపయోగించుకోవాలి. మూడవది లేబర్ కాంపానెంట్. కొన్ని పసుల్లో మెష్స్ కాంపానెంట్ ఉన్నప్పటికీ లేబర్ కాంపానెంట్‌ను కూడా దీంట్లో భాగంగా చేపట్టినట్లయితే, రాష్ట్రంపై భారంపడకుండా ఈ రూ.10 వేల కోట్లను సద్గ్యనియోగం చేసు

కుస్తట్లయితే ఈ దుర్భిక్ష సమయంలో ప్రజల అవసరాలు తీర్చినట్లు ఆపుతుంది, సమాజానికి వసరులు చేకూర్చినట్లు ఆపుతుంది, ఆర్ద్రక అభివృద్ధి సాధ్యమవుతుంది. ఈ రోజు అదృష్టవశాత్తు వర్షం పడిసప్పటికీ, వర్షాలు పడాలని కోరుకుండా, బుతుపవనాలు బాగా రావాలని కోరుకుండా. కానీ ఒకవేళ దుర్భిక్షమే కొనసాగినట్లయితే ఈ సంవత్సరం చాలా తీవ్రమైన సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొంటాము. నిబంధనల్లో ఈ మూడు మార్పులు చేస్తే రాష్ట్రానికి, దేశానికి చాలా ప్రయోజనం. కనుక ముఖ్యమంత్రిగారిని, ప్రభుత్వాన్ని కోరేదేమంటే వెంటనే జాతీయస్థాయిలో కేంద్రప్రభుత్వంతో కూర్చుని, అక్కడ గ్రామీణాభివృద్ధిశాఖతో మరియు ఇతర శాఖలతో కూర్చుని జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి పథకం అమలులో ఈ మూడు నిబంధనలను సహరించాలి. మొట్టమొదటి, రైతుల ప్రవేటు భూములలో కూడా భూసార పరిరక్షణ, వాటర్ ఐస్ అభివృద్ధి మరియు ఇతర పనులు చేపట్టే అవకాశం కల్పించటం. రెండవది, వివిధ శాఖల మధ్య సమస్యలు సాధించటం కోసం, కన్వర్సెన్స్ కోసం ఏర్పాట్లుచేసుకోవటం. మూడవది, లేబర్ కాంపానెంట్ ఉన్న చోట్ల లేబర్ కాంపానెంట్సు ఉపయోగించుకునే అవకాశం కల్పించటం. ఈ మూడు సహాయాలు చేస్తే రాష్ట్ర ప్రయోజనాలకు చాలా మంచిది ఆపుతుంది. రాష్ట్ర ప్రయోజనాల రీత్యా వీటిని సహరించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వట్టి వసంత్కుమార్: జీరో అవర్ మూలంగా సంక్లిష్ట సమాధానం చెప్పాలి. మొత్తం సమాధానం చెప్పమంటే చెబుతాను.

మిష్టర్ స్పీకర్: సమాధానం ఒన్ వీక్ లోపల పంపించండి.

శ్రీ వట్టి వసంత్కుమార్: అలాగే పంపిస్తాను.

మిష్టర్ స్పీకర్: ఈ సెప్టెంబర్ ఫెస్ట్ వీక్ జీరో అవర్ సమాధానాలు ఇప్పటివరకు సంబంధిత మంత్రులు పంపించలేదు. జీరో అవర్ సమాధానాలు మంత్రులు ఒన్ వీక్ లోపల తప్పనిసరిగా పంపేట్లు చూసుకోవాలి.

శ్రీమతి బి. ముత్యాల పాప(సర్పపట్టం): అధ్యక్షా, శాసనసభ్యరాలిగా ఎన్నికెన నాకు మరొక్కణారి మాటలాడటానికి అవకాశం కల్పించినందుకు నా హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు. అధ్యక్షా, సర్పపట్టం నియోజకవర్గంలోని కృష్ణదేవిపేటలో స్వాతంత్యసమరయోధుడు, విష్ణవజ్యోతి, విశాఖజిల్లావాసుల ముద్దబిడ్డ, యువతరానికి సుమార్లు ప్రదాత ఆయిన శ్రీ అల్లూరి సీతారామరాజుగారి సమాధిని చారిత్రాత్మకంగా భావితరాలకు అందించేందుకు దీనిని పర్యాటక కేంద్రంగా తీర్పిదిద్దేందుకు ప్రతిపాదన ఏదైనా ఉన్నదా? అలాగే సర్పపట్టంలోగల బ్రిటీష్ సేనానులు ప్రావర్షిక కోవర్ట్ల సమాధులను కూడా పర్యాటక కేంద్రాలుగా మార్చటానికి కృష్ణచేయవలసినదిగా పర్యాటకశాఖామంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. అధ్యక్షా, చంద్రబాబునాయిడుగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న

కాలంలో కృష్ణదేవిపేటలోగల అల్లారి సీతారామరాజుగారి సమాధిని పర్యాటక కేంద్రంగా ఆభిపృష్ఠ చేస్తామని హామీ ఇచ్చారు. కానీ, నిలబెట్టుకోలేకపోయారు. అధ్యక్షుడు, మన్య ప్రజలగురించి, పండించే భూమిపై దుస్సేవాడికి హక్కు ఇవ్వాలని అల్లారి సీతారామరాజుగారు పోరాటం చేశారు. మన ప్రియతమ ముఖ్యమంత్రిగారు దయతో గిరిజనులకు భూమిపై హక్కు కల్పించినందుకు వారికి నా ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకుంటున్నాను. అధ్యక్షుడు, ఆంధ్ర ప్రజలందరి కోరికమేరకు మా విశాఖపట్టం జిల్లాకు అల్లారి సీతారామరాజు పేరు పెట్టాలని కూడా ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

Dr. J. GEETHA REDDY: Speaker Sir, I noted Hon'ble Member's demands. మన ముఖ్యమంత్రిగారివద్ద 'NO' అనేదే ఉండదు, అంతా 'YES'. ముఖ్యమంత్రిగారి పరిధిలో ఉన్న అంశాలను వారి దృష్టికి తీసుకెళ్లి వారి కోరికను తీర్చే ప్రయత్నం చేస్తాను.
మ.12.00

శ్రీ సి. ప్రతాపరెడ్డి (ప్రొద్దంగర్): అధ్యక్షుడు, మొదటిసారిగా సభలో మాటల్లాడడానికి నాకు అవకాశం కల్పించినందుకు మీకు నా హృదయపూర్వక ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకుంటున్నాను. నివిధ రకాలైన వ్యర్థాలను గాలిలో, నీటిలో పదలుతున్న ఇండప్టీస్ఎస్ రాఫ్టుంలో ఎన్నింటిని గుర్తించారు? అదే విధంగా మా ప్రొద్దంగర్ నియోజకవర్గంలో స్ట్రోంజ్ ఐరస్, ఐరస్ ఓర్ పరిశ్రమలు పదలుతున్న పొగ, కాలుప్పం రైతులు పండించే పంటల మీద ఒక లేయర్గా ఏర్పడి పంటలు పండని పరిస్థితి ఏర్పడింది. కెమికల్ ఇండప్టీస్ పదలుతున్న కాలుప్పాలు భూమిలోకి వెళ్తున్నందు వల్ల అక్కడ భూముల్లో పుండే రైతుల బోర్ మోటర్లు పొడ్చోతున్నాయి. ఈవిధంగా అక్కడ పున్న రైతులు, సామాన్య ప్రజలు చాలా ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు. ఈ కాలుప్పాల మూలంగా భూగర్భ జలాలు కలుపించే పోయి అని ఎత్రగా మారిపోయి తాగడనికి, వాడుకోవడనికి నీలు లేకుండా పోతోంది, ఈ నీటిని వినియోగిస్తున్న ప్రజలు రోగములై అనేక ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఈ ఇండప్టీస్ దగ్గర రోజూ ధర్మాలు చేయడం జరుగుతోంది. ఈ ఇండప్టీస్ అన్నింటిని ఇండప్టీయల్ జోన్లోకి తరలిస్తే బాగుంటుంది. ఎక్కుడో ఊర్లలో రైతులు వ్యవసాయం చేసుకుంటున్న ప్రాంతాలలో ఈ ఇండప్టీస్ కు ఏవిధంగా అనుమతులు ఇస్తారు? పంట పొలాల మధ్యలో ఇండప్టీస్ ను ఏర్పాటు చేయడంతో అక్కడి రైతులు, ప్రజలు ఇబ్బందుల పాలపుతున్నారు, వాటిని అక్కడి నుంచి తరలించాలని ధర్మాలు చేస్తున్నారు. కావున వీటన్నింటినీ స్పెషల్/ఇండప్టీయల్ జోన్లోకి తరలించాలని మీద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పెద్దింటి రామచంద్రారెడ్డి : అధ్యక్షుడు, గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాన్ని నోట్ చేసుకున్నాం, తప్పనిసరిగా వారం లోపల సమాధానం పడపిస్తాం .

శ్రీ కె. వెంక్రూమిరెడ్డి (ధర్మవరం): సార్, సభలో మొట్టమొదటిసారిగా మాటల్లాడడానికి అవకాశం ఇచ్చిన మీకు నా కృతజ్జ్ఞతలు తెలియజేసుకుంటున్నాను. ఎలాగైనా వెంక్రూమిరెడ్డి అసెంబ్లీలో పుండి మాటల్లాడాలని, ఎన్ని అడ్డంకులు వచ్చినా సరే సన్ను ముందుకు తీసుకొచ్చిన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి రాజశేఖర్ రెడ్డిగారికి నా కృతజ్జ్ఞతలు తెలియజేసుకుంటున్నాను. ముఖ్యంగా తమ రెండు కళలాగా భావిస్తున్న రైతులు,

చేసేత వారికి ఈ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం త్రయి వథకంలో కూడా అన్ని విధాలుగా లాభాలు పుండీలా చర్యలు తీసుకుంటోంది. రైతులకు రుణ మాఫీ విషయంలో గానీ, వారికి అందించే ప్రోత్సాహకాల విషయంలో గానీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అత్యంత చౌరప తీసుకుంటోందని తెలియజేస్తున్నాను. ఈరోజు చేసేత వారికి చాలా ఇబ్బంది కలిగే పరిస్థితి ఏర్పడింది. జూలై నుంచి అక్షోబర్ మాసాలలో సిల్వర్ ధర విపరీతంగా పెరుగుతున్నందున వాళ్లు చాలా ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు. దీని నియంత్రణ కోసం సేషన్ హోండ్లూమ్ డెవలమెంట్ కార్బోరేషన్ ద్వారా మనకు సిల్వర్ సప్లై చేయబడుతోంది. కానీ దురదృష్టం ఏమంటే ఈ విధంగా సప్లై చేసే సిల్వర్ మామూలుగా బయట దోరికే దాని కంటే చాలా ఎక్కువ రేటు పుంటోంది. దాంతో మగ్గం సేసేవాళ్లు చాలా మంది దాన్ని ఉపయాగించుకోలేకపోతున్నారు. సెకండ్ ఆల్టర్నేటీవ్ ఫ్రిండ షైనా సిల్వర్సు వాడుకుంటున్నాం . గతంలో అది పదకొండు వందల రూపాయలుంటే ఇప్పుడు పదిహేను వందల రూపాయలై కూర్చుంది. జూలై-అక్షోబర్ నెలల్లో చోటు చేసుకుంటున్న ఘక్కువేష్ట్సును దృష్టిలో పెట్టుకుని చేసేతకు సమానమైన రేటు ఇచ్చే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలని గౌరవ మంత్రివర్యులను కోరుతున్నాను. చేసేతకు సంబంధించి మంత్రులతో ఒక ఉపసంఖ్యాన్ని కూడా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. రైతులకు ఏనిధంగానైతే ఇక్కడ ఉచిత కరింటును ఇస్తున్నారో, అదే విధంగా తమిళనాడు ప్రభుత్వం చేసేత వారికి కూడా $100/200$ యూనిట్ల వరకు ఉచితంగా విద్యుత్తును ఇస్తోంది. కానీ మన రాష్ట్రంలో పవర్లూమ్సుకు మాత్రమే దాన్ని వర్తింపజేస్తున్నారు. దాన్ని చేసేతకు కూడా వర్తింపజేయాలని కోరుతూ, సెవరేటుగా ఒక ప్రత్యేకమైన నిధిని ఏర్పాటు చేసి ఈ రేట్ల ఘక్కువేష్ట్సును అరికట్టలని కోరుతూ, ఈ అవకాశం ఇచ్చిన మీకు ధన్యవాదాలు తెలియజేసుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ బాలినేని శ్రీనివాసరాధ్మి : అధ్యక్షౌ, గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాన్ని నోట్ చేసుకున్నాం, సమాధానం పంపిస్తోం .

శ్రీ సిహాచ్. వెంకట్రామయ్ (గాజువాక): అధ్యక్షౌ, ఈ శాసనసభలో మొత్తమొదటిసారిగా మాట్లాడడానికి అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు నేను కృతజ్ఞుడవై ఉంటాను. విశాఖపట్టం-గంగపరం పోర్ట్లలో ఉపాధికోసం మత్తుయ్కారులు కొన్ని ఉద్యమాలు చేశారు. దాంట్లో భాగంగా గౌరవనీయులు ముఖ్యమంత్రిగారు గంగపరం ప్రజలకు 300, దిబ్బపాలెం ప్రజలకు 300 ఉద్యోగాలు ఇస్తామని హామీ ఇచ్చారు. దాన్ని రెండు సంపత్తురాలుగా పెండింగులో పెట్టి నేను శాసనసభ్యున్ని అయిన నెల రోజుల్లనే ఆ సమస్యను పరిష్కారం చేసి వారందరికీ కూడా ఉద్యోగావకాశాలు కల్పించారు. కానీ అక్కడ ఒక సమస్యేమంటే ఈ జీవనోపాధి కోసం పోరాడిన అమాయక ప్రజల మీద కొన్ని కేసులు పెట్టారు. రెండు సంపత్తురాలుగా సుమారు 150 మంది మీద కేసులు కొనసాగుతున్నాయి. ముఖ్యమంత్రిగారు ఉద్యోగాలు ఇచ్చిన వారిలో సుమారుగా ఒక వంద మంది మీద కేసులున్నాయని వారికి ఉద్యోగాలు ఇవ్వకుండా పెండింగులో పెట్టడం జరిగింది. 2008-09 లో గౌరవ మేయర్ జనార్థన్‌గారు, కమిషనర్ సాంబశివరావుగారు, అత్మిలి అప్పోరావుగారు, భారతిగారు, పోర్ట్ ప్రతినిధులు, ఐక్యవేదిక ప్రతినిధులు అందరూ కలిసి ఒక సుదీర్ఘమైన చర్చ జరిపిన తర్వాత $300 + 3000 = 600$ ఉద్యోగాలే గాకుండా ఐక్యవేదిక వారికి 25 ఉద్యోగాలు అదనంగా ఇస్తామని పోర్ట్ వైస్క్యూర్స్‌గారు ఒక అగ్రమెంటు తయారుచేయడం జరిగింది. ఆ 25 ఉద్యోగాలు అదనంగా ఇవ్వక పోవడం, కేసులున్న వారికి ఉద్యోగాలు ఇవ్వకపోవడంతో వాళ్లలో వాళ్లకే గొడవలు జరుగుతున్నాయి. ఈ విషయాన్ని గౌరవ కల్కట్‌గారి దృష్టికి తీసుకెళితే, ముఖ్యమంత్రిగారు 300 ఉద్యోగాలు మాత్రమే ఇమ్మున్నారు, నాకు అంతకు మంది చేయడానికి అవకాశం లేదని ఆయన తెలియజేయడం జరిగింది. ఐక్యవేదికకు 25, ఫిఫ్ట్ మెన్కు 78, రైతులకు 21

ఉద్యోగాలు పోర్టులో ఇవ్వాలని, అగ్రిమెంటు ప్రకారం ఆరోజు పేర్లు కూడా పొందుపరచడం జరిగింది. ఆ ఉద్యోగాలు ఇచ్చినట్లయితే శాశ్వతంగా గంగపరం పోర్టు నిర్వాసితుల సమస్య పరిష్కారం అవుతుందని తెలియజేస్తూ, అమాయకులైన గంగపరం మత్స్యకారులు, ఐక్యవేదిక మీద అక్రమంగా పెట్టిన కేసులను తొలగించి వారికి న్యాయం చేయాలని ఈ సభాముఖంగా మీద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కన్నా లక్ష్మీనారాయణ : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాన్ని నోట్ చేసుకున్నాం, సమాధానం పంపిన్నాం .

శ్రీ ఇ. రవీందర్ రెడ్డి (ఎల్లారెడ్డి) : అధ్యక్షా, మీద్వారా సూర్యోదయకేమన్ మినిషర్స్ ను అడుగుతున్నాను. ఏవైతే ఉపాధ్యాయుల బదిలీలు జరుగుతున్నాయో వాటి మూలంగా వెనుకబడిన మా ప్రాంతంలో కొన్ని గ్రామాలలో టీచర్లు లేకుండా పోయే ప్రమాదం ఏర్పడింది. గత 8 సంవత్సరాల నుంచి టీచర్లు బదిలీలు జరుగలేదు కాబట్టి మా వెనుకబడిన ప్రాంతంలో పున్న ఉపాధ్యాయులకు వెయిబేచీ మార్కును ఎక్కువ వస్తాయి. దాంతో మొత్తం ఉపాధ్యాయులను త్రాన్స్‌ఫర్ చేశారు. దాని వల్ల ఒక్క సూర్యల్లో కూడా టీచర్ లేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. నల్లమడుగు, పైట్టిల్, గండిపేట, కోటాయిపల్లి గ్రామాలలో ఒక్క టీచర్ కూడా లేదు. దాంతో ఆ సూర్యుల్ని మూతపడే ప్రమాదం ఏర్పడింది. నేను ఈ సందర్భంగా మంత్రిగారిని కోరేదేమంటే త్రాన్స్‌ఫర్ అయిన టీచర్ను పంపించకుండా, డియస్ట్రి జరిగి ఆ టీచర్ వచ్చిన తర్వాత, త్రాన్స్‌ఫర్ అయిన వాళ్ళను పంపిస్తే బాగుంటుంది. లేకపోతే అకాడమిక్ ఇయర్ దెబ్బతినే అవకాశం పుంది. మంత్రిగారు సమాధానం పంపిన్నామని చెప్పకుండా దయచేసి ఇప్పుడే సభలో దీనిపై సమాధానం చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి. మాణిక్యవరపుసాదరావు : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయాన్ని నోట్ చేసుకున్నాం, వారికి తగిన సమాధానం పంపిన్నాం .

మ.12.10

جناب محمد معظم خاں: اپنے صاحب! میں آپ کے ذریعہ حکومت سے یہ کہنا چاہتا ہوں کہ سینئون، جناب مر جنم صدر مجلس اتحاد المسلمين، عالی جناب سلطان صلاح الدین اویسی صاحب کی نمائندگی پر سابق چیف منٹر آنڈھرا پردیش، ڈاکٹر ایم چناری یہی صاحب کے زمانے میں پرانے شہر کی ترقی کے لئے قائم کیا گیا تھا۔ اس سینئون کے تحت خاکر پرانے شہر کے بے روزگار نوجوانوں کو روزگار دلانے کے لئے کئی ٹینکل کورس چلائے جاتے تھے۔ لیکن فسوس کی بات ہے کہ آج وہ کورس نہیں چلائے جا رہے ہیں، اور ان مقاصد کے لئے سینئون قائم کیا گیا ہے، ان میں سے کوئی متعدد بھی آج پورا نہیں ہو رہا ہے۔ اپنے صاحب! میں آپ کے ذریعہ یہ بھی کہنا چاہتا ہوں کہ چونکہ پرانے شہر کی تگ گلیوں میں آر۔ٹی۔سی۔ کی بیس نہیں چلائی جاسکتی ہیں، اس وجہ سے پرانے شہر کی گلیوں کے لئے سینئون کی منی بیس شروع کی گئی تھیں۔ لیکن آج سینئون کی کوئی منی بس پرانے شہر میں نہیں چلائی جا رہی ہیں، اور ساری بیس نئے شہر کی طرف ہی چلائی جا رہی ہیں۔ خاص طور سے آپ دیکھیں گے کمیری constituency میں فاروخ نگر، فاطمہ نگر، نلک نما، فرشت انسر، سید نگروغیرہ محلوں کی تگ گلیوں میں آرٹی سی کی بیس نہیں چلائی جاسکتی ہیں، وہاں سینئون کی چھوٹی بسوں کو چالایا جائے۔ میں آپ کے ذریعہ حکومت سے کہنا چاہتا ہوں کہ جتنے ٹینکل کورس ہیں، وہ پرانے شہر میں سینئون اور نیا ک کے ذریعہ سے چلائے جاسکتے ہیں۔ اس سے پرانے شہر کے بے روزگار نوجوانوں کو فائدہ حاصل ہو سکتا ہے۔ لہذا میری گذارش ہے کہ آپ ہر سماں اور ہر محلہ میں ٹینکل کورس شروع کریں، اور سینئون کی منی بیس پرانے شہر میں خاص طور پر چلا کیں۔ تو میری حکومت سے یہی گذارش ہے کہ وہ سینئون کی ترقی کے لئے اقدامات کرے۔ شکر ۔

جناب داعم ناگیندر: اپنیکر صاحب! جس طرح سے معز زر کن اسمبلی نے بتایا کہ سیٹوں کا گریٹر حیدر آباد میں خاص طور سے پرانے شہر کی تائیوں کو مد نظر رکھتے ہوئے آغاز کیا گیا تھا، حضور اس کی ترقی کے لئے اقدامات کئے جائیں گے۔ آپ نے جو point بتایا ہے، اس کو نوٹ کر لیا گیا ہے، انشاء اللہ جلد سے جلد اس کی ترقی کیلئے اقدامات کئے جائیں گے۔

Sri S. VIJAYARAMARAJU ; I have noted the points. I will take action within a week.

శ్రీ వి.యాదగిరి రావు(మునుగోడు): అధ్యక్షా, చిత్తారు జిల్లా మదనపల్లిలో పది రోజు క్రితం సిహిబు కార్యకర్తలు అక్కమ నిల్వలున్నాయని అక్కడ గోదాముల పద్ధ ధర్మ చేస్తే, ఆ వ్యాపారులు కార్యకర్తలను కొట్టి కేసులు పెట్టారు. తిరిగి తెల్లవారి సరుకులు బయటకు తీసుకుపెళుతుంటే ఆ కార్యకర్తలు వాటిని పట్టించారు. బియ్యం, కందిపప్పు మొదలైన సరుకులను పట్టుకున్నారు. వారిపై కేసులు అలాగే ఉన్నాయి. నిన్నటి రోజు కిరోసిన అక్కమంగా కన్ని వేల లీటర్లు నిల్వ చేస్తే దానిని తిరిగి పట్టిస్తే డిఎస్పిగారు ఆ కార్యకర్తలపై బెదిరింపు చర్యలు, వేధింపు చర్యలు చేస్తున్నారు. ఆ విధంగా కార్యకర్తలను వేదిస్తున్న డిఎస్పి - రామకృష్ణారెడ్డిగారిని ట్రాన్స్‌ఫర్ చేసి, కార్యకర్తలపై పెట్టిన కేసులను ఎత్తిపెయ్యాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి పి.సబీతు : నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. సమాధానం పంపడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఇ. లక్ష్మీ నారాయణ(నిజమాబాద్-అర్పన్): అధ్యక్షా, 1952 పివ్వ చట్టం ప్రకారం బీడీ కార్బికులకు అనుబంధంగా వచ్చిన 1971 శాసనాల్లి పెన్సన్ స్క్రీమ్ ఇడిసిఐఎస్ స్క్రీమ్ క్రింద కాని పది సంవత్సరాల సర్వీసు

ఉన్న వారికి రు.600 నుండి రు.900 పరకు పెస్టన్ వచ్చేది. కానీ 1995లో ఫ్యామిలీ పెస్టన్ స్క్రూమ్సు ఎంప్లాయిస్ స్క్రూమ్లో మెర్క్ చేయడం వల్ల 10 సంవత్సరాల సర్వీసు ఉన్న వారికి రు.150 ల నుండి రు.200లకు మించి రావడం లేదు. 20 సంవత్సరాల సర్వీసున్న వారికి కూడా రు.200లు మించి రావడం లేదు. బిడీ కార్బూకుల వేదన, అవేదన ప్రభుత్వం దృష్టిలో ఉండా? ఈ విషయం గురించి కేంద్ర ప్రభుత్వంతో చర్చించే ప్రయత్నం చేస్తారా? పెస్టన్ 1/3 అమ్మె సౌకర్యం ఉంది. గత సెప్టెంబర్లో ఒక జిబ్ పల్ల దానిని రద్దు చేయడం జరిగింది. దానిని మరల పునరుద్ధరించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి, ఈ ప్రభుత్వం ప్రతిపాదనలు చేస్తుందా? లక్షల మంది కార్బూకుల సమస్య. వారి వెల్ఫేర్ మన బాధ్యత కదా.

శ్రీ ఆర్. దామోదర్ రెడ్డిః నోట్ చేసుకున్నాను. తప్పకుండా ఒక వారం లోపు సమాధానం పంపుతాము.

శ్రీ జూలకంటి రంగారెడ్డి(మిర్యాలగూడ): అధ్యక్షా, మా జిల్లాలో తత్కాల్ స్క్రూమ్ క్రింద సుమారు 400 ట్రాన్స్ఫార్మర్స్, 25 కె.వి.ట్రాన్స్ఫార్మర్స్ మంజారు అయ్యాయి. మొన్న డిఅర్సి మీటింగులో కూడా గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు. ఇన్ఫార్స్ మంత్రిగారు, మా జిల్లా మంత్రిగారు ఒక వారం లేక పది రోజులలో ముఖ్యమంత్రిగారితో మాటలాడి ఇప్పన్నీ ఇప్పించే ఏర్పాటు చేస్తామని చెప్పారు. 400 ట్రాన్స్ఫార్మర్స్ మంజారు చేసి ఇప్పకపోవడం వల్ల 250 కిలోమీటర్లు కండక్టర్ వైర్, 2000 పోల్స్ కావాలని అడగడం జరిగింది. ఈ సమస్య పరిపోరం కాకపోవడం వల్ల లో ఒల్డ్ లైట్ వల్ల రైతులు చాలా నష్టపోతున్నారు. ఇప్పటికే ప్రభుత్వం చోరవ తీసుకొని అవసరమైన ట్రాన్స్ఫార్మర్స్, కండక్టర్ వైర్, 2వేల పోల్స్ వెంటనే మంజారు చేయించాలి. అదేవిధంగా తత్కాల్ క్రింద ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్ కూడా లేదు. టీఅండ్డి బడ్జెట్ జిల్లాకు కేటాయించలిందు. అందువల్ల ఏ వని చేయించలేక పోయారు. ఇందిరమ్మ ఇళ్ళకు కరెంటు సౌకర్య కల్పించలేకపోతున్నారు. టీఅండ్డి బడ్జెట్ కేటాయించాలి. రు.10 కోట్లు కేటాయిస్తే సల్గొండ జిల్లాలో లోభల్సేజి సమస్య లేకుండా ఉంటుంది. ఇటువంటి పరిస్థితులలో రైతులు ఒకవైపు అత్యహాత్మలు చేసుకుంటుంటే బాధ్యత గల ఎమ్సి

★★

MR.. SPEAKER : Leave it there. It will not go on record. సమస్య గురించి ప్రస్తావించండి. ఎలిగేసన్ చేయవద్దండి.

శ్రీ జూలకంటి రంగారెడ్డిః త్వరగా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

డా.కె. రోజుయః అధ్యక్షా, నోట్ చేసుకున్నాను. తగు చర్య తీసుకుంటాను.

MR. SPEAKER : Tea-break for 10 minutes.

Then the House adjourned for tea for ten minutes.

**(The House Re-assembled at 12-36 PM with
Hon'ble Speaker in the Chair)**

* * *

MR. SPEAKER : Now, Minister's reply on the **Short Discussion**.

SRI AKBARUDDIN OWAISI : Sir, a statement of Swine Flu...

MR. SPEAKER : Statement is ready. We can take it up after Minister's reply.

లఘు చర్చ
విత్యాపనర వస్తువుల ధరల పెరుగుదల గురించి (కొనసాగింపు)

(మంత్రిగారి జవాబు)

• శ్రీ జూపల్లి కృష్ణరావు : అధ్యక్షా, గత రెండు రోజుల్లో నిత్యావసర వస్తువుల ధరల పెరుగుదల గురించి కొందరు సభ్యులు ఆందోళన, కొందరు ఆవేదన, కొందరు మాటల్లో కాకుండా పాటల ద్వారా వాళ్ల మనో భావాలను వ్యక్తం చేయడం జరిగింది. ఒకటయితే వాస్తవం. నిత్యావసర సరుకులలో కొన్నింటి ధరలు పెరిగిన టువంటిది వాస్తవం. ముఖ్యంగా కందిపప్పు గురించి. కంది పప్పు అట్లాగే సూపర్ ఫైన్ రైన్ వీటి ధర పెరిగిన మాట వాస్తవం. అట్లాగే ఒకసారి మనం ధరలను పరిశీలించినట్లయితే ఈ సూపర్ ఫైన్ రైన్ కంది పప్పుతోబా టుగా ఇంటి పెరిగాయి. గత సంవత్సరంతో పోలీపట్లయితే శనగపప్పు గత సంవత్సరం రూ 36.75 పైనలు వుండగా ఈనాడు రూ 34లు పుంది. మంచి సూనె క్రొండ్ నట్ ఆయిల్ గత సంవత్సరం రూ 74.38 పైనలు పుంది. ఇప్పుడు ప్రస్తుతం 63.87 పైనలు పుంది. సన్ఫ్పవర్ ఆయిల్ గత సంవత్సరం రూ 77 పుంటి ఈ సంవత్సరం 54 రూపాయలు పుంది. పామోలిన్ ఆయిల్ గత సంవత్సరం రూ 55.54 పైనలు పుంటి ఈ సంవత్సరం రూ 40.78 పైనలు పుంది. కొన్ని వస్తువుల ధరలు పెరిగాయి, కొన్ని వస్తువుల ధరలు తగ్గినని, కొన్ని నిలకడగా పున్నాయి. ముఖ్యంగా ఈ సూపర్ ఫైన్ రైన్కు సంబంధించి ఏదైతే ధర పెరిగిందో అది వాస్తవమే. 29,30 రూపాయల దాకా ధర పుంది. దీనికి కారణం ఏమంటి ఒక వైపున భారతదేశంలో గానీ, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో గానీ ఈ పరి పంట, పరి ధాన్యం మనకు విపరీతంగా పండింది. రాష్ట్ర స్థాయిలో గానీ, దేశ స్థాయిలో గానీ గోడాన్ని అన్ని కూడా ఓపర్ లోడ్ అయిపున్నాయి. పండిన పంటను ఎక్కుడ దాచిపెట్టాలో, ఎక్కుడ తీసిపెట్టాలో అనేటటుంటి పరిస్థితి లేదు. అలాగే ఇతర రాష్ట్రాలలో కూడా అమ్మడానికి వీలులేని పరిస్థితి పుంది ఒక వైపున. మరి ఇదే సూపర్ ఫైన్ రైన్కు సంబంధించి అందరూ ఏమనుకుంటున్నారంటే ఒక వైపున పరి ధాన్యం విపరీతంగా పండింది, గోడాన్ని పుల్గా పున్నాయి, కానీ ఇంకోకవైపున మాత్రం ధర 30 రూపాయలు అయింది, 35 రూపాయలు అయిందని మాట్లాడుతున్నారు.

మ.12.40

అధ్యక్షా, ప్రధానంగా ఇందులో వ్యత్యాసం ఉంది. సూపర్ ఫైన్ వెరైటీ అంటే సన్న బియ్యం. వాస్తవంగా మన రాష్ట్రంలో 142 లక్షల టమ్ముల బియ్యం పంట పండితే అందులో 39 లక్షల టమ్ములు మాత్రమే సూపర్ ఫైన్ వెరైటీ బియ్యం. అంటే 25 శాతమే. మామూలుగా పి.డి.ఎస్ ద్వారా ఇచ్చే రైన్స్ ని కాకుండా మనం సూపర్ ఫైన్ వెరైటీని ప్రిఫర్ చేస్తున్నాము. దాని రిక్వెర్మెంట్ సపై కంటే తక్కువ ఉంది. మనకి డిమాండ్ ని బట్టి అరవై లక్షల టమ్ముల బియ్యం కావాలి. మనకు 28 లక్షల టమ్ముల బియ్యం మాత్రమే అందుబాటులో ఉంది. ఈ సూపర్ ఫైన్ వెరైటీ కేవలం భరీఫలోనే పండుతుంది. రబీలో ఈ పంటను వేయరు. సూపర్ ఫైన్ అంటే బి.పి.టి, సౌసా మనూరి ఏదైనా కావచ్చు. ఇది లాంగ్ టర్మ్ క్రాప్. మిగతా వెరైటీలు 110 లేక 120 రోజులలో పండుతాయి. రబీలో సూపర్ ఫైన్ వెరైటీకి సంబంధించిన పంటను వేయరు. ఈల్ట్రింగ్ విషయానికి వ్యాప్తి ఇతర వెరైటీలకు సంబంధించి ఎకరానికి ముప్పె, ముప్పె అయిదు క్వింటాళ్లు వస్తే, ఈ రకానికి సంబంధించి 25 క్వింటాళ్లు వస్తుంది. రైతులు లాభసాధి కాదని ఈ రకం పంటను తక్కువగా పండిస్తున్నారు. ఇది ప్రధానమైన కారణం. మనకు డిమాండ్ కి నరిపడా పంట అందుబాటులో లేని కారణంగా ఈ సూపర్ ఫైన్ వెరైటీ ధర పెరగడం జరిగింది. ఇంకోక కారణం ఇన్ఫుల్ కాష్టం. పంటలు పండించడానికి రైతులకయ్య పెట్టబడి కారణంగా కూడా ధరలు పెరిగాయి.

• An asterisk before the name indicates confirmation by the Member.

అధ్యక్ష, గతంలో రైన్స్కి సంబంధించి మినిమమ్ సహోర్ట్ ప్రైస్ 500 రూపాయలున్నపుడు, మామూలు వెరైటీ బియ్యాన్సికి సంబంధించి కేబీ ధర పదహారు రూపాయలుంది. రైతుకు గిట్టుబాటు ధర కావాలని చెప్పి, రైతు పెట్టుబడి పెరిగిన కారణంగా మినిమమ్ సహోర్ట్ ప్రైస్ని తొమ్మిది వందల రూపాయలకు పెంచడం జరిగింది. ఒక వైపున రైతు పెట్టుబడి పెట్టిన కారణంగా, సహోర్ట్ ప్రైస్ పెరిగిన కారణంగా ఈ ధరలు పెరగడం జరిగింది. ఇక్కడ ఇంకోకి విషయాన్ని గమనించాలి. సూపర్ పైన్ వెరైటీకి సంబంధించి మినిమమ్ సహోర్ట్ ప్రైస్ 930 రూపాయలిచ్చారు. గత సంవత్సరం, మినిమమ్ సహోర్ట్ ప్రైస్ తొమ్మిది వందల ముప్పై రూపాయలుంటే ఆనాడు రైతాంగం పంట రాగానే మార్కెట్ యార్డులో అమ్ముకుంటున్నారు. పదకొండు, పన్నెండు, పదమూడు వందల రూపాయలకు ఈ సూపర్ పైన్ వైరెటీ ధాన్యం అమ్ముకం జరిగింది.

(టి.ఆర్.ఎస్ పార్టీ సభ్యులచే అంతరాయం)

మిష్టర్ స్పీకర్ : మీకు క్లారిఫికేషన్స్ అప్పుడు మాట్లాడడానికి అవకాశం ఇస్తాను. మినిష్టర్ గారిని పూర్తి చెయ్యినిష్టండి.

శ్రీ జూపల్లి కృష్ణరావు : అధ్యక్ష, వాస్తవాలను ఒప్పుకోవడం లేదు. మినిమమ్ సహోర్ట్ ప్రైస్కి అదనంగా రైతాంగం అమ్ముకున్నారా లేదా అనే విషయం వారికి తెలుసు. అది వాస్తవం కానట్లయితే మేము అడిగే దానికి సమాధానం చెప్పమనండి. గతంలో పుడ్ కార్బోరైషన్ అఫ్ ఇండియా వారు మన ధాన్యాన్ని కొనుగోలు చేశారు. గత అయిదారు సంవత్సరాల క్రితం ఎఫ్.సి.ఐకి సూపర్ పైన్ వైరెటీ రైన్స్ నీస్ ఎం.ఎస్.పికి ఇచ్చారు. మనం రేపన్ షాపుల ద్వారా బియ్యాన్ని ఇచ్చాము. గతంలో పుడ్ కార్బోరైషన్ అఫ్ ఇండియా ద్వారా కొన్న బియ్యాన్ని, సివిల్ సపైన్ ద్వారా, మహిళా సమాఖ్యల ద్వారా కొస్టటువంటి బియ్యాన్ని ఈ రాష్ట్రంలో బహిరంగ మార్కెట్కు తరలించి డీలర్లకు అక్రమంగా ఆదాయం వచ్చింది కదా. ఈ సూపర్ పైన్ వైరెటీ ధర పెరిగింది. ఇది వాస్తవం. గతంలో కంటే ఈనాడు రైతాంగానికి పెట్టుబడి పెరిగింది. ఒకప్పుడు లేబర్కి సంబంధించిన, ఫైర్లైజెంస్, డీజిల్, నాట్లు, మెత్తుం కలిపితే కూడా ఎకరానికి మూడు వేల రూపాయలు అయ్యేది కాదు. ఈనాడు పంట పండిన తరువాత కేవలం పంటను కోయడానికి, నూర్చిడికి ఎకరానికి రెండు వేల అయిదు వందల రూపాయల నుండి మూడు వేల రూపాయలు దాకా అపుతుంది. ఈ వాస్తవాన్ని సభ్యులందరూ గమనించాలి. ఈనాడు ధర పెరిగించంటే దానికి కారణం ప్రభుత్వమో, ముఖ్యమంత్రో లేక మంత్రో కాదు. పెట్టుబడి పెరిగింది కాబట్టి ఈనాడు ధరలు విఫరీతంగా పెరిగాయి. గతంలో కూలీలు వలస వెళ్లేవారు. ఈనాడు ఇతర వెల్ఫేర్ యాక్టివిటీస్ కారణంగా ఆ విధంగా వెళ్లడం లేదు. రైతు పెట్టుబడి పెరిగింది కాబట్టి, మినిమమ్ సహోర్ట్ ప్రైస్ పెరిగింది కాబట్టి ధరలు కూడా పెరిగాయి.

(టి.ఆర్.ఎస్ పార్టీ సభ్యులచే అంతరాయం)

మిష్టర్ స్పీకర్ : మినిష్టర్ గారిని కంప్లీట్ చెయ్యినిష్టండి. He is a new Minister. Please take your seats. I will give you an opportunity.

శ్రీ జూపల్లి కృష్ణరావు : మీకు క్లారిఫికేషన్స్ అప్పుడు అవకాశం ఇస్తారు. అప్పుడు మాట్లాడండి.

Sir, these are the factors. ఈ సూపర్ పైన్ వైరెటీ రైన్ పెరగడానికి ఎన్నో కారణాలు ఉన్నాయి. అదే విధంగా ఇన్స్పుట్ కౌస్ట్ పెరగడం ఒకటి. డిమార్డ్ పెరిగిన కారణంగా, పర్సెసింగ్ పవర్ పెరిగిన కారణంగా ధరలు పెరిగిన మాట వాస్తవం. ధరలు పెరగలేదనే మాటను చెప్పడం లేదు. ఎందుకు ధరలు పెరిగాయి అన్న

దానికి these are the reasons. These are the factors. మనం అర్థం చేసుకోవాలి. క్రమంగా ధరలు పెరిగిన మాట వాస్తవం. గతంలో ఎప్పుడూ లేనంతగా ఇతర రకాలకు సంబంధించి పంట దిగుబడి వచ్చింది. గత ప్రభుత్వ హాయాంలో నాలుగు పందల యాభై రూపాయలు లేక అయిదు పందల రూపాయల మినిమమ్ సహీద్ ప్రైస్ ఉన్నప్పుడు ఇతర రకాలకు సంబంధించి కేసీ బియ్యం ధర పదహారు రూపాయలుంది. ఈనాడు క్వింటాల్కు మినిమమ్ సహీద్ ప్రైస్ తొమ్మిది పందల ముప్పై రూపాయలు ఉన్నప్పటికే మిగతా రకాలకు సంబంధించి ఈనాడు కేసీ ధర పదహారు రూపాయలుంది. రెండూ మిక్కు చేసి చూడోద్దని మనవిచేస్తున్నాము. ఇంకోక్ వైపు ఈ మిగతా రకాల బియ్యం ఏవైతే ఉన్నయో వాటిని ఎక్కుడా కొనలేదు, అమ్మలేదు. బఫర్ స్టోక్ ఉంది. ఆల్ ఇండియా లెవల్లో గోడాన్స్‌లోని బియ్యాన్ని ఇతర రాష్ట్రాలకు పంపించలేదు. ఖరీఫ్‌లో వచ్చే క్రావ్‌ని పర్ఫైస్ చేయాలంటే ఉన్నటువంటి స్టోక్‌ని డిమాండ్ ఉన్న ఇతర రాష్ట్రాలకు పంపించాలి. ఈ విషయాన్ని గమనించాలి.

అధ్యాపక్, అదే విధంగా కందిపప్పుకు సంబంధించి ధర పెరిగిన మాట వాస్తవం. రాష్ట్రంలో గత సంవత్సరంలో మూడు లక్షల టమ్ముల కందిపప్పు పండితే ఈ సంవత్సరం రెండు లక్షల టమ్ముల పంట పండడం జరుగుతుంది. అట్లాగే భారతదేశ స్థాయిలో కూడా దేశ అవసరాల మొత్తం కలిపి ముప్పై లక్షల టమ్ముల కందిపప్పు అవసరం అయితే దిగుబడి కేవలం ఇరవై లక్షల టమ్ములు మాత్రమే ఉంది.

మ.12.50

మన రాష్ట్ర అవసరాలకు 4,15,000 మెట్రిక్ టమ్ముల కందిపప్పు అవసరముండగా మన రాష్ట్రంలో పండినది కేవలం రెండు లక్షల మెట్రిక్ టమ్ములు. దాదాపు మనకు రెండు లక్షల టమ్ముల కందిపప్పు ఇంకా అవసరముంది. మన రాష్ట్రంలో ఉన్న డిమాండ్‌ను తట్టుకోడానికి ఇతర రాష్ట్రాలనుంచి దిగుమతి చేసుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నాం . అదే కాకుండా విదేశాలనుంచి కూడా కందిపప్పును దిగుమతి చేసుకొంటున్నాం. దిగుమతి చేసుకొనే కందిపప్పులో అత్యధిక భాగాన్ని ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థద్వారా పంపిణీకి చర్యలు తీసుకొంటున్నాం. ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థద్వారా లక్ష యాభై వేల టమ్ములవరకు అందించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. గతంలో రేప్స్ పొపులద్వారా కిలో కందిపప్పును ముప్పై రూపాయలకు ఇవ్వడం జరిగింది. బహిరంగ మార్కెట్లో ధరలు పెరిగిన కారణంగా కిలో కందిపప్పును నలభై అయిదు రూపాయలకు అందించే కార్బూక్షమం చేస్తున్నాం.

కేంద్ర మంత్రిగారు కందిపప్పు ధరల పెరుగుదలపై ఒక స్టైట్‌మెంట్ చేశారు. "Pulses production could not meet the ever-increasing demand and resultantly we have to take the route of import to fill up the gap between demand and supply and decrease was also registered in the production of pulses during the year 2008-09." ఈనాడు రాష్ట్రానికి సంబంధించి కూడా ఎనింటిసీ ద్వారా మనం ఇగుమతి చేసుకొని వచ్చే నెలాభరుకు రేప్స్ పొపులద్వారా అందించే కందిపప్పు ధరను యాభై అయిదు రూపాయలకు అందించే పరిస్థితి ఉంది. బహిరంగ మార్కెట్లో కందిపప్పు అందుబాటులో లేని కారణంగా ధరలు కొంత పెరిగాయి. కంది పంట పండించడం తగ్గడంతో ధరలు పెరిగాయి. అటువంటి పరిస్థితి భవిష్యత్తులో రాకుండా ఉండడంకొరకు కందిపప్పును దిగుమతి చేసుకొనే ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. అదొక మార్గం. వచ్చే ఖరీఫ్ కాలంలో కంది పంటను పెంచడంకోసం కంది విత్తనాలపై ఇచ్చే సబ్సిడీని మరింత పెంచి దైతులకు కంది విత్తనాలు విరివిగా అందించి, వారు పండించిన పంటకు కనీస మధ్యతు ధరను పెంచే ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. కేంద్ర ప్రభుత్వం కందికి రెండు వేల రూపాయలను కనీస మధ్యతు ధరగా ప్రకటించింది. రాష్ట్ర

ప్రభుత్వం మరొక వెయ్యి రూపాయలు అదనంగా ఇచ్చి మూడు వేల రూపాయలకు పెంచే ప్రయత్నం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేస్తున్నది. కంది ఉత్సత్తుని పెంచడానికి ఈ ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. కందిపస్పు డిమాండ్ పెరగడం, ఇన్ఫుల్ కాస్ట్ పెరగడం, వేజెస్ పెరగడం, అభివృద్ధి కార్బోక్రూలు పెరగడం కూడా కందిపస్పు వినియోగం పెరగడంతో ధరలు పెరిగాయి.

గ్రామాలలో నివసించే ఎనభై శాతం ప్రజల జీవన ప్రమాణం పెరగడం కూడా ఒక కారణం . ప్రజలు వారి ఆదాయంలో పెరిగిన మొత్తంలో ఎక్కువ భాగాన్ని ఆహారంకోసం, గృహ నిర్మాణం కోసం, పిల్లల చదువుకోసం, కుటుంబ సభ్యుల ఆరోగ్యంకోసం ఖర్చుపెడతారు. అధికంగా వస్తున్న ఆదాయం వల్ల, ప్రభుత్వం చేపడుతున్న సోపల్ యాణ్ణిటీస్ నల్ల పెరిగిన ఆదాయంతో క్వాలిటీ లైఫ్ కొరకు, జీవన ప్రమాణాలను పెంచుకోవడం కొరకు, మంచి జీవనాన్ని గడవడానికి ఖర్చు చేస్తున్నారు. మనం దానిని స్వాగతించాలి, హర్షించాలి. నిత్యాపనర వస్తువులు అనగా కూరగాయలు కావచ్చు, పప్పులు కావచ్చు, పెరిగిన ఆదాయాన్ని నారు ఈసిథిష్టవ నాటికి వెచ్చిస్తున్నారు. డిమాండ్ పెరగడంతో పెరిగిన రేట్లు తగ్గించడంకోసం ఉత్సత్తుని అధికం చేసే ప్రయత్నం కూడా మేం చేస్తున్నాం. అక్రమనిల్వలకు సంబంధించి గతంలో లేనటువంటి కంట్రోల్ ఆర్డర్సును ఇప్పడు ఇంప్లిమెంట్ చేసే కార్బోక్రూమం చేస్తున్నాం. ఇప్పడు పెద్దలు జయప్రకాష్ నారాయణ్గారు మాట్లాడుతూ అక్రమ నిల్వలే ధరల పెరుగుదలకు ప్రధాన కారణమని చెప్పారు. అక్రమ నిల్వల్ని అరికట్టడంకోసం కంట్రోల్ ఆర్డర్సును ఇంప్లిమెంట్ చేసే కార్బోక్రూమం మేం చేస్తున్నామని మరొకసారి తెలియజేస్తున్నాను. భారత ప్రభుత్వ అనుమతి తీసుకోని రైతాంగం ఉత్సత్తు చేస్తున్న పంటకు ఎంత రేటు వస్తుంది, మార్కెట్లో ఎంత రేటు ఉండని లెక్కించి, అందుకు అనుమతిన ధరను నిర్ణయించి, నిత్యాపనర వస్తువుల చట్టాన్ని వినియోగించేందుకు కూడా చర్యలు తీసుకుంటున్నాం. అక్రమ నిల్వలు చేస్తున్న చేట్ల దాడులుచేసి నిల్వచేసిన వ్యాపారులపై ఇప్పటివరకు చట్టంలో 6వ సెక్షన్స్ ద్వారా కేసులు నమోదు చేసి, ఆ ధాన్యాన్ని సీజ్ చేసే విధానం ఉండేది. 2007-08 సంవత్సరంలో మొత్తం రెండు పందల కోట్ల రూపాయల విలువగల ధాన్యం పట్టుకుంటే అనగా సూపర్ పైన్ బియ్యంగానీ, కందిపస్పు గానీ పట్టుకుంటే, ఈ సంవత్సరం గత నాలుగు నెలల కాలంలోనే సుమారుగా 230 కోట్ల రూపాయల విలువ గల ధాన్యాన్ని సీజ్ చేయడం జరిగింది. అక్రమ నిల్వల్ని బయటికి తీసుకరావడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు ఎన్నోసార్లు మీటింగ్స్ పెట్టి, అధికారులతో చర్చించి వారికి స్పష్టమైన ఆదేశాలిప్పడం జరిగింది. ఆ కార్బోక్రూమంలో భాగంగా జిల్లా కలెక్టరకు ప్రత్యేకంగా ఆదేశాలు కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. ఆయా జిల్లాలోని వ్యాపారులను పిలిచి మాట్లాడి, వారిని కన్వీన్ చేసి నిల్వలు బయటకు తీసుకవచ్చి ప్రజలకు సరస్మైన ధరలకు పప్పు ధాన్యాలను అమ్మించే కార్బోక్రూమం చేపట్టాం. అందులో భాగంగా మెదక్ జిల్లాలో, రంగారెడ్డి జిల్లా తాండూరులో కందిపస్పును కిలో 55 రూపాయలకే అమ్మించే కార్బోక్రూమం జరుగుతున్నది. మిలర్లకు కూడా మేం స్పష్టంగా ఆదేశించడం జరిగింది. వారం రోజుల్లో కందిపస్పు ధరలు అందుబాటులోకి తీసుకరాకపోతే వారిపైన నిత్యాపనర వస్తువుల చట్టంలోని 6వ సెక్షన్ ప్రకారమే కాకుండా అవసరమైతే సెక్షన్ 7వ, ఇంకా అవసరమనుకుంటే పి.డి. యాక్షన్సు కూడా ప్రయోగించడానికి ఈ ప్రభుత్వం వెనుకంట వేయదనే వాస్తవాన్ని తెలియజేస్తున్నాను. ఇప్పటిసుంచి విజిలెన్స్ దాడులు కూడా అధికంగా చేసే కార్బోక్రూమం కూడా చేయడం జరుగుతుందని మీద్వారా గౌరవసభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. అందుకోసం అవసరమైన అనుమతిని ముఖ్యమంత్రిగారు పోర సరఫరాల శాఖకు ఇప్పటికే ఇవ్వడం జరిగింది. కింది స్థాయిలో, మధ్య స్థాయిలో అవసరమైన చర్యలు వెంటనే తీసుకోని కారణంగా త్రాన్స్ఫర్ పాలస్లో రిజ్ట్ ఓరియెంటేషన్ ఉండే విధంగా లింక్ అవ్ చేసేందుకు అమమతిని తీసుకోవడం జరిగింది. రేట్లు తగ్గించడంకోసం నిల్వల్ని వెలికితీసే చర్యలు చేపడుతున్నాం.

కందిపప్పు ధర పెరగడానికి ఇంకోక కారణం కూడా ఉంది. కంది పంట పండించేవారు ఆ పంటను తగ్గించి మొక్కజోన్సు తదితర వాణిజ్య పంటలకు మొగ్గుచూపుతున్నారు. ఎందుకంటే, అందులో రిటర్న్సు ఎక్కువగా ఉండడం, కందిలో రిటర్న్సు తక్కువగా ఉండడం ప్రథాన కారణం. సూపర్ ఫైన్ వెరైటీకి సంబంధించి ఆయా మిల్లులలో వారి మిల్లింగ్ కెపాసిటీ 25 టన్నులుంటే మిల్లులో వారు రిటైన్ చేసుకొనే కెపాసిటీ సుమారుగా అయిదు వేల మెట్రిక్ టన్నులు ఉంటుంది. ఆ స్థాయి పరకు వారు నిల్వ చేసుకోవచ్చు. గతంలో ఆ స్టోకు 10 శాతం పరకు నిల్వ చేసుకోవచ్చుని ఉండగా, గత వారమే ప్రభుత్వం జీవో నిదురల చేసి ఆ స్థాయిని పది శాతం నుంచి అయిదు శాతానికి తగ్గించడం జరిగింది. మాధ్విమం లిమిట్స్ 1800 మెట్రిక్ టన్నులకు తగ్గించడం జరిగింది.

మ.1.00

అక్కమ స్టోకులు ఎక్కడెక్కడ ఉన్నాయో వాటిని బయటకు తేవడానికి టోర్ ఫ్రీ నెంబర్లను వాడుతున్నాం. టోర్ ఫ్రీ నెంబర్ల ద్వారా సమాచారం తీసుకొని వాళ్లపైన రైట్లు చేసే కార్యక్రమం చేస్తున్నాం. కందిపప్పు ధర ఈనాడే కాదు, గత ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నప్పుడు కూడా.....

మిస్టర్ స్పీకర్ : మినిస్టర్ గారూ కన్కల్డు చేయండి.

శ్రీ జూపల్లి కృష్ణరావు : గత ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉన్నప్పుడు మద్దతు ధర రు.750, రు.800 ఉన్నప్పుడు కూడా కందిపప్పు ధర రు.35/-కి పెరిగింది. అంటే ఈనాడే కాదు గత ఏడు, ఎనిమిది సంవత్సరాల క్రితమే కందిపప్పు ధర ....1997లో రు.19.97 పైనలు ఉన్న కందిపప్పు ధర రు.35.83 పైనలకు పెరిగింది. దీనికి కారణం ఏమిటి? గతంలో ఈ పరిస్థితి ఉన్నప్పుడు గత ప్రభుత్వాలు కూడా 9, 10 సంవత్సరాలు అధికారంలో ఉండి వాళ్లు ఉత్సత్తుత్తిని పించే కార్యక్రమాలు చేయని కారణంగానే ఈనాడు ఈ పరిస్థితి వచ్చింది. అంటే 79 శాతం పెరిగింది. 2008లో బహిరంగ మార్కెట్లో రు.75 నుంచి రు.80 దాకా ఈరేటు పెరిగింది. ముఖ్యంగా సూపర్ మార్కెట్లలో ఇంకా అధికంగా ధరలున్నాయి. అవసరమైతే అటువంటి వాటిని గుర్తించి వాటి పైన కేసులు పెట్టి అక్కడ కూడా ధరలు తగ్గించే కార్యక్రమం చేయటం జరుగుతుంది.

ఉల్లిగడ్డకు సంబంధించి నిన్న మాటల్డాడిన సభ్యులు ఈనాడే కూరగాయల ధరలు పెరిగాయి, గతంలో ఎప్పుడూ పెరగలేదనే పద్ధతిలో మాటల్డాడారు. రు.4.60 పైనలు ఉన్న ఉల్లిగడ్డ ధర అక్షోబర్, 1998లో రు.22.88 పైనలకు పోయింది. గతంలో ఫిల్మీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా ఉల్లిగడ్డ ధర కారణంగానే కొలాప్స్ అయ్య పరిస్థితికి వచ్చింది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : కన్కల్డు చేయండి.

శ్రీ టి.హరీచరావు : ఇప్పుడు ఏమి చేయాలో చెప్పండి. గత ప్రభుత్వం సంగతి ఇప్పుడు ఎందుకు? సార్, టైము వేస్తూ చేస్తున్నారు. ఏమి చేయాలో కన్ఫ్రాంట్ చెప్పమనండి.

శ్రీ జూపల్లి కృష్ణరావు : కంపారిజన్ అవసరం. ఈనాడే ధరలు ఎందుకు పెరిగాయి అన్నారు కాబట్టి comparison అవసరం. ధర ఎందుకు పెరిగిందనేది కూడా తెలియచేయవలసిన అవసరం ఉంది. పామోలిన్ ఆయిల్ 2003 వ సంవత్సరంలో రు.44.83 పైనలు ఉంది. గ్రోండ్ నట్ ఆయిల్ కేబీ ధర 2003లో రు.63.70 పైనలు ఉంటే ఈనాడు రు.50కి తగ్గించే కార్బోక్రమం జరిగింది. పెట్రోల్ ధర, డీజిల్ ధర 18 సార్లు పెంచామని సభ్యులు చెప్పడం జరిగింది. గతంలో 1994 నుంచి 2004 సంవత్సరాల మధ్య కాలంలో గత ప్రభుత్వాలు ఉన్నప్పుడు 46 సార్లు పెంచారు. 81 శాతం పెంచడం జరిగింది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మినిస్టర్ గారూ, కన్కాడ్ చేయండి.

శ్రీ జూపల్లి కృష్ణరావు : ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత కేవలం 32 శాతం మాత్రమే ధరలు పెరిగాయి. నిన్న మాటల్డాడిన సభ్యులు వ్యాటలో నాలుగు శాతం గురించి చాలా అందోళన వ్యక్తం చేశారు. వ్యాట ద్వారా కందిపస్పు పైన రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి వచ్చే ఆదాయం 2 లక్ష టుస్లల ప్రాడక్షన్ అనుకుంటే దాని పైన వచ్చే ఆదాయం కేవలం రు.15 కోట్ల నుంచి రు.20కోట్ల మాత్రమే. కందిపస్పు పైన గత సంవత్సర కాలం నుంచి సుమారుగా రు.400 కోట్ల కేవలం కందిపస్పు పైన సబ్సిడీ ఇచ్చే కార్బోక్రమం జరిగింది. దేశంలో 23, 24 రాష్ట్రాలు ఉండగా ఏ రాష్ట్రంలో కూడా కందిపస్పును పిడిఎస్ ద్వారా సప్లై చేసే కార్బోక్రమం చేయలేదు. అందుకొనే ఈనాడు ఒకవైపున రైతాంగానికి సరియైన ధర చెల్లిస్తూ వాళ్ళకు గిట్టుబాటు ధర వచ్చేట్లు చూస్తూ ఇంకోక వైపున పేదవాళ్ళకు 2 కోట్ల రేప్స్ కార్బూల ద్వారా సంవత్సరానికి సుమారుగా రు.4 వేల కోట్ల సబ్సిడీ ఇస్తున్నాం. బియ్యం గానీ పస్పులు గానీ, సుసెలు గానీ ఈ భారతదేశంలో ఏ ఇతర రాష్ట్రం గానీ ఇంత భారీయెత్తున సబ్సిడీ ఇచ్చిన రాష్ట్రం మరొక రాష్ట్రం ఉండేమో చెప్పండి. ఈ ప్రభుత్వం, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం, వై.ఎస్.రాజశేఖరరెడ్డి గారి ప్రభుత్వం సంక్షేమ ప్రభుత్వం కాబట్టి ఈనాడు ఇంత పెద్దయెత్తున ఈ కార్బోక్రమాలు చేస్తున్నది. కాబట్టి ఇందులో ఎస్సీలు, బీసీలు పేద వాళ్ళందరి గురించి ఇంత పెద్దయెత్తున సబ్సిడీలు ఇచ్చే కార్బోక్రమాలు చేస్తున్నది.

అధ్యక్షా, సభ్యులు మాటల్డాడుతూ ఇది సమద్ధ ప్రభుత్వమా? లేక అనమద్ధ ప్రభుత్వమా? అని అడిగారు. గత 5 సంవత్సరాల కాలం నుంచి రైతాంగానికి అన్ని రకాల మేలు చేసే కార్బోక్రమం చేస్తూ ఒకవైపున ఉచిత నిధ్యత్ ఇస్తూ, ఒకవైపున ప్రాజెక్టులు కట్టించే కార్బోక్రమం చేస్తూ, సబ్సిడీలు ఇస్తూ గతంలో ఎప్పుడూ లేని నిధంగా మద్దతు ధరలు ఇస్తూ ఒకవైపున రైతాంగానికి మేలు చేస్తూ దానియొక్క ఇబ్బంది, బాధ పేదవారి మీద పడకూడదని రేప్స్ పోపుల ద్వారా అధికంగా ఇష్టే ఇవ్వడానికి సివిల్ సప్లై కార్బోరేప్స్ ద్వారా రేప్స్ పోపుల ద్వారా అన్ని రకాల నిత్యావసర వస్తువులను ఇచ్చే కార్బోక్రమం చేస్తున్నాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ : కన్కాడ్ చేయండి.

శ్రీ జూపల్లి కృష్ణరావు : అధ్యక్షా, ఈ ప్రభుత్వం పైన ఎవరు ఎన్ని మాటల్డాడినా ధరలు పెరగడమనేది Global Phenomenon భారతదేశ స్థాయిలో, ప్రపంచ స్థాయిలో ఎకాస్మీ కారణంగా ఇన్ఫోర్మేషన్ మొత్తం ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఉంది. మన రాష్ట్రానికి సంబంధించి ఈనాటికి కూడా ఇతర రకాల బియ్యం ధర రు.16/- ఉంది. కందిపస్పు ధర పెరిగిసందుకే ఈనాడు రేప్స్ పోపుల ద్వారా రు.45/-లకి ఒక కేబీ ఇచ్చే ఏర్పాటు చేస్తున్నాం. వేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టే కార్బోక్రమం చేస్తున్నాం. భవిష్యత్తులో ఇటువంటి పరిస్థితి

రాకుండా ఉండాలని ఈనాడు పెద్దయెత్తున ప్రాజెక్టులు కట్టించి, ప్రాజెక్టులు వూర్మయితే, పొలానికి నీళ్లు వస్తే పంట ధన్యాలు, కూరగాయలు ఇవన్నీ ధరలు పెరిగే పరిస్థితి రాకుండా ఉండేందుకు ఈ కార్యక్రమం చేస్తున్నాం.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మినిస్టర్ గారూ, కన్కన్ క్లాడ్ చేయండి. మళ్లీ క్లారిఫికేషన్లు ఉంటాయి. Please conclude.

శ్రీ జాపల్లి కృష్ణరావు : అధ్యక్షా, కిషన్‌రెడ్డి గారు అడిగిన దానికి, జయప్రకాష్ నారాయణ్ గారు అడిగిన దానికి, ఈ ధరలు తగ్గించడానికి విజిలెన్స్ దాడులు ముమ్మరం చేసే కార్యక్రమం చేస్తాము. ధరలు తగ్గించే ప్రయత్నం చేస్తాం. వాళ్ల అడిగిన విధంగా విజిలెన్స్ రైడ్లు చేస్తూ మనకు చట్టాలు ఏవైతే ఉన్నాయా, ఎసెన్సియల్ కమాడిటీస్ యాక్స్ ఏర్ధైతే ఉందో, మనకున్న చట్టాలను ఉపయోగించుకొని వాటిని ఎవరూ అతిక్రమించకుండా చేసి ఈ ధరలను నియంత్రించే కార్యక్రమం చేస్తాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ : శోభానాగిరెడ్డి గారూ ప్రోట్ క్వాశన్లు మాత్రమే అడగండి. లాంగ్ క్వాశన్లు అడగకండి. కేవలం రెండు, మూడు క్వాశన్లు మాత్రమే అడగండి.

మ.1.10

శ్రీమతి భూమా శోభా నాగిరెడ్డి (అళ్గగడ్డ) : అధ్యక్షా, మంత్రి గారు ధరలు పెరగడానికి కారణం చెప్పారు. ధరలు తగ్గిస్తామనే దానికి ఏ విధంగా తగ్గిస్తారనేటువంటి సమాధానం మాత్రం చెప్పలేదు. ముఖ్యంగా ధరలు పెరగడానికి మూడు కారణాలు చెప్పారు. డిమాండుకు తగినటువంటి ఉప్పత్తి లేదని, ప్రజల్లో కొనుగోలు శక్తి పెరిగింది కాబట్టి డిమాండు పెరిగిందని, అదేవిధంగా పెట్టుబడి పెరిగింది కాబట్టి అని, ఈ కారణాలన్నీ చెబుతున్నారు. దీనితోబాటు ఈ రోజు ధరల పెరుగుదల అనేది కొనుగోలు శక్తి పెరిగి కాదు, ప్రజల్లో కొనుగోలు శక్తి క్షీణించిపోతూ వుంది. పెరిగినటువంటి నిత్యాపుర పస్తువుల ధరలు చూస్తే, చాలా మంది పేద ప్రజలు భరించలేనటువంటి పరిస్థితి వుంది. ఇది ఒక్క సివిల్ సప్లై వాళ్లే కాదు. అగ్రికల్చర్ వాళ్లు, సివిల్ సప్లై వాళ్లు కలిసి ప్లాన్ చేసుకోవాల్సినటువంటి అవసరముంది. ఈ రోజు మంత్రి గారు చెప్పారు మన రాష్ట్రంలో కంది పంట గత సంవత్సరం 4 లక్షల 42 వేల హెక్టార్లు వుంటే, ఈ సంవత్సరం 1.39 వుందని చెప్పారు. అదేవిధంగా మిర్చి కూడా చూస్తే, గత సంవత్సరం 70 వేలు వుంటే ఈ రోజు 40 వేలకు వుంది. వేరుశెనగ కూడా 15 లక్షల హెక్టార్లలో గత సంవత్సరం వుంటే, దాంట్లో 35 శాతం మాత్రమే ఈ సంవత్సరం సాగులోకి రావడం జరిగింది. అదేవిధంగా పొద్దుతీరుగుడు కూడా 1.16 వుంటే, దాంట్లో 20 శాతం కూడా లేదు. ఈ విధంగా ప్రభుత్వానికి ఖచ్చితంగా ఒక ప్లాన్ వుండాల్సిన అవసరముంది. మనకు పచ్చేటువంటి పంట ఎంత వస్తోంది? దాని డిమాండుకు తగినటువంటి పంట వస్తూ వుండా, లేదా? అనేటువంటి ఆలోచన ప్రభుత్వం చేసిందా, లేదా అని మీ ద్వారా నేను అడుగుతున్నాను...

మిస్టర్ స్పీకర్ : రాజేందర్ గారూ..

శ్రీమతి భూమా శోభా నాగిరెడ్డి : దానికి ఇద్దరూ కలిసి ప్లాన్ చేసుకోవాల్సిన అవసరముంది.

(ఈ సందర్భంలో ప్రజారాజ్యం పార్ట్ గౌరవ సభ్యురాలు శ్రీమతి భూమా శోభానాగిరెడ్డి గారికి తన ప్రసంగాన్ని కొనసాగించేందుకు అవకాశమివ్వాలని శ్రీ ఈచెటెల రాజేందర్, శ్రీ జి. మల్లేష్ మరియు శ్రీ జి. కిషన్‌రెడ్డి గార్లు గౌరవ సభాపతి గారికి విజ్ఞప్తి చేసారు)

మిస్టర్ స్పీకర్ : లేదూ.. There is an important Statement on drought situation. Rajender garu.. Shobha Nagi Reddy garu..

(ఈ సందర్భంలో తిరిగి శ్రీమతి భూమా శోభా నాగిరెడ్డి గారికి తమ ప్రసంగాన్ని కొనసాగించేందుకు అవకాశం ఇవ్వడం జరిగింది.)

శ్రీమతి భూమా శోభా నాగిరెడ్డి : అధ్యక్షా, ఈ రోజు ప్రభుత్వానికి ముందు చూపు వుండవలసిన అవసరముంది. పంట దిగుబడి తగ్గుతున్నపుడు, డీమాండు ఉంటుందన్నపుడు, దానికి తగినటువంటి ప్లాన్ వేసుకోవాల్సినటువంటి అవసరం ప్రభుత్వానికి వుంది. దానితోబాటు మేము బడ్జెట్‌లో మాట్లాడినపుడు కూడా చెప్పడం జరిగింది. మార్కెట్ ఇంటర్వెస్ట్ కోసం నిధిని కేటాయించాలని చెప్పడం జరిగింది. దానికి తగినటువంటి సమాధానం రోజుయ్ గారు చెప్పేదు. ఖచ్చితంగా మార్కెట్ ఇంటర్వెస్ట్ చేయాల్సిన అవసరముంది అధ్యక్షా. మంత్రి గారు రేప్పన్ పోపుల్ కందిపపు రు. 45 కు ఇస్తాపుని చెబుతున్నారు. కానీ, అది రు. 60 కు రేపటి నుంచి ఇస్తాపుని చెప్పుతున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : కంక్కాడ్ చేయండమ్మా..

శ్రీమతి భూమా శోభా నాగిరెడ్డి : అదేవిధంగా ఈ రోజు కందిపపు మీద కూడా 4 శాతం వ్యాట్ వుంది. దానివల్ల ప్రభుత్వానికి కేవలం రు. 20, 30 కోట్లు మాత్రమే వస్తుందని చెప్పినపుడు ఆ వ్యాట్‌ను తీసివేస్తే పేదప్రజలకు ఉపయోగపడుతుంది కాబట్టి కందిపపు మీద ఉన్నటువంటి వ్యాట్‌ను కూడా తీసివేయాలని మేము ప్రభుత్వాన్ని అడుగుతున్నాము. ముఖ్యంగా ఈ నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు పెరగడానికి ప్రధాన కారణం - పెట్రోలు, డీజిల్ ధరలు పెరగడం వల్లనే దాని ప్రభావం అన్నింటి మీద పడుతున్నది కాబట్టి, మరి ఏ ఇతర రాష్ట్రంలో లేని విధంగా మన రాష్ట్రంలో దాదార్పగా 33 శాతం వ్యాట్ దాని మీద ఉంది కాబట్టి దాన్ని తగ్గించాలని చెప్పి.....

మిస్టర్ స్పీకర్ : రాజేందర్ గారూ...

శ్రీమతి భూమా శోభానాగిరెడ్డి : మైక్రోప్స్ కి వెళితే కష్టమమ్మా! We have already finished the discussion. Only clarifications.

(ఈ సందర్భంలో తె.రా.స. గౌరవ సభ్యులు శ్రీ ఈచెటెల రాజేందర్ గారు “సార్, ఇది ప్రజలకు సంబంధించిన సమస్య - అవకాశమివ్వండి” అని గౌరవ సభాపతికి విజ్ఞప్తి చేసారు.)

అప్పును.. ఆలోర్డీ డిస్క్యూషన్ అయిపోయింది. ముఖ్య క్లారిఫికేషన్ 15 మినిట్స్ అంటే ఎలా జరుగుతుంది? సరే, లాస్ట్ క్లారిఫికేషన్.

శ్రీమతి భూమా శోభానగిరెడ్డి : అధ్యక్షా, పెట్రోలు, డీజిల్ ధరల మీద వ్యాట్ తగ్గించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాం. ముఖ్యంగా మార్కెట్ ఇంటర్వెన్షన్ కోసం ప్రత్యేకంగా నిధిని కేటాయించాలని డిమాండ్ చేస్తున్నాం.

మిస్టర్ స్పీకర్ : రాజీందర్ గారూ...

శ్రీ ఈటల రాజీందర్ (హుజూరాబాద్) : అధ్యక్షా, మంత్రి గారి సమాధానంలోనే ఒక సత్యాన్ని అంగీకరించారు. ధరలు మాత్రం పెరిగిన మాట వాస్తవమే. కానీ వారు చెప్పిన సమాధానంలోనే అనంబుధ్మమైనటువంటి ప్రశ్న లేవెనెత్తారు. ఒకైపు వారేమంటున్నారంటే విపరీతమైన పెట్టుబడులు పెరిగాయి కాబట్టి ధరలు పెరిగాయి అన్నారు. కానీ విపరీతమైన పెట్టుబడులు పెరిగిన మాట వాస్తవమే కానీ, ధరలు మాత్రం లేవనే నిషయం అంగీకరించాలి. ఎందుకంటే ఇక్కడ అందరికీ తెలుసు. మన దగ్గర దొడ్డు ఒడ్డు రు.930/- రేటుంటే, రు.830/-కి అమ్ముకున్న మాట వాస్తవమా, కాదా? రెండవది సన్మచియుంకి సంబంధించి ఇవాళ వచ్చింది కాదు. గౌరవ మంత్రి గారు ఒక మాట చెప్పారు. ఇంటిస్థిత్వ వ్యవసాయం చేశాను నేను అని అన్నారు. నేనడుగుతున్నాను.. సలబై ఏళ్ళ క్రితం కూడా పొట్టి ఒడ్డుకు, దొడ్డు ఒడ్డుకు, కిచిడీ ఒడ్డుకు తేడా ఉండేవి. రు.200/-, రు.300/- తేడా ఉండేవి. ఇవాళ్లికి కూడా రు.930/- దొడ్డు ఒడ్డు ఉంటే రు.1150/- పరకు పడుతున్నాయి. కానీ వీరు చెబుతున్నట్లుగా ఇప్పటి బియ్యం ధర పలుకుతున్నట్లుగా రైతాంగానికి గిట్టుబాటు ధర రానటువంటి మాట వాస్తవం. ఇవాళ్లికి కూడా రైతాంగం దగ్గర సన్మ ఒడ్డు బోల్లంత స్టోక్సు ఉన్న మాట వాస్తవం. అయితే ఒకటే ఒకటి అధ్యక్షా.. ఇవాళ నిజంగా సన్మ ఒడ్డు స్టోకు లేక కాదు కాబట్టి, మీరు గసుక నిజంగా దాడులు చేయించి బయటకు తీయిస్తే తప్పకుండా ఈ ధరలు తగ్గేందుకు అస్సారం ఉంది.

రెండవది ఇవాళ మీరు బియ్యం కేంద్రాలు పెడతామని చెబుతున్నారు. ఎక్కుడ కూడా అది అనులు జరగడం లేదు. వాటిని మండలం, మండలానికి పెడతామని చెబుతున్నారు. కనీసం అవన్నా పెట్టి రు.20, రు.22 లకు బియ్యం ఇచ్చే కార్బూక్మాలు చేయాలనేది ఒక సూచన. రెండవది, ఇంకోక మాట మంత్రి గారు ఏ చెబుతున్నారంటే ఉపాధి హామీ పనులు పెరిగిన తరువాత డబ్బులు బాగా జనం దగ్గర జమయ్యాయి కాబట్టి, బాగా తింటున్నారు కాబట్టి పెరుగుతున్నాయనేది. ఇద్దేమైనా శాస్త్రీయమైన ఆర్గామెంటా? పైసలు ఎక్కువున్నా, తక్కువున్నా తినేది అదే అనే నిషయాన్ని అర్థం చేసుకోవాలి. కాకపోతే స్క్రిప్టీ ఉండని చెప్పండి. దానిని ఎట్లా నియంత్రిస్తారో చెప్పండి. అంతేగాని, అనంబుధ్మమైన సమాధానం చెప్పడం భావ్యంకాదు. మూడవది, దీనివల్లనే సన్మచియ్యం తినేవారి సంఖ్య పెరిగింది అంటున్నారు, ఇది అవాస్తవం. నేను సూటిగా మంత్రిగారిని ఒకటే అడుగుతున్నాను. ఇవాళ వంద శాతం నుండి రెండు వందల శాతం పరకు ధరలు పెరిగిన మాట వాస్తవం. ఈ వంద నుండి రెండు వందల శాతం జీతభుత్వాలు పెరిగే ఆస్సారం లేదు. వాళ్ళ ఈసోజు ఒకేసారి నియంత్రించుకోవడం కష్టపుతుంది కాబట్టి, ప్రైయిట్స్ ఒక రూ.500 కోట్ల నిధిని ఏర్పాటుచేసి, ఈ ధరలను నియంత్రించే కార్బూక్మం చేయాలనేది ఒకటవ డిమాండ్.

రెండవది, సోపల్ వెల్ఫేర్ మరియు అన్ని రకాల హోస్పిట్స్, విశ్వవిద్యాలయాల నుంచి మొదలుపెట్టి సోపల్ వెల్ఫేర్ హోస్పిట్స్ పరకు కూడా ఈ వంద శాతం ధరలు పెరగడం వల్ల టండర్లు పెలిస్తే ఎవ్వరూ రాని పరిస్థితి ఉంది

కాబట్టి, దయచేసి మనం ప్రభుత్వ పరంగా బియ్యం ఏదైతే ఇస్తున్నామో, దానితోబాటుగా మిగతా పప్పులు, ఉప్పులు కూడా ప్రభుత్వమే సివిల్ స్పెష్స్ ద్వారా సరఫరా చేయాలనేది రెండవ డిమాండ్. మూడవ డిమాండ్ ఏమంటే, ఇవ్వాళ రేప్స్ కార్బు మీద అర కేజి కందిపపు ఇస్తున్నాం. దానిని కీసం రెండు కిలోలక్కన్న పెంచేటువంటి ఏర్పాట్లు చేయాలని తమరికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా, చివరిగా మేమేమైనా అర్స్‌మెంట్ పెడితేనేమో వ్యాట్ తగ్గించడానికి వీల్లేదు, డీజిల్ప్పు ఉస్సుటువంటి ట్యూట్స్ తగ్గించడానికి వీల్లేదని చెబుతున్నారు. మరి ఏ మెకానిజాన్ని ఏర్పాటుచేసి, ఎందుకంటే ఇది చాలా సీరియస్ ఇస్ట్ర్యూ కాబట్టి, ఇంత సీరియస్‌గా ఉన్న సందర్భంలో.. రెండవది ఏమంటే అధ్యక్షా.. కరువు కూడా తరుముకొస్తుంది. ఇవ్వాళ ఎక్కడ కూడా రెసిప్స్ వచ్చి డబ్బులు లేవు. అందుకనే కనీసం ఈ ఆహారధాన్యాలశైనా ప్రోవైడ్ చేయాల్సిన ధర్మం ప్రభుత్వానికి ఉంటుంది కాబట్టి, తక్షణమే దీని మీద ఒక ప్రణాళికాబద్ధమైనటువంటి ఆచరణాత్మకమైన ప్రోగ్రాం ప్రకటించాలని తమరి ద్వారా మంత్రిగారుని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : శ్రీ జి. మల్లేష్ గారు.

శ్రీ జి.మల్లేష్ (బెల్లంపల్లి): అధ్యక్షా, మంత్రిగారు సమాధానంలోనే కొంత అంగీకరించినారు. ధరలు పెరిగిన మాట వాస్తవమని. గౌరవ నభ్యాలందరికీ కూడా తెలుసు.. మంత్రిగారికి ఇంట్లో అడిగితే ఇంకా ఎక్కువ విషయం తెలుస్తుంది. ఎందుకంటే, ఈ ధరల సమస్య అనేటువంటిది యావత్ రాష్ట్ర ప్రజలంతా ఎదుర్కొంటున్న సమస్య. ధరలు పెరిగిన విషయం ముమ్మటికి నిజం అధ్యక్షా. దాంట్లో ఏమి వివాదాస్పాదమైనటువంటిది లేదు. ఐతీ, అది కొంత ప్రకృతి కారణమైనటువంటిది వాస్తవమే. అయితే, కొంత భ్లాక్ మార్కెటర్లు, స్క్యూర్లు, దొంగ వర్తకులు చేస్తున్న అక్రమాల వల్ల కూడా, కృతిమ కొరత స్టేట్ చడం వల్ల కూడా ఈ ధరల పెరుగులకు కారణమవుతున్నది. మీకు ఉండాహారణకు చెబుతాను. నిజయవాడలో, గుంటూరులో, రాజమండ్రిలో, మదనపల్లిలో ఈ సమస్యలపైన కొఢిగా అందోళన జరిగిన తరువాత స్వయంగా ముఖ్యమంత్రిగారు ఆదేశాలు జారీచేస్తే, రైండ్ చేస్తే చాలా విషయాలు బయటకొచ్చాయి, కొంతమంది మీద యాక్షన్ జరిగిన మాట ముమ్మటికి వాస్తవం. అయితే పెద్ద తిమింగళాలున్నాయి. మనం గతంలో చూస్తే వద్దాలు బాగా పడ్డాయి, మన రాష్ట్ర ప్రజల అవసరాలకు సరిపడేటువంటి ధాన్యం ఉత్పత్తి అయ్యంది. కానీ, మన ఉత్పత్తి అంతా భ్లాక్ మార్కెటర్లు దాచిపెట్టడం వల్ల కొంత పోతే, ఇతర ఎగుమతులను ప్రోత్సహించడానికి కొంతపోతే, కృతిమ కొరతకు కొంతపోతే, దీనివల్ల చాలా ఇబ్బందైపోయింది. ఈ రేట్ల పెరుగుదల వల్ల ఆఫరుకు హస్టిల్లో, ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ఈ సమస్యలై సీరియస్‌గా స్పందించాల్సిన అవసరముంది. ఇవ్వాళ హస్టిల్లో వీళ్లు పాత రేట్లతో ఇస్తే, పసుపు నీళ్ల పోస్తున్నారు, రేట్లు పెరిగిపోయాయి ఎక్కడా పసుపులు దొరకడం లేదు. ఇటువంటి పరిస్థితులున్నాయి. ధరల పెరుగుదల దానికొక కారణం. అందువల్ల ఈ ధరల మీద రూ.500 కోట్ల ప్రభుత్వం ఏదైనా చేసి కేటాయించాల్సిన అవసరమున్నది, దీనిని పరిశ్చారం చేయవలసిన అవసరమున్నది.

MR.SPEAKER : That is enough.. Kishan Reddy garu..

శ్రీ జి.కిప్పు రెడ్డి: అధ్యక్షా, మంత్రిగారు చెప్పినదాంట్లో, ధరల పెరుగుదలకి రెండు కారణాలు చూపించారు. ఒకటి మనోహర్ సింగ్‌గారు, రెండు రఘువీరా రెడ్డిగారు. ఎందుకంటే అధ్యక్షా.. ఒకటి కేంద్రప్రభుత్వం మాకు చక్కెర కోట తగ్గించింది, అదేవిధంగా, పామోలిన్ అయిల్ తగ్గించింది, కిరోసిన్

తగ్గించింది, వంటగ్గొన్ తగ్గించిందని మంత్రిగారు నోట్ లో చెప్పారు. అంటే, వారు తగ్గించారు కాబట్టి, రాష్ట్రానికి కేంద్రప్రభుత్వం నుండి రావాల్సిన కోటా రాలేదు కాబట్టే ధరల పెరుగుదల జరిగిందని నోట్ లో చెప్పారు. రెండవది ఏం చెప్పారంటే.. వ్యవసాయ శాఖామంత్రి రఘువీరా రెడ్డిగారు కారణమని చెప్పారు.

మ. 1.20

ఎందుకంటే ఈరోజు వేరు శెనగ ఉత్సత్తుల్లి 60 శాతం పడిపోయింది. దానికి నేను కాదు రఘువీరా రెడ్డి కారణమని చెప్పేశారు. చక్కెర కూడా.. నేను కాదు కారణం రఘువీరా రెడ్డి గారు కారణం, అది కూడా ఉత్సత్తుల్లి తగ్గిపోయింది. వంట నూనెలు ఎందుకు పెరిగాయంటే, ఉత్సత్తుల్లి తగ్గిపోయింది నేను కాదు కారణం రఘువీరా రెడ్డిగారు. కూరగాయల ధరలు ఎందుకు పెరిగాయంటే, నేను కాదు కారణం రఘువీరా రెడ్డిగారు. ఈ రకంగా కంది విత్తనాలు కూడా అధ్యక్షా. కందిపస్సు కూడా ఉత్సత్తుల్లి తగ్గింది, అది నాకు సంబంధం లేదు అది రఘువీరా రెడ్డిగారికి సంబంధం అంటున్నారు. మరి సివిల్ సప్లై మిస్ట్రీస్ ఏం చేస్తున్నారు? అసలు వీళ్లలో వీళ్లకు కో-ఆర్డీనేషన్ లేదా? ఈ రాష్ట్రంలో ఎంత ఉత్సత్తులు అవసరమయింటుంది? ఎంత ఉత్సత్తుల్లి చేయాలి? “చేతులు కాలినాక అకులు పట్టుకున్నట్లు” ఇప్పుడు కంది విత్తనాలు సబ్విడ్ మీద మేం సరఫరా చేస్తున్నామని చెబుతున్నది ఈ ప్రభుత్వం. అదేవిధంగా, ఈరోజు వ్యవసాయ శాఖ మంత్రికి సంబంధించిన అనేక విషయాలలో కూడా ఈరోజు సమయం లేని కారణంగా.. ఒక దిక్కు ప్రభుత్వం చెబుతున్నది. “మాది రైతు ప్రభుత్వం, వ్యవసాయ రంగానికి అత్యధికమైన ప్రాధాతనిస్తున్నటువంటి ప్రభుత్వము” అని చెబుతున్నటువంటి మీరు.. ఈ రోజున ఇంత పెద్దపెత్తున అధిక ధరలు పెరగడానికి, వ్యవసాయ ఉత్సత్తులు తగ్గుతున్నాయంటే, మీ రైతు రాజ్యం ఎక్కుడికిపోయింది? మీరు వ్యవసాయ రంగానికి ఇస్తున్న ప్రోత్సాహం ఎక్కుడికి పోయిందని అడుగుతున్నాను? అదేవిధంగా, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చే చక్కెర కూడా మన రాష్ట్రానికి కేటాయించిన కోటలో చాలా తగ్గించిందని చెప్పారు. మరి కిలో చక్కెర కూడా ఒక తెల్ల కార్డు మీద ఇవ్వేసట్లయితే, ఏ రకంగా ఈ కొరతను తీర్చుతారు?

మిస్ట్రీస్ స్పీకర్: రసూల్ ఖాన్ గారు..

శ్రీ జి.కిషన్ రెడ్డి: రెండు మూడు విషయాలు అధ్యక్షా. ఒకటి, ఇప్పటికేనా పెట్రోల్ మీద మీరు వేసిన ట్యూక్స్ తగ్గించుకుంటారా? రెండవది, కందిపస్సు మీద ఏదైతే వ్యాట్ వేస్తున్నారో, తాత్కూలికంగా కందిపస్సు మీద వ్యాట్సు తగ్గించుకుంటారా? మార్కెట్కు సంబంధించిన ఇంటర్వెన్షన్ చేయడం కోసమేమైనా మీరు నిధిని కేటాయింపు చేసి తగ్గించుకుంటారా? అనే వివరాలు చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

మిస్ట్రీస్ స్పీకర్: రసూల్ ఖాన్ గారు.

SRI MOHD.VIRASAT RASOOL KHAN: The Minister for Civil Supplies is a new person. The other day, he has given a Statement:

جناب محمد و راشد رسول خاں: محترم آپکر صاحب! سیول پلائزمنٹر صاحب نے حال ہی میں یہ بیان دیا:- ”اگر باریک چاول کھائیں گے تو شوگر ہو جائے گا، ہونا چاول کھاؤ۔“

This is the Statement he has already given. Today, because the Hon'ble Chief Minister is here, he has come fully prepared. But that Statement has nothing to do with the

curbing of the prices. Prices have gone up sky high. Leave alone the lower class people, even the middle class people and the higher class people are also not able to purchase the essential commodities. Sugar which was available at Rs.14/- has gone up to Rs.35/- and the dal which was available at Rs.23/- has touched Rs.98/. He says that last year, production was not there. Now, what happened this year? What action they are going to take? Why they are giving free supply of power? I do not understand. There are rythu bazars where middlemen or agents are taking commission. Farmers are bringing vegetables, and other things. Middlemen are selling the vegetables at exorbitant prices. I want to know from the Hon'ble Minister as to what drastic action he is going to take against them.

(INTERRUPTIONS FROM SRI D.NAGENDER)

If you speak like that, I will lose my concentration. Let me speak.

جناب محمد راشد رسول خاں: اپنے صاحب! یہ سوال صرف غریبوں کا نہیں ہے، lower class, middle class, high class تک کہ لوگ بھی اس میں suffer ہو رہے ہیں۔ لوگوں کی تکلیفیں اور مشکلات کافی بڑھ گئی ہیں۔ آپ لوگوں نے رائے ملؤں والوں کو چاول export کرنے کی اجازت دے دی ہے۔ (جناب دامن گیندر سے مخاطب ہوتے ہوئے): ناگیندر صاحب! ذرا ثہرئے۔

جناب اپنے صاحب! (جناب محمد راشد رسول خاں سے مخاطب ہوتے ہوئے): رسول خاں صاحب! اور اپنے صاحب کی طرف دیکھئے۔

SRI MOHD.VIRASAT RASOOL KHAN: Sir, please ask Nagender to stop running commentary. He wants to please the Hon'ble Minister. That is why is goes on giving commentary. Sir, the problem here is ...

جناب محمد راشد رسول خاں: اپنے صاحب! حکومت نے رائے مل والوں کو چاول export کرنے کی اجازت دے دی ہے۔ آپ رائے مل والوں پر کوئی raids نہیں کر رہے ہیں۔ آپ کو جتنا چاول دینا ہے، وہ دے رہے ہیں، اور باقی چاول export کر رہے ہیں۔ آپ کو ان ساری چیزوں کے export کی اجازت جو دی گئی ہے، اس کو ban کر دینا چاہئے۔

SRI MOHD.VIRASAT RASOOL KHAN: Sir, no vegetables, rice, wheat, nothing should be exported.

جناب محمد راشد رسول خاں: اپنیکر صاحب! آپ سیول پالائز کے عہدیداروں کو دو کانوں پر raids کرنے کے لئے احکام جاری کرتے ہوئے drastic action لیجئے۔ ترکاریوں کی قیمتیں کم کرنے کے لئے احکامات جاری کیجئے۔ نے منشی صاحب نے جو کچھ ان کے عہدیداروں نے لکھ کر دیا، اس کو انہوں نے جلدی پڑھ دیا۔ صاحب! صرف جلدی جلدی پڑھ دینے سے کچھ نہیں ہوتا، مہنگائی کو کم کرنے کے اقدامات کیجئے۔ اپنیکر صاحب! آپ مہنگائی کو کم کرنے کے لئے نے منشی صاحب کو action میں آتے ہوئے مارکٹوں، ملوں اور گوداموں پر raids کرنے کے احکامات جاری کیجئے۔ اگر آپ مہنگائی کو کم نہیں کریں گے، تو ہم آپ کے دروازے کے پاس آ کر بیٹھ جائیں گے۔ صاحب! جب تک آپ سخت اقدامات نہیں کریں گے، ضروری چیزوں کی قیمتیں کم نہیں ہوں گی۔ صاحب! منشی صاحب نے ایک ایسٹمنٹ دے دیا کہ ”اگر باریک چاول کھائے تو شوگر ہو جائے گا، لہذا موٹا چاول کھاؤ“۔ یہ کیلیات ہے صاحب؟ یہ کوئی طریقہ ہے؟ اپنیکر صاحب! میں نے آپ سے اتنا کہا، لیکن آپ کچھ بھی جواب نہیں دے رہے ہیں۔

جناب اپنیکر: رسول خاں صاحب! اپنیکر جواب نہیں دیا کرتے، منشی صاحب جواب دیں گے۔

శ్రీ దానం నాగేంద్ర: (క) ఇప్పుడు రంగారెడ్డిగారు మాటల్డడుతూ అదిలాబాదు జిల్లాలో వందలాదిమంది చనిపోతున్నారు. మొన్న 15 రోజుల క్రితమే జూడేకు నేను వెళ్డడం జరిగింది. దాని తరువాత గారవ ముఖ్యమంత్రిగారిని కూడా తీసుకొని వెళ్డడం జరిగింది. ఏజన్సీ ఏరియలో మేము విజిట్ చేయడం జరిగింది. అక్కడి ప్రజలు వాటర్ ప్లాంట్ విషయం చెప్పారు. ఏజన్సీ ఏరియలో వాటర్ ప్లాంట్ పెట్టినట్లయితే మంచినీరు వస్తుందని ఒక ఆలోచనతో ఈప్రభుత్వం ఒక ప్రణాళిక సిద్ధం చేసుకుంది. కొన్ని ప్రాంతాల్లో పైతెల్ ప్రాజెక్టు క్రింద మేము మొదలు పెట్టడం జరిగింది. మొన్న నేను వర్యటించిన సందర్భంలో కనీసం 8 ప్లాంట్లు ప్రారంభించడం జరిగింది. అలాంటి మంచినీరు త్రాగినప్పుడు ఇలాంటి రోగాలకు గురికాకుండా పుంటారు. ఆంత్రాన్ విషయంలో వారు చెప్పడం జరిగింది. 104 ఫీక్స్ డే హార్ట్ సర్వీస్ విషయం వారు చెప్పడం జరిగింది. దానికి సంబంధించిన చర్యలు కూడా మేము తీసుకోవడం జరుగుతోంది. దానికి కావలసినటువంటి సదుపాయాలు 104 సర్వీస్ లో కూడా ప్రవేశపెట్టడం జరిగిందని నేను ఈసందర్భంగా తెలియజేస్తున్నాను. అదే విధంగా రాజేందర్గారు ఫ్లోర్ లీడర్స్ విషయం చెప్పారు. ఫ్లోర్ లీడర్స్ విషయంలో మీరు నిర్దియం తీసుకోండి. ఎన్అర్ఎస్ఎం, డీఎఫ్ఎస్, వారు చెప్పారు, అన్ని రాష్ట్రాలోనే ఖర్చు పెట్టడం జరుగుతుంది. దానిని ఔనర్స్ చేయడంలేదు. మనకు వచ్చినటువంటి నిధులు అరోగ్యశ్రీ విషయంలో రాష్ట్రప్రభుత్వం తీసుకున్నటువంటి చర్యలు ఎవరికి తెలియంది కాదు. రాజకీయంగా మనం ఎన్ని అయినా మాటలడవచ్చు కానీ ప్రాక్షికల్గా ఈ ప్రభుత్వం తీసుకున్నటువంటి భారతదేశ చరిత్రలో ఏ ప్రభుత్వం తీసుకోని విధంగా ఈప్రభుత్వం తీసుకున్న విషయాన్ని ఈసందర్భంగా నేను మనవిజేస్తున్నాను. మల్లేపరంగారు సర్వీస్‌లోను అప్రవత్తం గురించి అడిగారు మేము దానిని దృష్టిలో ఉంచుకొని ప్రతి నెల మీటింగ్ డిపార్ట్మెంటు వారిగా పెట్టడం జరుగుతుందని నేను ఈ సందర్భంగా మనవిజేస్తున్నాను. సోదరిమణి రాధోడ్గారు హిందీలో అడగడం జరిగింది. వారు హిందీలో అడిగారు కాబట్టి హిందీలో చెప్పడం నా బాధ్యత.

جنابِ دائم، آگیندر: اپنیکر صاحب! جونکہ شریعتی سمن راجھور نے ہندی زبان میں سوال کیا، اس لئے ہندی میں ان کو جواب دینا یہی ذمہ داری ہے۔ بہن جی! میں آسمانی کے ذریعہ سے یہ کہنا چاہوں گا کہ آپ نے میرے ساتھ وہ چار میٹنگوں میں بھی شرکت کی۔ میں آپ کے دھیان میں یہ بات لانا چاہوں گا کہ جب سے ہمارے ہر لوزیز چیف منسٹر، ڈاکٹر واٹی ایس راج شیکھریئی صاحب نے حکومت کی ذمہ داری سمجھا ہی ہے، آندھرا پردیش کے عوام کو اچھی سخت دینے کیلئے ہماری ریاست آندھرا پردیش سارے ہندوستان کے لئے ایک ماذل، مثال اور نمونہ بن کر سامنے آئی ہے۔ خاص کر یہاں ہن جن لوگوں نے اس سلسلہ میں سوال اٹھایا ہے، بہن جی، میں ان سے گذارش کرنا چاہتا ہوں، جونکہ ان کو ہندی نہیں آتی، اور آپ کے لیڈر کو بھی ہندی نہیں آتی، لیکن آپ تو کم سے کم سمجھ جائیں گی، میں آپ سے اس بات کی گذارش کرنا چاہوں گا کہ ہماری گورنمنٹ نے جب سے حکومت کی ذمہ داری سمجھا ہی ہے، اس نے آندھرا پردیش کے ایجنسی علاقوں میں رہنے والے قبائلی، شیڈولڈ کاست، شدی یونڈر ایب وغیرہ بھی کو ایک ہی نظر سے، انسانیت کی رو سے دیکھا ہے۔ اپنیکر صاحب! ہماری حکومت بلا خا ظمہ بہت و ملت سب عوام کی خدمت کے لئے وقف ہے۔ یہاں پر سیاسی فائدے حاصل کرنے کے لئے نہیں بلکہ عوامی مسائل کو حل کرنے کی رو سے بات پیش کریں تاکہ عوام کی پریشانیاں دور ہو سکیں۔

SRI MOHD.VIRASAT KHAN: Sir, I want some assurance from you please for the sake of 80 lakh people of the twin cities who are suffering like anything.

MR.SPEAKER: The Minister will answer. O.K. Speaker does not answer.

(పొలకుళ్లం సభ్యుల నుండి అంతరాయం)

శ్రీ జూలకంటి రంగారెడ్డిః అధ్యక్షా, పశ్చిమ బెంగాల్, కేరళ గురించి ఇక్కడ ఎందుకు? పశ్చిమ బెంగాల్, కేరళలో మీ వాళ్లు (కాంగ్రెస్ పార్టీ) ఉన్నారు అక్కడ అడుగుతారు, వాళ్లక్కడ చెప్పుకుంటారు. సరే, పశ్చిమబెంగాల్ కేరళ గురించి ఇక్కడ అక్కరేదు. మంత్రిగారు ఇచ్చిన సమాధానంలో ప్రజలు బాగా వస్తువులు ఖరీదు చేస్తున్నారు, ఎక్కువ తింటున్నారు కాబట్టి, రేట్లు పెరిగాయి అన్నారు. అమెరికా మాజీ అధ్యక్షుడు జార్జ్ డబ్ల్యూ బుప్పగారు కూడా ఈ ప్రపంచంలో ధరలు పెరగడానికి, ఈ పరిస్థితి రావడానికి భారతదేశపు ప్రజలు ఎక్కువగా తింటున్నారు, పెట్లోలు వాడుకుంటున్నారు, తిండిబోతులు అన్నారు. మరి అందుకనే మీరు కూడా అట్లాగే అంటున్నట్లు అనిపిస్తున్నది.

(ఈ సందర్భంలో “ఆ విధంగా మంత్రిగారు అనలేదు” అని అధికార పక్ష సభ్యులు గుర్తు చేసారు)

సార్ చెప్పారు.. అన్నారు సార్.. మంత్రి గారు అన్నారు సార్...

మిస్టర్ స్పీకర్: రంగారెడ్డిగారు కంక్లాడ్ చేయండి.

(అంతరాయం)

శ్రీ జూలకంటి రంగారెడ్డిః ఏంది సార్! మేము ఒక్కరం ఉన్నామని, ఇంత మంది పెంటబడితే మేం ఎట్లా బుతకాలి?

మిస్టర్ స్పీకర్: మీరు బుప్ గురించి చెప్పారు.

శ్రీ జూలకంటి రంగారెడ్డిః అధ్యక్షా, ధాన్యం మనకు పుష్టులంగా పండుతుంది, మనకు సరిపోయే ధాన్యంకంటే ఇంకా అదనంగా మిగులు ధాన్యం మన రాష్ట్రంలో ఉత్సత్తుత్తు అపుతున్నది. ధాన్యం మనకు సరిపోయే విధంగా లేదనేది తప్పు. పశ్చిమ కూడా మనకు సరిపోయే విధంగా ఇక్కడ దిగుబడి అపుతున్నది. అయితే వాటని నదైన పద్ధతిలో పంచిణి జిరిగే విషయంలో చాలా లోపాలున్నాయి. రెండవది, ఒక వాస్తవం గమనించాలి. పండించిన రైతుకి గిట్టుబాటు ధర రావడం లేదు, తరువాత వినియోగదారులకు భారం పడుతున్నది. వీళ్లకేమో మర్హతుధర రావడం లేదు, వాళ్లమీదేవో భారం పడుతున్నది. మధ్యలో మధ్యరహారీలు పెద్దవత్తున లక్షల కోట్ల రూపాయలు లాభాలు సంపాదించడం జరుగుతున్నది, దీనిని కంట్లోర్ చేయాలి. దీనిని కంట్లోర్ చేస్తే ప్రభుత్వానికి మంచి పేరు పసుంది. అందుకనే ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వం వైపు నుంచి, ఈ పశ్చిమ మీద ఉన్న వ్యాటను రద్దు చేసుకోవడానికి ఒక ఆలోచన చేయండి. ప్రతి దుకాణంలో కూడా రేట్ల పట్టికలు తప్పకుండా ఉండాలి. అవసరం అనుకుంటే కేజి, పోఫ్ కేజి, ప్యాకేజ్ సిస్టం మీద, ప్యాక్చెసి వాటి మీద స్టికర్స్ అంటించి కూడా దుకాణాలలో అమ్మెట్లుపంటి ఏర్పాట్లు కూడా చేయాలి. మీరు చౌకాపోల ద్వారా 14 రకాల పశ్చిమ అమ్మించే ఏర్పాట్లను చేయండి. చౌకాపోలను కూడా అదనంగా పెంచడానికి ప్రయత్నం చేయండి. అదేవిధంగా, గ్రామ స్థాయినుంచి పుడ్ కమిటీ సమావేశాలు జరగాలి. పుడ్ కమిటీ సమావేశాలు జరగకపోవడం

వలన కూడా వ్యాపారములు ఇష్టమొచ్చినట్లుగా అదనపు రేట్లకు అమ్మకుంటున్నారు. దీని మీద భారంపడుతున్నది. ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన దృష్టితోబే, ఈ ధరలను నియంత్రించడానికి కావలసిన చర్యలు తీసుకోవాల్సిందిగా నేను కోరుతున్నాను.

మ. 1.30

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ(రామగుండం):- అధ్యక్షుడు, ఒక్కరు రిప్రజెంట్ చేస్తున్న పాట్లకి అవకాశమిస్తున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- అవన్నీ పద్ధండి. మీరు క్వాస్టర్ కు రండి.

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణః- మేం ఇండిపెండెంట్లం కనుక మాకు కూడా సభలో మాట్లాడటానికి అవకాశమివ్యండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- మీరు నాకు స్లిప్ వంపిస్తే తప్పకుండా మీకు అవకాశమిస్తాను.

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణః-అధ్యక్షుడు, చరిత్రలోకి వెళ్తే మనం సైంటిఫిక్గా అగ్రికల్చర్ మరియు మార్కెటింగ్ చేస్తున్నాం. కానీ ఏ రైతైనా ఏ రకమైన ధాన్యానికి లాభం వస్తుందో ఆ పంటను మాత్రమే పండిస్తాడు. అంతే కాకుండా ధాన్యాన్ని మార్కెట్ చేసేటప్పుడు కూడా ఏ ధాన్యానికి ఎక్కువ ధర వస్తుందో దాన్నీ మార్కెటింగ్ చేస్తారు. మంత్రి గారు ఈ విషయంలో చాలా కరెక్షన్లుగా సమాధానం చెప్పారు. మన రాష్ట్రంలోని ప్రజలు సన్న బియ్యం తీంటున్నారు. సన్న బియ్యానికి డిమాండ్ పెరగడానికి గల కారణాలు కూడా చాలా ఇచ్చితంగా చెప్పారు. సన్న బియ్యం పండించాలంటే పంట కాలం చాలా ఎక్కువ తీసుకుంటుంది, దిగుబడి తక్కువ వస్తుంది, ఖర్చు కూడా చాలా ఎక్కువగా పుంటుంది కనుక సన్న బియ్యాన్ని పండించడానికి రైతులు ముందుకు రావడం లేదు. సన్న బియ్యాన్ని మనం ఎక్కువ పండించాలి, ఎందుకంటే సన్న బియ్యం మన రాష్ట్రంలో వాడకం ఎక్కువగా వున్నది. సన్న బియ్యాన్ని ఎక్కువగా పండించే రైతులకు ప్రోత్సహం ఇవ్వాలిన అవసరమున్నది. ఈరోజు సన్న బియ్యానికి గిట్టుబాటు ధర రూ.930/-లుగా నిర్ణయించారు. ఆ ధర కేవలం దొడ్డ పరి ధాన్యం పండించడానికి అనువుగా వున్నది. అందువల్ల సన్న బియ్యానికి కనీస గిట్టుబాటు ధర రూ.1200/-, 1300/- ఇట్టే తప్పకుండా రైతులకు ప్రోత్సహం కల్పుతుంది. రూ.1200 గిట్టుబాటు ధరను ఇచ్చినప్పటికి కూడా సన్న బియ్యం రూ.2500/- లకే మనకు దొరుకుతున్నాయి. మిల్లర్స్ మిల్లింగ్ చార్ట్లు వేసుకుని లాభాలు గడిస్తున్నా కూడా ఈరోజు మార్కెట్లో సన్న బియ్యం కేంజీ ధర రూ.25 కంటే తక్కువ దొరికే పరిస్థితి లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్:- సత్యనారాయణ గారూ, తొందరగా కంక్లాండ్ చేయండి.

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణః-అధ్యక్షుడు, ఈరోజు కందివస్తు ధర పెరగడానికి కూడా అనేక కారణాలున్నాయి. కంది పస్పుకేచ్చే మధ్యతు ధర సరిపోవడం లేదు. అందువల్ల రైతులు కంది పంట

పండించడానికి సుముఖత చూపడం లేదు. ఎందుకంటే కందిపప్పు ధర ఎక్కువగా ఉన్నపుటికీ సరైన పంట దిగుబడి లేసందున కందికి మళ్ళతు ధరను పెంచాల్సిన అవసరమున్నది.

అదే విధంగా కూరగాయలు పండించే రైతులకు కూడా సరైన ప్రోత్సహం లేదు కనుకనే చాలా మంది రైతులు కూరగాయలు పండించడం లేదు. నీటి ధరలు తగ్గాలంటే రైతులు కూరగాయలు ఎక్కువగా సాగు చేయాల్సిన అవసరమున్నది కనుక నీరికి కూడా ప్రభుత్వం ప్రోత్సహం ఇవ్వాలని కోరుకుంటున్నాము.

శ్రీ చెరుకు ముత్యం రెడ్డి(దుబ్బాక):- అధ్యక్షా, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ధరల పెరుగులదలపై ఈ హాసోలో ప్రకటించడం జరిగింది. ఇప్పుడు మన గౌరవ సభ్యులు చెప్పింది కూడా కరెక్షన్ . పరి లోని దొడ్డు వంగడాలకు యాభై శాతం దిగుబడి వస్తుంది. సన్న వంగడాలకు కేవలం ఇరవై అయిదు శాతమే దిగుబడి వస్తుంది. వ్యవసాయ మంత్రిగారు ఈ రంగంలో చాలా మేధావి. సన్న ధాన్యానికి ప్రస్తుతం "B" గ్రేడ్ ఉన్నది, "B" గ్రేడ్ ను తీసి "A" గ్రేడ్ గా పెట్టి స్పెషల్ గ్రేడ్ ఇచ్చినట్టుతే రైతులు ఎక్కువ పంటను పండించే అవకాశం పుంటుంది. వారు పండించిన పంటను కూడా పోరసరఫరాల శాఖ కొనుగోలు చేసి ధరలు అదుపులో ఉంచాలి. విజిలెన్స్ విభాగం దాడులు చేయడం ముఖ్యం కాదు. కందికి కీని మళ్ళతు ధర రూ.2000/-లకు అదనంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రూ.1000/-లు ఇస్తుందన్నారు. ఆ విధంగా పెంచినపుడు పప్పు ధాన్యాలను ఇతర రాష్ట్రాల నుంచి దిగుమతి చేసుకోవలసిన అవసరం లేదు. నాకు తెలిసినంత పరకు సెప్పింబర్ సెలాఫరుకు గూడా పప్పు ధాన్యాలకు సంబంధించిన పంటలు వేస్తే చలి బాగా పుంటుంది కనుక ఎక్కువ పంట పండి అవకాశం పుంటుంది. ఇప్పటివరకు తీసుకున్న చర్యల గురించి మన ముఖ్యమంత్రి గారిని, వ్యవసాయశాఖ మంత్రి గారిని అభినందిస్తున్నాను.

ఇక కూరగాయల విషయానికోస్తే రైతులు పండించిన కూరగాయలను రైతు బజార్లకు పంపించే అవకాశం కలిగింది. ఒకటి రెండు రకాల కూరగాయలు తప్ప అన్ని రకాల కూరగాయలు కేజీ రూ.20/-ల లోపీ ఉన్నాయి. వ్యవసాయ కూలీల కూలీ పెరగింది. దానితో కూరగాయల ధరలు కూడా కొంత పెరిగాయి. ఇతర అన్ని రకాలైన పస్తుపులకు ధరలు పెరగడంతో ప్రజలందరు గగ్గోలు పెడుతున్నారు. ఇవ్వాళ పది, పదిహాను రూపాయల ధర ఉన్న కూరగాయలు లేవని అధ్యక్షుల వారికి నేను మనవి చేస్తున్నాము. దీనికి సంబంధించి అధ్యక్షుల వారికి ఒక లెటర్ కూడా పంచించాను. మన వ్యవసాయ మంత్రిగారు కూరగాయలకు కూడా డెబ్బు శాతం సభ్యుడితో సీడ్సు ఇప్పడం జరిగింది. అందువల్ల వ్యవసాయ రంగాన్ని బాగా ఆఖీపుద్ది చేస్తే కూరగాయలు కూడా బ్రహ్మండంగా పండించడానికి వీలపుతుంది. వ్యవసాయ శాఖ మంత్రిగారు ఇచ్చే స్క్రీన్సు హర్టీకల్చర్కు మాత్రమే ఎక్కువగా ఇస్తున్నారు కనుక వాటితోబాటు కూరగాయల విత్తనాలకు కూడా మరింత ఎక్కువ సబ్సిడీ ఇవ్వమని నేను చిన్న సలహా ఇస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్.జయప్రకాశ్ నారాయణ్:- అధ్యక్షా, మొట్ట మొదటిది పోర సరఫరా శాఖా మంత్రి గారు వారి ప్రకటనలో ఒక అందోళనకరమైన విషయం చెప్పారు. రాష్ట్రంలో గిడ్డంగుల సామర్జ్యం పూర్తిగా నిండిపోయింది, అని భాళీ అయ్యే పరకు కొత్తగా మేం ధాన్యం సేకరించలేమని చెప్పారు. ఇది చాలా అందోళనకరమైన అంశం. ఎందుకంటే ఈ సీజన్లో మనం ధాన్యాన్ని సేకరించకపోతే, ఇతర రాష్ట్రాల నుంచి దిగుమతి చేసుకోలేకపోతే ధరలు ఇంకా పెరిగే అవకాశం ఉంటుంది, కానీ తగ్గపు. కాబట్టి గిడ్డంగుల సామర్జ్యాన్ని పెంచడానికి గాని లేదా

ఉన్న సరుకును ఖాచి చేయడానికి గాని ఎంత నిర్వహణగా మీరు ప్రణాళిక చేస్తున్నారు? గిడ్డంగులలో ప్రస్తుతం ఎంత సామృద్ధమున్నది అనే దానికి చాలా స్వప్షమైన వివరణ కావాలి.

రెండవది గౌరవ సభ్యురాలు శోభా నాగిరెడ్డి గారు చెప్పినట్లుగా ఇవ్వాళ పర్షం పదుతుంది, పర్షం ఇదే విధంగా కొససాగాలని, బుతు పవనాలు కనీసం అలస్యంగానైనా రావాలని కోరుకుండామన్నారు. కానీ, ఒకవేళ ప్రకృతి అనుకూలించకపోతే ఈ సంపత్తురం ముఖ్యంగా పప్పు దినుసులు, నస్న బియ్యం గురించి మరింత గడ్డు సమస్యలు ఎమర్జ్యోబోతున్నాం. అలాంటపుడు వాటిని ఇతర రాష్ట్రాల నుండి లేక ప్రపంచం మొత్తం నుండి దిగుమతి చేసుకోవడానికి మీరు ఏం ఏర్పాట్లు చేయబోతున్నారు? అలాగే వ్యవసాయ రంగంలో కనీసం పంట పండినంత మేరకు మనకు ఎక్కుడైతే ఆహార ధాన్యాల కొరత పుండో అక్కడ ఉత్సత్తి పెంచడానికి ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోబోతున్నారు?

మూడవది నిత్యావసర పస్తువుల చట్టంలో సవరణకు భారత ప్రభుత్వ అనుమతి ప్రత్యేకంగా తీసుకున్నాం. ఆ చట్టంలో కొన్ని అంశాలను వినియోగించడం కోసమన్నారు. మరి నాకైతే అర్థం కాలేదు. భారత ప్రభుత్వం కాంకరెన్స్ ఏ విషయంలో వచ్చింది, నిర్వహణగా ఆ చట్టంలో ఏ రకంగా వినియోగిస్తున్నారు?

నాల్గవది కమోడిటీస్ ట్రేడింగ్ కార్పొరేషన్ పేరుతో లేకపోతే ఇంకొక పేరుతో ఒక ప్రభుత్వ సంస్థ నిరంతరం జాగరూకతతో విదేశాల నుంచి అవసరమైతే దిగుమతి చేసుకుని నిత్యావసర పస్తువుల సరఫరా కోసమని మార్కెట్ డిమాండ్‌ను దృష్టిలో పెట్టుకుని ఏర్పాటు చేయకపోతే మనం చాలా చిక్కుల్లో పడతాం. మరి అలాంటి సంస్థ ఏర్పాటుకోసం ప్రతిపాదన ఏమైనా పున్నదా?

చివరి అంశం ఇప్పటికి కూడా చాలా చోక ధరల దుకాణాలలో మన హైదరాబాదు సగరంలోనే కొన్ని చేట్ల అయిదు వేల కార్పూలు, కొన్ని చేట్ల పదహారు పందల కార్పూలు ఉన్నాయి. కనీసం వాటిని రేపణలైజ్ చేసి ఒక్కు చోక ధరల దుకాణానికి 700, 800 లకు మించకుండా కార్పూలను ఏర్పాటు చేసి నిత్యావసర పస్తువుల పంపిణీ పేదలకు సరిగా అందజేసే ప్రతిపాదన ఏమైనా ఉన్నదా?

శ్రీ జూపల్లి కృష్ణరావు:- అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం నుంచి మార్కెట్ ఇంటర్వెన్షన్ కావాలి, దానికి రూ.500 కోట్ల డిపాజిట్ కావాలన్నారు. రేషన్ షైపుల ద్వారా ఈసాడు నాలుగు వేల కోట్ల రూపాయల విలువ చేసే బియ్యం, కందిపప్పు, అయిల్స్ మొదలైన వాటికి ప్రభుత్వం సబ్సిడీనిచ్చి పేదవారికి సరఫరా చేస్తున్నది. ఇంకా అవసరమైతే మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఇంకో అయిదు పందల కోట్ల రూపాయల సబ్సిడీ ఇచ్చే ఏర్పాటు కూడా చేస్తారు.

కందిపప్పుకు సంబంధించి రాష్ట్రంలో రెండు లక్షల టస్సుల కంది మాత్రమే పండితే, ఇతర రాష్ట్రాల నుంచి విదేశాల నుంచి కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థ ద్వారా లక్ష యాభై వేల టస్సులు దిగుమతి చేసుకుని భారత దేశంలో ఏ రాష్ట్రం కూడా ఇంత పెద్ద యెత్తున చేయని విధంగా మా ప్రభుత్వం చేసింది. అంటే ఇది ఇంటర్వెన్షన్ కాదా? అందువల్లనే అదనంగా వెయ్యి రూపాయల అదనపు మధ్యతు ధరను ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రకటించారు. That is also part of intervention. ఇప్పనీ కూడా స్వల్పకాలిక చర్యలు, దీర్ఘకాలిక చర్యలకు

సంబంధించి చేసే కార్యక్రమాలు అగ్రికల్చర్ డిపార్ట్మెంటు ద్వారా కానిప్పండి, ఇరిగేషన్ డిపార్ట్మెంటు ద్వారా కానిప్పండి చేయగలిగినంతవరకు చేస్తున్నారు.

అధ్యక్షుడు, సభ్యులు సన్న బియ్యం, దొడ్డు బియ్యం అనే దాని గురించి మని పూరి మారేడు కాయ చేస్తున్నారు. నేను కేవలం మూడు రకాలైన సన్న బియ్యం, దొడ్డు బియ్యం, బాస్కులి బియ్యం గురించి మాటల్లాడాను. ఈ మూడు రకాల బియ్యాలలో ఒకే రకమైన పోషక విలువలు ఉంటాయి. కాని పాలిపింగ్ విధానంలో ఎంత ఎక్కువ పాలిష్ చేస్తే అంత పోషకాలు లోపిస్తాయనే మాట మాత్రమే చెప్పాను. జపాన్ దేశంలో అయితే వది శాతం, పదిహేను శాతం మాత్రమే పాలిష్ చేస్తారు. మన దేశంలో చేస్తున్న విధంగా ఎక్కువ పాలిష్ జపాన్ దేశంలో చేస్తే అక్కడ రైన్ మిల్లులను సీజ్ చేసి, వారి బ్యాంకు అకోంటును ప్రీజ్ చేసి, వాళ్ళ ట్రైంగ్ లైసెన్సును కూడా రచ్చు చేస్తారు.

మ. 1.40

నేను స్పృష్టంగా చెప్పాను. హై పాలిష్ అనేది మంచిది కాదు. జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలని చెప్పినాను. దాన్ని “మనిషుసి మారేడు కాయ చేసి” సన్న బియ్యం, లావు బియ్యం అని చెప్పి కొంత మంచి సభ్యులు మాటల్లాడితే, ఏమని చెప్పాలి నేను. వాళ్ళ అర్థం పర్ఫం లేకండా మాటల్లాడుతున్నారు. నేను చెప్పింది వాస్తవం కాకపోతే, you prove it. ఈ విషయం నేను చెప్పింది కాదు. National Institute of Nutrition (నేపణల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ న్యూట్రిషన్) వాళ్ళ సంవత్సరాల తరబడి (years together) రిసెర్చ్ చేసి చెప్పినటువంటి అంశం. మన మందరం కూడా బాధ్యతాయుతమైన పదవుల్లో పున్న వాళ్ళం. మేము చెప్పేది ఏమిటి? మీరు ప్రజలకు క్యారీ చేసేదేమిటి? దయచేసి అర్థం చేసుకోవాలి. I said, high polishing is not advisable. Everybody has to take care అని చెప్పాను. నేను ఏమి తప్పు చెప్పలేదు కదా! అధ్యక్షుడు దాన్ని ఏదో నేను తప్పు చెప్పినట్టుగా పక్కికరించి మాటల్లాడుతున్నారు. అలా మాటల్లాడడం వారికి సభ్యత కాదు, సంస్కారం కాదు.

అధ్యక్షుడు, వ్యాట్ విషయాన్ని మళ్ళీ మాటల్లాడుతున్నారు. నేను వ్యాట్ గురించి స్పృష్టంగా చెప్పాను. వ్యాట్ వల్లే రూ.400.00 కోట్ల సబ్సిడీ కేవలం కందిపప్పుపై ఇచ్చింది ప్రభుత్వం. ఇవాళ రాష్ట్రంలోని పేద విద్యార్థులకు సంబంధించిన హోప్టల్లో గానీ, యస్.సి., యస్.టి. మరియు ఇతర వెనుకబడిన నిరుపేద ప్రజలకు గానీ సప్పం జరుగుకూడని, వారికి పోషక విలువలతో కూడిన ఆహార పదార్థాలను తక్కువ ధరలకు పంపిణి చేయాలనేటటు వంటి ఉచ్చేశంతో, ఇంత పెద్దయెత్తున కేవలం ఒక్క కందిపప్పుపైనే రూ.400.00 కోట్ల సబ్సిడీని రాష్ట్రం మరియు కేంద్రం కలిపి ఇవ్వడం జరిగింది.

అధ్యక్షుడు, ఇంకో విషయం విజిలెన్స్ దాడుల గురించి గౌరవ సభ్యులు ప్రస్తావించారు. విజిలెన్స్ దాడుల విషయంలో, గతంలో పున్నదాని కంటే కేవలం నాలుగు మాసాల కాలంలో రూ. 230.00 కోట్ల విలువైనటువంటి సూపర్ ఫైన్ రైన్ (Superfine Rice) కానిప్పండి, దాల్స్ (పప్పు దినుసులు) గానీ సీజ్ చేయడం జరిగింది. అందుకు బాధ్యతైన వారిపై 6 (a) కేసులు పెట్టడం జరిగింది. అందుకనే, 6 (a) కేసులు పెట్టడమే గాకుండా, సెక్షన్ 7 కూడా పున్నది. సెక్షన్ 7ను కూడా ఇచ్చితంగా ఇంపీమెంట్ చేసేటటువంటి కార్యక్రమం అమలుజరిపి, ఇచ్చితంగా అందుకు బాధ్యతైన వారిపై అవసరమైతే షైల్జ్ కు కూడా పంపేటటువంటి కార్యక్రమాన్ని ప్రభుత్వం తప్పకుండా చేస్తుందిని చెప్పి సభకు తెలియజేయడమైనది. ఇంకా అవసరమైతే పి.డి. యూక్స్ ను కూడా ప్రభుత్వం ప్రయోగించడం జరుగుతుందని చెప్పడం జరిగింది. ఇదే కాకుండా, డా.జయప్రకాశ్ నారాయణ్

గారు మాటలాడినట్టు, కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి ఏమి కావాలని చెప్పి, అధ్యక్షా, రైతు పండించినటువంటి ధాన్య నికి సంబంధించి, సహోదరీ ప్రైవేట్ ఏడైతే ఇస్తున్నామో, మినిమమ్ అంటే నార్కుల్గా ఆల్ కాస్ట్ లెక్క వేసిన తరువాత, what should be the price అనే దాని క్రింద that should be determined by the Government of India. కాబట్టి ఆ విధంగా ప్రైవేట్ ఫిక్స్ చేసి, ఆ ప్రైవేట్ కు లోటుడే వ్యాపారశ్ఫలు అమ్మలనేదాన్ని మనం ఇంపొజ్ చేయపచ్చ. ఆ విషయం గురించే, we are seeking the permission from the Government of India. ఆ విషయం గురించే కేంద్రానికి లిథిత పూర్వకంగా వ్రాస్తామని చెప్పడం జరిగింది. దాన్ని కూడా ఇంపొజ్ చేసి, ఈ ధరకంటే ఎక్కువగా ఎవరూ కూడా అమ్మడానికి వీలు లేదనేటటువంటి పద్ధతిలో, we are putting our efforts.

మిస్టర్ స్పీకర్: రైటర్, మినిస్టర్ గారు కంక్లాండ్ చేయండి.

శ్రీ జూపల్లి కృష్ణరావు: అధ్యక్షా, సభ్యులు ఎక్స్‌పోర్ట్ విషయం ప్రస్తావించారు. ఎక్స్‌పోర్ట్ ఎక్కడ కూడా చేయడం లేదు. ఎక్స్‌పోర్ట్ చేయడానికి గుర్వముంట్ ఆఫ్ ఇండియా పరిష్కారమును గతంలో ఇచ్చేడి. కానీ లైసెన్సులు క్యాపిల్ చేసి, వాటిని రద్దు చేసేటటువంటి కార్బూకమం జరిగింది. గతంలో ఎక్స్‌పోర్ట్ జరిగేది. ఇప్పుడు ఎక్స్‌పోర్ట్ చేయడం లేదు.

అధ్యక్షా, ఇంకా సభ్యులు, శ్రీ జి. మల్లేష్ గారు అడిగారు, ఏమిటంటే, బ్లాక్ మార్కెటింగ్ ను కంట్రోల్ చేయాలని చెప్పి, ప్రభుత్వం బ్లాక్ మార్కెటింగ్ ను కంట్రోల్ చేస్తుంది. హాష్టెక్ సంబంధించి వారికి సభ్యుడి రేట్లకే బియ్యం, పశు ప్రైస్ పంపిణి చేసేటటువంటి ఏర్పాట్లు చేస్తున్నాం. అట్లాగే, కిషన్ రెడ్డి గారు మాటలాడినట్టు, కిరోసిన్ కు సంబంధించి మాత్రం, జంటనగరాల్లో, ఇక్కడ ఎక్కడైతే గ్యాస్ సిలిండర్స్ ఇస్తున్నామో, అక్కడ మాత్రం కిరోసిన్ కోటాను తగ్గించడం జరిగింది. ఆ ప్రపార్హన్లో కేంద్ర ప్రభుత్వం కిరోసిన్ కోటాను తగ్గించింది గానీ, మిగితా ఏది కూడా ప్రభుత్వం తగ్గించింది మేము చెప్పేదు. రేప్సన్ కార్బూల జారీ విషయాన్ని కూడా సభ్యులు ప్రస్తావించారు. రేప్సన్ కార్బూలు కూడా తప్పకుండా రేప్సన్లైజేషన్ చేసేటటువంటి కార్బూకమాన్ని ప్రభుత్వం చేస్తుంది. వారస్టుట్లుగా, ఒక రేప్సన్ షాపుకు ఐదు వందల రేప్సన్ కార్బూలు, మరో రేప్సన్ షాపుకు నాలుగు వేల రేప్సన్ కార్బూలు అనేది గాకుండా, తప్పకుండా, throughout the State, we will streamline the system. We will rationalize the system in a uniform way. Thank you Sir.

MR. SPEAKER : Hon'ble Chief Minister.

DR.Y.S.RAJASEKHARA REDDY: I just want to add one or two points. మంత్రి గారు చెప్పిన విషయాలకు రెండు, మూడు మరో చిన్న విషయాలను కలిపి చెబుతున్నాను.

అధ్యక్షా, మంత్రి గారు చాలా విశదంగా చెప్పారు. మొత్తం మీద, ఈ డిమాండ్ సప్లై పరిస్థితులను బట్టి కొంత ధరలకు సంబంధించిన వెరియేషన్స్ వుంటాయి.

అధ్యక్షా, in spite of many problems, మన రాష్ట్రానికి సంబంధించి, at very reasonable levelsలో మనం బాగానే కంట్రోల్ చేసుకోగల్లుతున్నాం. Impact, మిగిలిన రాష్ట్రాల కంటే, మన రాష్ట్రంలో పరిస్థితులు మొరుగ్గా పున్నాయి. మిగిలిన రాష్ట్రాల్లో మన రాష్ట్రానికి కంటే ధరలు ఎక్కువగా పున్నాయని చెప్పి అస్తానికి

ప్రబలమైన ఉదాహరణ ఏమిటంటే, మన రాష్ట్రం నుంచి ఎంతో కొంత ఇతర రాష్ట్రాలకు నిత్యావనర వస్తువుల స్క్రింగ్ జరుగుతూ వుంది. ఎంతో కొంత స్క్రింగ్ జరుగుతూ వుంది.

అధ్యక్షా, ఇక్కడ ఒక్క విషయం ఆలోచించాలి. ఏమిటంటే, మనకంటే ఇతర రాష్ట్రాల్లో ఎక్కువ ధరలుంటే ఇక్కడి నుండి స్క్రింగ్ జరుగుతుందా? లేకపోతే మనకంటే తక్కువ ధరలుంటే ఇక్కడి నుండి స్క్రింగ్ జరుగుతుందా? ఒక్కసారి మీరే ఆలోచన చేసుకొండి. నేనేమి దేశంలోని కేరళ రాష్ట్రాన్ని కంపీర్ చేయడం లేదు, వెన్న బెంగాల్ను కంపీర్ చేయడం లేదు. ఇది ఎట్లా వుంటుందంటే, రైతుకేమో మంచి ధరలు కావాలి. కానీ కంజామర్కేమో ధరలు తక్కువగా వుండాలి. This is a dichotomy. అందుకే, మనమందరం కూడా రైతుకు, వరి ధాన్యానికి సంబంధించిన గిట్టుబాటు ధరలు బాగాలేవని చెప్పి, గడచిన ఐదు సంవత్సరాల కాలం నుండి ముఖ్యంగా కేంద్రంలో యు.పి.ఎ. ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత, బాగా కష్టపడి, కేంద్రపై వత్తిడి తెచ్చి, అంతకు ముందు రూ.560/-లు, రూ. 590/-లు పున్న వరి ధాన్యానికి సంబంధించిన మర్థతు ధరను రూ.900/-లు, రూ.930/-లకు చేసుకోగలిగాం. మనం అందరం ఆ విషయంలో కేంద్రాన్ని చాలాసార్లు అడిగాం. కేంద్ర ప్రభుత్వం was kind enough to do that. దానిపల్ల, ఇంతకు ముందు సాధారణంగా అన్ని వర్గాల ప్రజలు తినేటటువంటి కోర్సు వరి ధాన్యం, బియ్యం, కోర్సు రైన్ పది, పదకొండు, లేదా పస్సెండు రూపాయలు కిలో బియ్యం వుండేవి. ఇప్పుడు, రూ.560/-లు రూ.590/-లు ఆ ప్రాంతంలో ఎఫ.సి.ఎ. ప్రాక్యార్మెంట్ రేట్ పున్నప్పుడు, మార్కెట్లో అదే రకం కిలో బియ్యం పది నుండి పస్సెండు రూపాయలు వుండేది. ఇవాళ మరి, రూ.930/-లు, రూ.900/-లు అయిన తరువాత కూడా, అదే పది, పస్సెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం వుండాలని చెప్పి అనడం మీనింగ్ లేన్ కదా! ఇవాళ మార్కెట్లో కిలో బియ్యం ధర, పద్మలుగు నుండి పద హోరు రూపాయల దాకా వుంది. పద్మలుగు, పదహోరు రూపాయలకు కిలో బియ్యం అయినా కూడా పేద వర్గాల ప్రజలకు ఇబ్బందిగా వుంటుందేమో అని ప్రభుత్వం ఆలోచనచేసి, రెండు రూపాయలకే కిలో బియ్యాన్ని ఏర్పాటు చేయడంలోని ప్రభుత్వ ప్రధాన టండ్రెశం అదే. రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం ఏర్పాటు చేసింది ఆ ప్రిఫర్డ్ వెరైటీస్, ఏ ఇర్వై ఐదో, ముపై రూపాయలకు కిలో బియ్యం. అప్పుడప్పుడు కిలో బియ్యం ధర ముపై రూపాయలు కూడా పలుకుతుంది. అటువంటి బియ్యం తినేటటువంటి వాళ్ళకోసం కాదు, రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం ఏర్పాటు చేసింది. మామూలుగా నూటికి తొంబై శాతం ప్రజలు కూడా ఈ ముతక బియ్యానికి సంబంధించిన బియ్యమే తింటున్నారు కాబట్టి, కామన్ వెరైటీ కాబట్టి, వాళ్ళకోసమనే రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యాన్ని ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది. ఆ రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యాన్ని ఏర్పాటు చేయడం కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సంవత్సరానికి నాలుగువేల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడుతోంది.

(సభలో అధికారపోర్టీ సభ్యులచే చప్పటిల్ల)

సామాన్య మానవుడంటే, ప్రభుత్వానికి ఒక ఆలోచన పుండబట్టే ఈ విధంగా చేస్తున్నదా, లేదా అనేది దయచేసి ఆలోచన చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మొత్తం మీద చూస్తే, ఒక వైపు రైతుకు సంబంధించిన ఇంటెన్స్ ప్రాటెక్స్ చేస్తూ, మరోవైపు కంజామర్కు సంబంధించిన ఇంటెన్స్, సామాన్య ప్రజలకు సంబంధించిన ఇంటెన్స్ అన్నీ కూడా ప్రాటెక్స్ చేస్తూ, ఇవాళ ఐదేళ్ల క్రితం పున్న పరిస్థితికి, అంటే 2004వ సంవత్సరంలో తెలుగు దేశం పార్టీ అధికారంలో పున్న పరిస్థితికి, ఈ ఐదు సంవత్సరాల్లో పున్నటువంటి పరిస్థితిని చూస్తే, విజిటిబుల్స్ ఆలోమేస్ట్ ఏమి పెరగలేదు. అధ్యక్షా, నా దగ్గర ఒక స్టేట్మెంట్ వుంది. రైతు బజార్, కూకట్టెల్లిలో 2003వ సంవత్సరానికి సంబంధించిన యావరేజ్ రేట్లు, ఈ నెలకు సంబంధించిన యావరేజ్ రేట్లు లెక్క చూసుకుంటే, టోమెట్ గానీ, వంకాయలు గానీ, బెండకాయలు గానీ, మిరపకాయలుగానీ, కాకరకాయలు గానీ, దొండకా

యలు గానీ, వగైరా వాటి ధర ఏ కూరగాయల ధరను చూసుకున్నా కూడా 2003వ సంవత్సరం కంటే కూడా తక్కువగా పున్నాయి. So, by and large, every one has to agree that prices of vegetables are O.K. ధరలు అందుబాటులోనే పున్నాయి. విజిటబుల్స్‌కు సంబంధించి ఎవరికి ఏమి పెద్ద సమస్య లేదు. విజిటబుల్స్‌కు సంబంధించిన కొంత ఏరియా కూడా పెంచే ఏర్పాటు కాన్సియస్‌గా ఎఫర్ట్ చేసినాం. విజిటబుల్స్‌కు సంబంధించిన సీడ్స్‌లో సబ్సిడీని పెంచినాం. So, vegetables are by and large O.K. బియ్యానికి సంబంధించి, రైతుకు అంతో ఇంతో, రైతుకు almost 50%, 60% మేరకు గిట్టుబాటు ధర, M.S.P. ధర పెంచినా కూడా, మార్కెట్‌లో అంతో ఇంతో, నాల్గైదు రూపాయల రేటు పెరిగినా కూడా, దాన్ని కాంపెనీస్‌చే యడానికి రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యాన్ని ఇచ్చాం కాబట్టి సమస్య లేదు.

(అధికారపూర్వి సభ్యులచే చప్పట్లు)

అట్లాగే, పొమోలిన్ ఆయుల్ విషయంలో, ఇంతకు ముందు ధరలు పెరిగినప్పుడు కూడా మేము బాగానే కేంద్ర ప్రభుత్వం ద్వారా వచ్చే సబ్సిడీని గాని, ఇంకోకటి గానీ చేసి ఏదో ఒక రకంగా పొమోలిన్ ఆయుల్ను కూడా రిజిస్టర్ లెవర్లో సలబై, యాభై రూపాయలుగా, ఆ లెవర్లో పుండెటట్లు చూసుకుంటున్నాం.

అధ్యక్షుడు, సమస్యల్లా వచ్చింది కందిలో సమస్య వచ్చింది. కందిపప్పులో సమస్య వచ్చింది కఠిక్కే. కందిపప్పు తేనే వాళ్ళను శెసగపప్పు తినమంటే, మళ్ళీ దాని గురించి మాట్లాడితే రకరకాలుగా మాట్లాడతారు. మొన్న కర్మాలు జిల్లాకు సంబంధించిన కొంత మంది రైతులు నా పద్ధతు వచ్చారు. వాళ్ళ వచ్చి, శెనగ పంటకు సంబంధించిన ధర సరిగ్గా రావడం లేదు, శెనగకు సంబంధించిన ధరను పెంచమని అడిగారు. నేనప్పుడు వాళ్ళను అడగాను, ఏమిటంటే, మీరు శెనగ పంటగాకుండా కంది పంటను ఎందుకు పండించరని అంటే, వాళ్ళ కంది సమస్య వేరు, శెనగ పంటకు సంబంధించిన సమస్య వేరని అన్నారు. అంటే వాళ్ల ఉండేశం, ప్రోడక్షన్‌విటి చాలా తక్కువ. మామూలుగా కంది పంటను వేసేది చేలల్లో.

మ.1.50

కందికి సంబంధించి ప్రోడక్షన్‌విటి చాలా తక్కువ. కంది జనరల్గా రెయిన్ ఫెడ్ పొలాల్‌లో వేస్తారు. జొన్సు పంటలో ఇంటర్‌మీడియట్ క్రాపుగా లేకపోతే వేరుశనగలో ఇంటర్‌మీడియట్ క్రాపుగా వేస్తారు. కొన్ని చేట్ల రెండు వాళ్ళు కొన్ని చేట్ల మూడు వాళ్ళలో వేస్తారు. వట్టి కంది వేసిన చేట కూడా రెండు బస్తాలు కంటే పెద్దగా రాదు ప్రోడక్షన్‌విటి చాలా తక్కువ. కందికి సంబంధించి there is not much of research కందిలో ఇంతవరకు హైబ్రిడ్ రాలేదు. శనగలో వచ్చినట్లు కందిలో కూడా వచ్చి వుండి పుంటే ఈ సమస్య చాలా తక్కువగా వుండేది. అందుకే మేము గడచిన సంవత్సరంలో మర్దతు ధర పెంచే ప్రయత్నం చేశాము. మనకు అవసరమైన కంది మనకు పండదు. మామూలుగా ట్రెడిపసల్గా ప్రక్క రాష్ట్రాలు అయిన కర్నాటక, మహారాష్ట్ర నుంచి ఎక్కువ వస్తుంది. ఈసారి అక్కడ కూడా క్రాపు తగ్గింది. ఒక్కటి గమనించండి మిగిలిన అన్ని కూడా రిజిస్టర్ బాగానే పున్నాయి. వరల్డ్‌వైడ్ ఫినామినా ఎంతో కొంత రేట్లు పెరిగాయి, అని పెరిగినాయి, ఇని పెరిగినాయి, ఎవరు ఎన్ని మాట్లాడినా కూడా మిగిలిన రాష్ట్రాల తో పోల్చి చూసినా కూడా we are reasonably O.K. ఒక్క కంది మటుకే ఎబ్నార్కోల్గా రేట్లు పెరిగాయి. కందిలో కూడా మిగిలిన రాష్ట్రాల కంటే మనం తక్కువ గానే పున్నాము. కందికి సంబంధించి కనీసం పూచ్చర్లో అయినా కూడా ప్రోంగ్ మెజర్సు తీసుకోవాలనే ఉండేశంతో ఏమేమి చేస్తున్నాము అంటే ఈ సారి సెప్టెంబరు 15, అక్టోబర్ ఫస్టు నుంచి వచ్చే రటీ

క్రాపులో బావుల క్రింద లేకపోతే ఇరిగేటడ్ పొలాల్లో కూడా కందిని ప్రోత్సహించి దానికి ప్రత్యేకమైన ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. దానికి కావలసిన సీడ్సు ప్రాక్యార్ చేస్తున్నాము. కేంద్ర ప్రభుత్వం కందికి సంబంధించి ఎంప్సెపి కేవలం రెండు వేల రూపాయలు ఇస్తుంది. మేము మూడు మాసాల క్రితమే ఈ ఖరీఫ్ కోసం వెయ్య రూపాయలు అదనంగా ఇస్తామని అన్నాము. ఈ వెయ్య రూపాయలు చాలటం లేదని చెప్పి అసుకోని 1500 రూపాయలు I am right now announcing an MSP of 3,500 రూపాయలు Including Rs.2000 of Government of India దానికి తోడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇంకా 1500 పెంచి 3,500 రూపాయలు ఎంప్సెపి ఇచ్చేటట్లు చేస్తున్నాము. అట్లా ఇచ్చి and rainfed కాకుండా ఇది under irrigation facilities మామూలుగా వచ్చే 200 కెజిలు ఒక ఎకరానికి కాకుండా 400, 500 కెజిలు కూడా రావడానికి అవకాశం బాగా పుంటుంది. దాదాపు 2.5 లక్షల హెక్టార్లలో ప్రత్యేకంగా పంట పండించడానికి ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. అగ్రికల్చర్ దానికి సంబంధించి.. Agriculture Ministry is seriously contemplating. అసిస్టింటు డైరక్టర్సు, అగ్రికల్చర్, మీటింగ్ కూడా అర్ధవైబ్ చేసుకుంటున్నారు. వచ్చే మాసంలో additional crop జనరల్గా జోస్లో వేసే క్రాపుకు అంతా కంది వేసుకోవచ్చు, అది కూడా తక్కువే వీలువున్నంతవరకు వస్తుంది. కాని ఖరీఫ్ మీద ఎక్కువ సమ్మకం పెట్టుకోకుండా మేము రభీకి కూడా చాలా పెద్దవత్తున 2.5 లక్షల హెక్టార్లలో అదనంగా వేయించే ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము. మధ్యతు థర కూడా బాగా పెంచే ఏర్పాటు చేశాము. This is only a transitory period అప్పుడప్పుడు చిన్నచిన్న ప్రాభల్ను వస్తాయి. మీ ప్రక్కనే మదనపల్లిలో టమోటోస్ రోడ్డు మీద పోసిన రోజులను చూశాము. కాని అదే టమోటో ఇంకోసారి అయితే 10,15, 25,30 రూపాయలకు అమ్మిన పరిస్థితి చూశాము. దీనికి అంతా సమయ ఏమంటే దురదృష్టపశాత్తు మన దేశంలో కోల్పు స్టోరేజి మార్కెట్ సిష్టమ్స్ చాలా తక్కువగా పున్నాయి. ప్రతి రోజు మెయిన్ మార్కెట్లో మధ్యదళారి ఆ రోజు ఇది ఇంత రేటు అంటే, అంతే రేటు Unless టమోటో లాంటిని కూడా కోల్పు స్టోరేజిలో పెట్టుకొని 15 రోజులకో నెల రోజులకో అమ్మకోనే పరిస్థితులు పుంటే తప్ప ఓవర్వైట్ ఫెంజెన్ కావు. దీని గురించి గపర్చమెంటు అఫ్ ఇండియా కూడా బాగా కోల్పు స్టోరేజి చైన్సు పెంచాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. వాళ్లు అంతా సభీడీలు ఇస్తున్నారు. నిజానికి పోయిన సంవత్సరం ఎకసమిక్ స్లోడెన్ కాకుండా అదే విధంగా మంచి ఎకసమిక్ బ్యాలెన్స్ పుంటే ఎకసమిక్గా చాలా ముందుకుపోయేది. 9 శాతం, 10 శాతం ఉన్న ఎకసమిక్ గ్రోత్ అల్లా దురదృష్టపశాత్తు 5 శాతం, 6 శాతానికి వచ్చింది. లాస్టు ఇయర్లో ఇంకా సమయాలు వస్తున్న పుంటాయి. We have got to sit together and put our heads together and try to overcome it. ఈ రాష్ట్రంలో ఒక్క కందికి సంబంధించి సమయ మేజర్గా వుంది. We are trying to overcome that. I only request all the Members to understand us.

MR. SPEAKER: Now, the Statement by Hon'ble Chief Minister.

డా. వై.యస్.రాజశేఖరరెడ్డి: అధ్యక్షా, నిన్నటికి క్వాలినెట్కు సంబంధించిన డెసిషన్సు అసెంబ్లీ సమావేశంలో వుంది కాబట్టి మేము బయట మాట్లాడడానికి వీలులేదు. అధికారులకు కూడా బాగా మేసేజి కమ్యూనికేట్ కావాలంటే అసెంబ్లీలో స్టోర్మేంటు చేయడమే కఠిక్ష అనే ఉద్దేశ్యంతో We request all the Members to understand us. మామూలుగా అయితే కరుపుకు సంబంధించిన సమయ డిన్కిషన్ అప్పుడు రిస్టయి చెప్పి వాళ్లం కాని Earlier the message goes across the state especially to the officials అనే ఉద్దేశ్యంతో స్టోర్మేంటు ఇప్పడం జరిగింది. నిన్నటి క్వాలినెట్లో చాలా విస్మయంగా మాట్లాడడం జరిగింది. కొంతమంది క్రిటిస్మ్ ఏమి చేస్తున్నారు అంటే కరుపుకు సంబంధించి ఎందుకు మీరు ఇంకా డిక్టేర్ చేయకుండా వున్నారు? ఎందుకు లేట్ చేస్తున్నారు అన్నారు. కరుపుకు సంబంధించి డిక్టేర్ చేయాలని

ఆలోచన మేము జ్ఞాతై నెల చివర నుంచి ఆలోచన చేశాము. యాక్ష్యువర్గా నాదగ్గర జరిగిన రెవ్యోల్సీ ఆలోచన . కరువు చాలా మండలాలలో డిక్టేర్ చేద్దామని అనుకున్నాము. కానీ ఒకే ఒక కారణంతో డిక్టేరేషన్ పోస్టుపోను చేసుకున్నాము. కారణం ఏమంటే బ్యాంకర్సు రైతులకు ఇచ్చే పంట రుణాలు క్రాపు వేసిన తరువాత ఇస్తారు. కానీ ఈ సారి వర్షాలు తక్కువగా ఉండడంవల్ల సోయింగ్ చాలా తక్కువ జరగడంవల్ల క్రాపు వేయడం కూడా తక్కువ జరిగింది. కాబట్టి రైతులకు బ్యాంకర్సు ఇచ్చే రుణాలు కూడా తక్కువగానే పున్నాయి. కాబట్టి అగష్ట ఎండింగ్ దాకా చూసి అగష్ట మిండిలో తప్పనిసరిగా వర్షాలు పడతాయని నమ్మకం మాకు బాగానే పుంది. జనరల్గా ఈ సెంకడ్ స్పెల్ ఎప్పుడు కూడా అగష్టలో బాగుంటాయి. ఫష్ట స్పెల్ జాన్, జ్ఞాతై పుంటాయి. సెకండ్ స్పెల్ అగష్ట, సెప్టెంబరులో వుంటాయి. కాబట్టి అగష్టలో తప్పకుండా సౌత్ ఈస్టు మాన్సున్ సెకండ్ స్పెల్ అయినా బాగా వస్తుందనే నమ్మకంతో అగష్ట ఎండింగ్ వరకు చూసి అగష్ట ఎండింగ్లో పరిస్థితిని గమనించి ఆ రోజు డిక్టేర్ చేయవలసిన పరిస్థితి ఎలాపుంటుందో ఆ రోజు చేద్దాము. కాని ఇంత లోపల కరువు కోసం ఏమేమి చేయాలో ప్రతి పని చేస్తున్నాము. ఏ ఒక్కటి కూడా తక్కువ చేయలేదు. కంటెన్జెస్టీ ప్లాన్స్కు సంబంధించి ఆల్టర్నేటివ్ సీడ్కు సంబంధించి పూర్తి స్థాయి కార్బ్రక్షమాలు చేస్తున్నాము. మంచినీటికి సంబంధించి ఏవైతే పనులు చేయాలనో అన్ని చేస్తున్నాము. ఒకటి రెగ్యులర్గా కరువు అనేది డిక్టేర్ చేయలేదు తప్ప మిగిలిన అన్ని కరువు వస్తే ఏమేమి చేస్తారో అట్లా ప్రతిది చేస్తున్నాము. నిన్న ఒకటి, రెండు టి.వి. చానల్సు కరువుకు సంబంధించి డిస్కషన్ వస్తాపుంటే ఒక ప్రతిపక్షపార్టీకి సంబంధించిన సభ్యుడు ఇది చేసి పుంటే బాగుండేది, మీరు ఆల్టర్నేటివ్ ప్లానింగ్ సరిగా లేదని అన్నారు. కాని ఆల్టర్నేటివ్ ప్లాన్ ఏమి మేము తక్కువ చేశాము, అంటే ఎవరు చెప్పులేకున్నారు. **EVERYTHING** చేస్తున్నాము కాబట్టి దానికి అనపనంగా ఏ ఒక్కరు కూడా ఇఖ్యాంది పడకండి. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి, ఈ రాష్ట్రంలో అధికారంలో పున్న మంత్రులకు కాని మీకు అందరికి కూడా బేసిక్గా **our background itself is farming.** వ్యవసాయానికి సంబంధించి కరువు వస్తే ఎట్లా వుండాలి కరువు ప్రాంతాల నుంచి వచ్చిన వాళ్లం మేము. కరువు వస్తే ఆయా ప్రాంతాలల్లో ఏమేమి చేయాలనేది హరీష్వరరాపు దగ్గర నేర్చుకోపలసిన పరిస్థితి నాకు అయితే లేదు అనుకుంటా?

మ.2.00

అధ్యాం, నిన్న క్యాబినెట్లో రెగ్యులర్ ఎజెండా కంటే ముందు కరువు గురించి డిస్కషన్ చేశాం. దాదాపు గంటన్నర సేపు కరువు మీద డిస్కస్ చేశాం. అల్టర్నేటివ్గా అందరు సభ్యులు కూడా దీని మీద ఒప్పుకుంటారు. ఈవాళ రైతులకు సంబంధించిన సమస్యలు వున్నాయి. మంచినీటికి సంబంధించిన సమస్యలు వున్నాయి. గాని, దాదాపు ఎక్కడ కూడా రైతు కూలీలకు సంబంధించిన సమస్యలు లేవు. దానికి ముఖ్యమైన కారణం జాతీయ ఉపాధి హమీ పథకం. దాని మీద డబ్బు ఖర్చు పెట్టడమే కాదు. ఆ డబ్బు ఎలాగు ఖర్చుపెడుతున్నాము? ఎంత పారదర్శకంగా ఖర్చు పెడుతున్నాము? ఎంత ఎఫిషియంటిగా ఆ కార్బ్ర్కషమము సడుస్తున్నదనే విషయాన్ని కూడా ఇంకా డిటీల్స్గా మాట్లాడుకుందాం. ఇంకా ఎఫిషియంటిగా ఎట్లా చేయాలని డిటీల్స్గా నిన్న చాలా మార్గదర్శకాలు క్యాబినెట్లో డిస్కస్ చేసుకోవడం జరిగింది. ఇది ఆఫీసర్లకు లేకపోతే **across the state** పోయే విషయంలో అసెంబ్లీ సమావేశాలు జరుగుతున్నాయి. కాబట్టి నేను బయట మాట్లాడడం కంటే మీ ద్వారా అసెంబ్లీలో మాట్లాడుదామనే ఉద్యేశంతో మీమ్మల్ని పర్మిషన్ అడిగి ఈ స్టేట్మెంట్ చేయడానికి అవకాశం కల్పించినందుకు మీకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటూ ఈ స్టేట్మెంట్ చేయడానికి నాకు అవకాశం ఇష్టమని కోరుతున్నాము.

వివరణ

(రాష్ట్రంలో ప్రతికూల రుతుపవనాల పరిస్థితిపై గౌముఖ్యమంత్రిగారి వివరణ)

రాష్ట్రంలో వార్షిక సాధారణ వర్షపాతం 940 మి.మీ. దీనిలో 624 మి.మీ. (66 శాతం) వైరుతి రుతుపవనాల వల్ల (జొన్ - సెప్టెంబరు) కురుస్తుంది. 224 మి.మీ. (24 శాతం) ఈశాస్య రుతుపవనాల వల్ల (అక్టోబరు - డిసెంబరు) కురుస్తుంది. మిగిలన 10 శాతం వర్షం ఇతర నెలలలో కురుస్తుంది. ప్రస్తుత వైరుతి రుతు పవనాల కాలంలో సాధారణ వర్షపాతం 352.8 మి.మీ. కాగా 10-08-2009 నాటికి రాష్ట్రంలో 155.8 మి.మీ. ల సగటు వర్షపాతం నమోదయింది. లోటు వర్షపాతం 56 శాతం.

2009 అగస్టు 10వ తేదీ నాటికి నమోదైన వర్షపాతం, సాధారణ వర్షపాతం కంటే తగ్గిన వర్షపాతశాతం ఆధారంగా జిల్లా / మండలాలలో నమోదయిన వర్షపాతాన్ని సాధారణం, లోటు, అత్యల్సంగా పరీకరించడమయింది. ఆ విధంగా (2) రెండు ఉత్తర కోస్ట్ జిల్లాలు అంటే శ్రీకాకుళం, విజయనగరం లో సాధారణ వర్షపాతం నమోదయినది. 11 జిల్లాలు అంటే విశాఖపట్టం, తూర్పుగోదావరి, పశ్చిమగోదావరి, చిత్తురు, అనంతపురం, కర్కులు, మహబూబ్ నగర్, రంగారెడ్డి, నిజమాబాదు, ఆదిలాబాదు, కరీంనగర్ లో లోటు వర్షపాతం (సాధారణ వర్షపాతంలో – 20 నుండి – 59 శాతం వరకు), 10 జిల్లాలు అంటే కృష్ణా, గుంటూరు, ప్రకాశం, ఎన్నిఎస్ నెల్లూరు, హైదరాబాదు, మెదక్, వరంగల్, ఖమ్మం, నల్గొండ కడప జిల్లాలో అత్యల్ప వర్షపాతం (సాధారణ వర్షపాతంలో – 60 నుండి – 99 శాతం వరకు) నమోదయింది.

అదేవిధంగా, రాష్ట్రంలో 1128 మండలాలకు గాను 573 మండలాలలో (50.8 శాతం) అత్యల్ప వర్షపాతం, 455 మండలాలలో (40.3 శాతం) లోటు వర్షపాతం నమోదయింది. 100 మండలాలలో (8.9 శాతం) సాధారణ, అధిక వర్షపాతం నమోదయింది.

రాష్ట్రంలో భారీఫ్ కాలంలో సాధారణ వ్యవసాయ పంటలు వేసే విస్తీర్ణం 79.07 లక్షల హైక్వార్టర్లగా వుంది. 2009, అగస్టు 6వ తేదీ నాటికి, 38.06 లక్షల హైక్వార్ట విస్తీర్ణంలో పంటలు వేయడమయింది. ఇది సాధారణ పంటలు వేసే విస్తీర్ణంలో 48 శాతం మాత్రమే.

ప్రతికూల రుతుపవనాల పరిస్థితులను దృష్టిలో వుంచుకొని 15-08-2009 తేది నాటికి వర్డులు పడనట్టయితే, 3.71 లక్షల క్వీంటాళ్ల విత్తనాన్ని సరఫరా చేయడానికి, వ్యవసాయ శాఖ ఒక అగంతుక ప్రణాళికను రూపొందించింది. వివిధ పంటలు అంటే మొక్కలోను, జొన్సు, ఆముదం, ప్రాంద్యతిరుగుడు లేదా కందులు పంటి పంటలను 10.93 లక్షల హైక్వార్ట విస్తీర్ణంలో పర్చింప చేయాలని ఈ ప్రణాళికలో ఉద్దేశించడమైంది. అగంతుక ప్రణాళిక క్రింద ఇప్పటికే 1.12 లక్షల క్వీంటాళ్ల విత్తనాలను అందుబాటులో వుంచడమైంది.

మొదట, ప్రత్యామ్నాయ పంటల కోసం అగంతుక ప్రణాళికల నిమిత్తం వ్యవసాయ శాఖకు రు.35.00 కోట్ల మొత్తాన్ని విడుదల చేయడమపుతున్నది. విత్తన సబ్విడీ కోసం రాష్ట్రం కృష్ణ విజ్ఞాన యోజన నుండి రు. 93.00 కోట్ల మొత్తాన్ని విడుదల చేయవలసిందిగా రాష్ట్రప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరింది.

2009, ఖరీఫ్ కోసం సాగు నీటి సౌకర్యాల హమీ క్రింద కాయగూరల కోసం 50,000 పొక్కార విస్తీర్ణానికి వర్తించే విధంగా, రు.10.87 కోట్ల కేటాయింపుతో ఒక అగంతుక ప్రణాళికను రూపొందించడమయింది.

సాగునీటి సౌకర్యాల క్రింద, కాయగూరల సాగును చేపట్టడం కోసం రు.5.00 కోట్ల మొత్తాన్ని ఉద్యాసవన శాఖకు విడుదల చేయడమవుతున్నది. అర్కెవివై నుండి కూరగాయల విత్తనాల సబ్సిడీ కోసం 10.88 కోట్లను విడుదల చేయవలసిందిగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరింది. రాష్ట్రంలో ఇదే పరిస్థితులు కొనసాగినట్టేతే, రాబోవు 3 నెలల్లో పశుగ్రాన అవసరాలో 50 శాతం కొరత వుండవచ్చు. పరిస్థితులను దృష్టిలో పుంచుకొని, పశుగ్రాన విత్తనం, సరఫరాకు ఆరోగ్య పరిరక్షణకు రు. 795.00 లక్షల మొత్తంతో అగంతుక ప్రణాళికను పశు సంవర్ధక శాఖ రూపొందించింది.

కడప, కర్నూలు, అనంతపురం, చిత్తూరు, మెదక్, సల్కాండ, వరంగల్, గుంటూరు, ప్రకాశం, ఎన్నపెన్ నెల్లూరు జిల్లాలో పశుపుల క్యాంపులు, పశుగ్రాన విత్తన సరఫరా కోసం, శ్వాహారచనను రూపొందించడం కోసం రు.3.50 కోట్ల మొత్తాన్ని పశు సంవర్ధక శాఖకు విడుదల చేయడమవుతున్నది.

తీవ్రమైన త్రాగునీటి కొరత ఉన్నట్లు గుర్తించిన జనావాసాలకు సమీపంలోని వనరుల నుండి నీటిని పంపు చేయడం లేదా రవాణా చేయడం ద్వారా మంచి నీటి కొరతను తీర్చడమయింది. ఈ సీజనులో 6,28,594 మంది జనాభాకు నీటిని అందిస్తూ 22 జిల్లాలకు వర్తింపు చేస్తూ, 588 జనావాసాలకు నీటి రవాణాను చేపట్టడమయింది.

అవసరమైన చోట సమీపంలో పున్న ప్రయివేటు వనరులను అద్దెకు తీసుకోవడమవుతున్నది. ఆ విధంగా 9,38,374 మంది జనాభాకు నీటిని అందిస్తూ, రాష్ట్రంలోని 768 జనావాసాలకు వర్తింపు చేయడానికి 832 ప్రైవేటు వనరులను అద్దెకు తీసుకోవడమయింది. అంతేకాకుండా బోరుబావుల ప్సింగ్, చేతి పంపులకు మరమత్తులను, పథకాలు / చేతి పంపులకు మరమత్తులను చేపట్టడమవుతున్నది.

త్రాగునీటిని సమకూర్చడానికి మాత్రమే వెనుకబడిన ప్రాంతాల అభివృద్ధి నిధి క్రింద అధిక మొత్తాలను ఉపయోగించాలని జిల్లా కలెక్టర్కు ఆదేశాలను జారీ చేయడమయింది.

వేసవి కాలంలో రు.15.50 కోట్ల మొత్తాన్ని విడుదల చేయడమయింది. ఈ పరిస్థితిని తట్టుకోవడానికి ఆర్డచబ్లూఎస్ ఇఎస్ కి రు.10.00 కోట్ల మొత్తాన్ని విడుదల చేయడమయింది.

ప్రస్తుతం 121 యువర్బి లో 42,806 బోరుబావులు పున్నాయి. ఇందులో 33.509 యువర్బిలు పనిచేస్తున్నాయి. 88 యువర్బిలలోని నీరు సరఫరా చేయని, నీరు సరిగా అందని ప్రాంతాలకు నీటిని రవాణా చేయడం కోసం రోజుకి 3,998 ప్రైప్సుల చొప్పున ప్రతిరోజు 643 ట్యాంకర్లను వినియోగించడమవుతున్నది. రాష్ట్రంలో ఉన్న అనావ్యాప్తి పరిస్థితుల వల్ల ముఖ్యంగా భూగర్భ జలాలపై ఆధారపడి పున్న 12 పట్టణాలు, సాధారణ నీటి సరఫరాను నిర్వహించడంలో సమస్యలను ఎదుర్కొనవచ్చును.

నీటిని రవాణా చేయడం, కొత్త బోరుబావులను అద్దెకు తీసుకోవడం, ప్రస్తుతమున్న బోరు బాపులను మరింత లోతుకు త్రవ్వడం / మరమత్తులు చేయడం ద్వారా మంచి నీటిని సరఫరా చేయడానికి గాను ఇప్పణిసి (పిహాచ్) కి రు.13.12 కోట్లను విడుదల చేయడమవుతున్నది. ఈ కార్బోక్షమం కోసం మరో రు.10.00 కోట్ల మొత్తాని విడుదల చేయడమవుతున్నది.

మ.2.10

విద్యుత్ ఉత్పత్తిలో లోటును కొంతమేరకు తగ్గించడానికి వీలుగా సెంట్రల్ జనరేషన్ స్టేషన్ నుండి కేటాయించిన కోటా నుండి 24 గంటలూ 500 మెగావాట్లు విద్యుత్ను సరఫరా చేయవలసిందిగా రాష్ట్రప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వాన్ని కోరింది.

అధ్యక్షా, వేతన ఉపాధి కల్పన చాలా ముఖ్యమైన అంశం. వేతన ఉపాధి కల్పన అనేది ముఖ్యమైన కరువు ఉపశమన చర్య. జాతీయ గ్రామీణ ఉపాధి హామీ పథకం క్రింద గ్రామీణ ప్రాంతాలలోని వేతన కూలీలందరికి వేతన ఉపాధిని కల్పించడానికి ప్రభుత్వం పూర్తిగా సన్మానిస్తున్నారు. ప్రతికూల బుతు పరిస్థితులు ఇదే విధంగా కొనసాగినట్లయితే, కూలీల సంఖ్య 60 నుంచి 75 లక్షలకు పెరగచ్చని అంచనా వేయడమయింది. రూ. 2000 కోట్ల అదనపు మొత్తాన్ని సమకూర్చవలసిందిగా కేంద్రప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాం. ఈ సంపత్తురం బడ్జెట్లో 4,800 కోట్ల రూపాయలను దీనికి కేటాయించాం. కరువు కారణంగా రూ. 2000 కోట్లను అదనంగా పెట్టుకున్నాం. ఎన్అర్ఇషిఎస్ క్రింద మొత్తం 6,800 కోట్ల రూపాయలకు తగ్గకుండా భర్యు పెట్టాలనే ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. దీనిపల్ల, ఎన్అర్ఇషిఎస్ క్రింద సమర్థవంతంగా కరువును తట్టుకోవడానికి, అలాగే కరువును తగ్గించడానికి వీలుతుంది. ఇందువల్ల ఎన్అర్ఇషిఎస్ క్రింద భారీ స్థాయిలో వ్యయం మరింతగా పెరుగుతుంది. పెరిగిన ఈ పనిభారాన్ని అధిగమించడానికి, దుర్వినియోగానికి అవకాశం లేకుండా పారదర్శక విధానంలో ఎన్అర్ఇషిఎస్ అమలు అయ్యో చూడడానికి ప్రభుత్వం అమలు ఏర్పాట్లను రూపొందించింది. అమలు ఏర్పాట్లో ఎన్అర్ఇషిఎస్ అమలులో సాంకేతిక పర్యవేక్షక మద్దతును సమకూర్చడానికి రెవిస్యూ శాఖ, చిన్న తరహా సాగునీటి శాఖ, పంచాయతీ రాజ్ శాఖ, పి.అర్.ఇంజనీరింగ్ శాఖ, చిన్నతరహా సాగునీటి శాఖ, వ్యపసాయ శాఖ వంటి వివిధ శాఖల ఘంఙ్గనరీల సేవలను వినియోగించుకోవడానికి జిల్లా కలెక్టర్లకు అధికారం ఇవ్వడం చేరి పున్నాయి. రెవిస్యూ, పంచాయతీరాజ్ శాఖల అధికారులతో ప్రతిరోజు మస్టర్ రోళ్లను తనిఖీ చేయడానికి ఏర్పాట్లను చేయడమవుతున్నది. ఎన్అర్ఇషిఎస్ క్రింద కొనసాగుతున్న పనులను చిన్నతరహా సాగునీరు, పంచాయతీరాజ్ శాఖ ఇంజనీర్లు చెక్ మెజర్మెంటు కోసం క్రమం తప్పకుండా తనిఖీ చేస్తారు. ఇంత పెద్ద ఎత్తున కార్బోక్షమం చేస్తున్నప్పుడు, రూరల్ డెవలప్మెంట్ డిపార్ట్మెంట్లోనే సంపత్తురానికి దాదాపు 7,000 కోట్ల రూపాయలకు ప్రోగ్రామ్ చేయడానికి కావలసినంత స్టోఫ్, కావలసిన డిపార్ట్మెంట్ల నుండి లివరేజ్ చేసుకొని కలెక్టర్లు సినర్జెన్ చేసుకొని, మొత్తం మీద ఈ స్క్రీములో ఎక్కడా కూడా చిన్న పొరపాటు కూడా జరగకూడదని మా ఉండేశ్యం. గౌరవ సభ్యులను నేను ప్రత్యేకంగా కోరుతున్నాను. This is a very very important programme for the drought. చాలా పేదవారికి చెందవలసిన డబ్బు ఇది. పేదవారి ఆకలి తీర్చే ప్రోగ్రామ్ ఇది. ఎంత కరువు వచ్చినా కూడా అందరూ కావలసినంత ఎంప్లాయ్మెంట్ పాంచెట్లు, అందరూ రెండు పూటలు కాకుండా మూడు పూటలూ కడుపు నిండా భోజనం చేసేట్లు, ప్రతి ఒక్కరూ గంజి తాగే అవసరం లేకుండా ఉండేట్లు....

(అధికార పార్టీ సభ్యులు బల్లలు చరుస్తా, సూప్ గురించి చెప్పమన్నారు)

రోడ్డ మీద సూప్ లు తాగే అవసరం లేకుండా ఉండేట్లు, ప్రతి ఒక్కరికి కూడా, ప్రతి జిల్లాలో రెండు, మూడు లక్షల మంది లేబర్ పనిచేస్తున్నారంటే, వారికి సంబంధించిన ఒక్క రూపాయి అయినా అన్యాకొంతమైతే, వారి పేరు చెప్పి బోకర్లు కాని, కాంట్రాక్టర్లు కాని తీసుకొని పోతే అది క్లమించరాని నేరం. మనకు తెలిసి ఏ ఒక్కరి వల్ల అయినా, ఏ ఒక్క చిన్న పొరపాటు జరిగిందని మన దృష్టికి వచ్చినా, తప్పు చేసిన వాడిని పొపం అని పదిలేస్తే మనం పేదవారికి పొపం చేసిన వాళ్ళమువుతామని ప్రతి ఒక్క సభ్యుడు కూడా ఈ కార్యక్రమంలో చాలా సీరియస్గా పాలుపంచుకోండి. అనెంటీ అయిన వెనువెంటనే, శని, ఆదివారాల్లో కూడా ఈ కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనడి. ఏ మాత్రం అలస్యం లేకుండా, ఈ కార్యక్రమంలో ఎటువంటి చిన్న పొరపాటు జరగకుండా, చేత్తునైన సహాయం చేయమని, ప్రతి సభ్యుని నేను కోరుతున్నాను.

ఆర్డిషిం లు తపాలా శాఖలతో సన్నిహిత సమస్యలుంటో తపాలా కార్యాలయాల ద్వారా నేతవాల చెల్లింపులను నిశితంగా పర్యవేషిస్తారు. కొన్ని చోట్ల పోస్టోఫీసుల్లో చేరటం కాని, డిస్ట్రిక్యూషన్లో కూడా అలస్యమువుతోంది. అందుకు ఆర్డిషిలను ప్రత్యేకంగా ..... నిన్న మా క్యాబినెట్లోనే గౌరవ మంత్రిగారు ఇక్కడ లేట్ అవుతోంది కదా, డైరెక్టగా పేమెంట్ చేసి ఏర్పాటు ఏమైనా చేస్తారా అంటే, పనికి ఆహార పథకంలో జరిగిన తప్పులు ఇక్కడ జరగకూడదనే ఉద్దేశ్యంతో నేను వెంటనే వద్దు అన్నాను..... ఆర్డిషిలను ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేసి, పోస్టోఫీసుల ద్వారా లేబర్కు వారి వారి అకొంట్లకు నేరుగా చేరేట్లుగా జాగ్రత్తలు తీసుకుందామని చెప్పాను. అధ్యక్షా, ఒక్కొక్కసారి మంచి చేయాలనుకొని అందులో తప్పులు కూడా చేస్తాం. అటువంటి తప్పులు జరగకుండా చూడాలనేదే నా అలోచన.

ఎన్ఱెర్జిజిఎస్ అమలులో ప్రమేయం పున్న అధికారులందరూ ప్రత్యేకించి ఎండిం లు, ఎంఆర్టి లు, మండల ప్రధాన కార్యాస్థాసంలోనే పుండి, ప్రజా సమస్యలను పరిష్కరించడానికి క్రమం తప్పుకుండా గ్రామ సందర్భానికి ప్రముఖ ప్రాంతాలను చేపట్టవలసిన అవశ్యకత పుంది. కరపు ఉపశమన చర్యలను పర్యవేషించడానికి ప్రతి మండలం కోసం కరపు సహాయక ప్రత్యేక అధికారిగా జిల్లా స్థాయి అధికారిని జిల్లా కలెక్టరు నియమిస్తారు. జిల్లా స్థాయి అధికారులను ఒక్కొక్క మండలానికి, ఒక్కొక్క ఇంచార్జిని పెట్టి ఆయా మండలాలకు కావలసిన అధికారులను, ఆయా కార్యక్రమాలలో భాగస్వాములను చేసి, ప్రతి రోజు మస్టర్ రోల్ చెక్ చేయాలి. గపర్సుమెంట్ పర్సిసెంట్ ఎంప్లాయికి మస్టర్ రోల్ చెక్ చేసే కార్యక్రమం పెడితే ఎక్కడా కూడా తప్పులు జరగకుండా ఉంటాయనేదే మా ఉద్దేశ్యం.

జిల్లా ప్రధాన కార్యాస్థాసాలలో కంట్రోలు రూపులను ఏర్పాటు చేయాలి. ప్రభుత్వం పరిస్థితిని నిశితంగా పర్యవేషిస్తున్నది. వర్షాభావ పరిస్థితుల వల్ల ఉత్పన్నముయ్యే సమస్యలను నివారించడానికి అవసరమయిన అన్ని చర్యలను చేపడుతున్నది.

Mr Speaker : Matters under rule 344 are postponed.. The House is adjourned to meet again tomorrow at 08.30 AM.

(The House then adjourned at 2.18 PM to meet again at 08.30 AM on wednesday, the 12th August, 2009)